ଜୟଶ୍ରୀର ଅପୂର୍ବ ଅବଦାନ !

ପ୍ରିୟତମେଷୁ

ମହାପାତ୍ର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ

କଲିକତା-୧୨

ଜାତୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ମନ୍ଦିରମ୍
କଲିକତା-୧୨

ରଚନା —

ମହାପାତ୍ର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ

ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି —

ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଷମା ମହାପାତ୍ର
"ଜୟଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶନୀ"
୨।୧ଏ, ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ବରାଲ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ,
କଲିକତା-୧୨

ପରିଚାଳନା —

ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ଚରଣ ସାମନ୍ତରାୟ

ଛାପିଛନ୍ତି -

ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରେସ
କଲିକତା-୧୨

ସରବରାହ କେନ୍ଦ୍ର —

ଜାତୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ମନ୍ଦିରମ୍
୨।୨ଏ, ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ବରାଲ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ
କଲିକତା-୧୨

ଓଡ଼ିଶା କେନ୍ଦ୍ର —

ପୁସ୍ତକ ନିକେତନ
ଗଙ୍ଗାମନ୍ଦିର, କଟକ-୧

ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ —

ପହିଲି ରଜ ଜୁନ୍ ୧୯୫୯

ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ —

ଏକଟଙ୍କା ପଚସ୍ତରି ନୂଆ ପଇସା

କଲିକତା
ଜୁନ୍ ୧୪ ତାରିଖ ୧୯୫୯

ତୁମପାଇଁ ତୁମରି ହାତରେ

ପ୍ରିୟତମାସ୍ତୁ,

ପ୍ରାଣର ପ୍ରିୟା ମୋର ଲେଖିବି କି ପତର
ଏ ରଙ୍ଗ ସଜବାଜ ମଞ୍ଚରେ
ଏ ହର୍ଷ ଏତେ ବର୍ଷା କାହିଁକି ହେଉଅଛି
ପ୍ରାଣରେ ଦେବାକୁ କି ଆଘାତ
ମନର ଯେତେ ଆଶା କହିବି ତୁମ ପାଖେ
ଶୁଣିବ ମନ ଦେଇ କହିଲ ?
ତୋ ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତିପାଇଁ ମୁଁ ପରି ରହୁଁ ନିତି
ବସିଛି ଆଶାକରି ବହୁତ
କେହି ନ ବୁଝିଲେବି ତୁମେତ ବୁଝୁଥିବ
କି ବେଶି ଆଉ ଅବା ଲେଖିବି
ପ୍ରେମର ପିଆଲାରେ ପ୍ରୀତି ଢାଳିଲେ ଯେତେ
ତେବେବି ଆଶା ମୋ ନ ମେଣ୍ଟଇ
ପ୍ରଣୟ ବେଳା ତଟେ ଆକୁଳ ପ୍ରାଣ ଧାଏଁ
ଖୋଜଇ ତୁମ ପ୍ରେମ କାଙ୍ଗାଳ
ସେଇଥି ପାଇଁ ଆଜି 'ଜୟଶ୍ରୀ' ନିବେଦିତ
'ପ୍ରିୟତମେଷୁ' ତୁମେ ଅର୍ପଇ ।

ଇତି
ତୁମରି "ମୁଁ"

ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରିୟଜନଙ୍କ ପାଇଁ.........

ଅଧୁନିକ ଔପନ୍ୟାସିକ ମହାପାତ୍ର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦଙ୍କର

କେତୋଟି ସିରିଜ୍ ଉପନ୍ୟାସ

* ଇଣ୍ଟରଭାଲ
* ଅଣ୍ଡର ଲାଇନ୍
* ଇଣ୍ଟରଭ୍ୟୁ
* ବେଇମାନ
* ପ୍ରିୟତମେଷୁ

ପୁଣି କାଲି ପଢିବେ—

ଅ-ନା-ଡି

ସେ ଅନାଡ଼ି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତା ଜୀବନରେ ପଛ ପ୍ରେମ, ପ୍ରୀତି
ଭଲପାଇବା ପୁଣି ଜୀବନର ସମଗ୍ର ଅନୁଭୂତି
ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଉଠିଛି...

(ତୁମରାଣି ସତେ ଏ ଉପନ୍ୟାସଟି ତୁମକୁ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦ ଦେବ)

ଏକ

ସେ ମୋର ଛାତି ଉପରେ ମୁହଁଟି ଲୁଚେଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମୁଁ ସେହିପରି ବିଛଣାରେ ଶୋଇ ରହିଛି । ଡାହାଣ ହାତରେ ତାର ମୁଣ୍ଡ ବାଳ ସାଉଁଳେଇ ଦେବାରେ ଲାଗିଥାଏଁ । କଣ କହି ତାକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇଥାʼନ୍ତି ? ହୃଦୟ ଭିତରେ ତାʼର ଯେଉଁ ଦୁଃଖର ବୋଝ—ବେଦନାର ପାହାଡ଼ ଜମା ହୋଇ ରହିଛି—ଆଖିର ଲୁହରେ ତାହା ହାଲୁକା କରିଦେବ ବୋଲି ତାର ଇଚ୍ଛା । ବାଧା ଦିଅନ୍ତି କିପରି ?

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ତାର କାନ୍ଦିବା ଯେତେବେଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ କମି ଆସିଲା । ସେ ମୋ ଛାତି ଉପରୁ ମୁହଁଟି ଉଠାଇ ନେଇ ଅଲଗା ଘୁଞ୍ଚି ବସିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଖିର ଲୁହ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇ ନଥାଏ ।

ଧୀର ସ୍ୱରରେ କହୁଥାଏ ସେ—

"ଦେଖିଲ ? ପୁଣି କିପରି ଆମେ ଏଠାରେ ଏକାଠି ମିଳିଗଲେ ! ଅପୂର୍ବ ଯୋଗାଯୋଗ....ସୁନ୍ଦର ମିଳନ— ।

ଅନନ୍ତର ଅଭିଶାପରେ ଅଧିର ହୋଇ କହିଲି—

"ଖାଲି ମିଳନ କୁହେଁ—ମଧୁର ମିଳନ— ।"

କୁମାର ଆଉ କିଛି କହିଲେନି । ନୀରବରେ କେବଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁକୁ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ରହିଲେ ।

ଧୀର ଗଳାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କଣ ଦେଖୁଛ କୁମାର ! ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରା ତମ ପାଖରେ ବସିଛି, ଚିହ୍ନି ପାରୁନ ତମର ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ?"

ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ କୁମାର କହିଲେ—

"ହୁଁ !"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାର ମୁହଁକୁ ଅନାଇ କହିଲା—

"କଣ ହୁଁ" ମ' ? ଏପରି କଣ ହୋଇଛ ଯେ—କଥା କଥାକେ ଗମ୍ଭୀର ପାଲଟି ଯାଉଛ ?

ତଥାପି କୁମାର ନୀରବ ।

ଧୀର ଗଳାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"କଣ ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନ "...ମୁଁ ପରା ତମ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ...ଅତି ଆଦରର ଲକ୍ଷ୍ମୀ...।"

କୁମାର ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ ରହିଛି ଅତୀତ କଥା ଭାବିବାରେ ଯେପରି ସେ ତନ୍ମୟ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାର ପାଖକୁ ଆଉଜି ବସି କହିଲା—

"ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ କଣ ସତେ ଭୁଲି ଆଉ କାହାକୁ ପ୍ରେମ କରିଛ କୁମାର ! ସେଇଥିପାଇଁ କଥା କହିଲାବେଳେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇଯାଉଛ ?"

କୁମାର ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ କହିଲା—

"ଇଏ ତୁ କଣ କହୁଛୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ?...ମୁଁ ଅନ୍ୟ କାହାରିକୁ ପ୍ରେମ କରିଛି ନା କରିବି ! ତୁ ଯେ ମୋର ସବୁ । ...ତୋ ପାଇଁ ମୁଁ...?"

"ସତ କହୁଛ କୁମାର, ପ୍ରକୃତରେ ତମେ କାହାରିକୁ ପ୍ରେମ କର ନାହିଁ ?"

"ହୁଁ...ଏମିତି ଅମାନିଆ ହେଲେ କଣ ଚଳିବ ?...ଆମେ ସମସ୍ତେ ପରା ପାଖରେ ବସିଚୁ । କିପରି ଶୀଘ୍ର ଭଲ ହୋଇ ଯିବେ ଟ୍ସ ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟସ୍ତ— । କମ୍ପାଉଣ୍ଡର ବାବୁ ଔଷଧ ଦେବେ । ...କେ ଖାଇ ଦେଲେ ଦେହକୁ ଖୁବ ଆରାମ ଜଣାଯିବ ।"

କୁମାର ମିନତି ଭରା ଆଖିରେ ନର୍ସଟିର ମୁହଁକୁ ଅନାଇ କଣ ଭାବିଲା । ତା' ପରେ କହିଲା—

"ସେ...ସେକ୍ଷ ଏହିପରି ମତେ କୋଳରେ ଧରେ । ମୁଁ ରାଗିଲେ ଠିକ୍ ଏହିପରି କହି ମୋତେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦିଏ— ।"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ନର୍ସ କହିଲା—

"କାହା କଥା କହୁଚନ୍ତି ରଣଜିତ ବାବୁ ?"

କରୁଣାର ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରି କୁମାର କହିଲା—

"ତମେ କି ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହଁ ନର୍ସ ?

ମୁଁ...ମୁଁ... ।

କୁମାର ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲା ନା । ପିଲାଙ୍କ ପରି କାନ୍ଦି ...ଠିଲା ।

ବୃଦ୍ଧ କମ୍ପାଉଣ୍ଡରଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଦୟା ଆସିଲା । ସେ ନର୍ସଙ୍କୁ ...ଘ୍ୟ କରି କହିଲେ—

"ମୁଁ ଯାଉଚି ମା ! ତୁ ଏ ରୋଗୀ ପାଖରେ ବସି ଥା । ଏଇଠି ... ରଖି ଗଲି । ତାଙ୍କୁ ବୁଝେଇ ଖୁଆଇ ଦେବୁ— ।

...ଦ୍ଧ କମ୍ପାଉଣ୍ଡର ଚାଲିଗଲେ । କୁମାର ସେହିପରି ବିଛଣାରେ ... ନର୍ସ ଅଢ଼େ ଅନାଇଁ ରହିଚି । ଆଖିରେ ଲୁହ ଧାର ।

...ର୍ସ ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା—

...ଣ ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତୁ !"

"କିନ୍ତୁ ମତେ ଯେ ନିଦ ହେଉନି ନର୍ସ । ମୁ...ମୁଁ...ଏଠାକୁ କିପରି ଆସିଲି ?"

ଧୀର ଗଳାରେ ନର୍ସ କହିଲା—

"ଆପଣ ପଡ଼ି ଯାଇ ମୁଣ୍ଡରେ ଭୟଙ୍କର ଆଘାତ ପାଇଛନ୍ତି । ଖାଲି ଫିଟି ରକ୍ତ ଝରୁଥିଲା । ଆପଣଙ୍କୁ ରାୟ ବାହାଦୁର ନାଗେଶ୍ୱର ଚୌଧୁରୀ ଆଣି ହସ୍ପିଟାଲରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ଶୋଭାରାଣୀ ବୋଲି ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଥିଲେ । ...କିନ୍ତୁ ସେ ହଠାତ୍ ବଞ୍ଚି ପାରିଲେନି— ।"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ କୁମାର ନର୍ସର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ କହିଲା—

"ଏ ସବୁ କଣ କହୁଛ ନର୍ସ ? ରାୟ ବାହାଦୁର ନାଗେଶ୍ୱର ଚୌଧୁରୀ କିଏ ? ମୁଁ ତ ଚିହ୍ନିନି । ଆଉ ତମେ ଯେଉଁ ଶୋଭାରାଣୀ କଥା କହୁଛ ତାକୁ ବି ଚିହ୍ନେନି । ସତ କୁହ ନର୍ସ ମୁଁ ଏଠାକୁ କିପରି ଆସିଲି ? ଆଉ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କେଉଁଠି ଅଛି ଟିକିଏ ଡାକି ଦିଅ ।"

ନର୍ସର ଦେହ ଥରି ଉଠିଲା ସେ କିଛି କହି ପାରିଲାନି । ନୀରବରେ କୁମାର ପାଖରେ ବସି ରହିଲା ।

କୁମାର କହିଲା—

"ନର୍ସ ! ନୀରବ କାହିଁକି ? ମୋ କଥାର ଉତ୍ତର ଦିଅ ?"

କାଗଜ ପୁଡ଼ିଆଟିଏ ବାହାର କରି ଛୋଟ କାଚ ଗିଲାସରେ ସାମାନ୍ୟ ପାଣି ମିଶାଇ କୁମାରର ମୁହଁ ପାଖକୁ ଆଣି ନର୍ସ କହିଲା—

"ଏ ଔଷଧ ଏତକ ପିଇ ଦିଅ ତାପରେ ସବୁ ଘଟଣା କହିବି— ।"

"ସତ କହୁଛ ନର୍ସ ? ମୁଁ ଔଷଧ ପିଇ ଦେଲେ ମତେ କହିବ ? ...ହଉ ତେବେ ଔଷଧ ଦିଅ ।

ନର୍ସ କାଚ ଗିଲାସଟି କୁମାରର ମୁହଁ ପାଖକୁ ବଢ଼ାଇଲା । କୁମାର ଔଷଧ ତକ ପିଇ ଦେଇ ପୁଣି ତକିଆରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଶୋଇଲା ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଧୀର ଗଳାରେ କୁମାର କହିଲା—

"ଏଥର ତେବେ ଯିବ ନର୍ସ ? ...ମୁଁ ଏଠାକୁ କିପରି ଆସିଲି ।"

"ନିଶ୍ଚୟ କହିବି ! ଆଗ ଟିକିଏ ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତୁ । ...ମୁଁ ଅନ୍ୟ ୱାର୍ଡକୁ ଟିକିଏ ବୁଲି ଆସେ ।"

"ହଉ ତେବେ ଯାଅ ! କିନ୍ତୁ ଚଞ୍ଚଳ ଫେରି ଆସିବ— ।"

କୁମାର ଦେହରେ ଚାଦର ଖଣ୍ଡିକ ଯତ୍ନରେ ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଇ ନର୍ସ ସେଠୁ ଉଠି ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲା । କୁମାରର ଆଖି ଢାଙ୍କି ଆସୁଥିଲା । ହାଇ ତୋଳି ସେ ଶୋଇ ପଡିଲା— ।"

ପରଦିନ ସକାଳେ ।

ଡ଼ାକ୍ତର ଆସି ରୋଗୀକୁ ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ମୁଣ୍ଡରେ ଭୟଙ୍କର ଆଘାତ । ଗୁଡ଼ାଏ ରକ୍ତ ବାହାରି ଯିବା ହେତୁ ଦେହ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଠିକ ମତ ଚିକିତ୍ସା ଦରକାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରାମର ଆବଶ୍ୟକ । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବେଶି କଥା କହିବା ବିପଦ ।

ଡାକ୍ତର ରୋଗୀକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ନର୍ସଟି କୁମାରର ପରିଚର୍ଯ୍ୟାରେ ମନ ନିବେଶ କଲା ।

କୁମାର ସେହିପରି ବିଛଣାରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ମନେ ମନେ ଭାବୁଛି ସେ—ଏ ସବୁ କାଣ୍ଡ ହେଲା କିପରି ? ମୁଣ୍ଡରେ ଏପରି ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେଉଛି ଯେ—ସ୍ଥିର ଭାବେ ଶୋଇ ରହିବା କଷ୍ଟ । ଦେହ ଦୁର୍ବଳ । ଯେତେ ସେ ଭାବୁଥାଏ ମନକୁ ମନ ସେତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥାଏ । ହସ୍ପିଟାଲକୁ କିପରି ସେ ଆସିଲା । କାହିଁକି ସେ ଆସିଲା—ଏଇ କଥାକୁ ବାରମ୍ବାର ଚିନ୍ତାକରି ମଧ୍ୟ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରିଲାନି ।

ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର କମନୀୟ ମୂର୍ତ୍ତି କୁମାରର ନୟନ ପଟ୍ଟରେ

ନାଚ ଉଠିଲା । କୁମାରର ମନେ ହେଲା—ସେ ଯେପରି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ବକ୍ଷ ବନରୁ ହରାଇ ବସିଛି । ତାର ସ୍ୱପ୍ନ ଯେପରି କୁମାର ପାଖରେ ବସି ରହିଛି । ଶିହରି ଉଠିଲା କୁମାର ।

ନର୍ସ କୁମାର ପାଖରେ ବସି ଆଉଁସି ଦେଉଥିଲା, କୁମାରଙ୍କ ଉଚ୍ଚ ମୋଡ଼ ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ମଧୁର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

“ଦେହ କିପରି ଜଣାଯାଉଛି କୁ—।”

ହଠାତ୍ କଣ ଭାବି ନର୍ସଟି ଜିଭ କାମୁଡ଼ି ଚୁପ୍ ରହିଲା ।

କୁମାର ଆଖି ତରିଛି ହାତ ଆଙ୍ଗୁଠି ହଲାଇ କହିଲା—

“ଠିକ୍...ଠିକ୍ କହିଛ ତମେ ନର୍ସ—ମୁଁ କୁମାର...ରଣଜିତ୍ ନୁହେଁ । ...ତମେ ଭାରି ଭଲ...ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ମୋ ପାଖକୁ ଆସି ବସ ନର୍ସ...ଉଃ ! ଭାରି ଯନ୍ତ୍ରଣା... ।”

ନର୍ସ କୁମାର ପାଖକୁ ଆଉରି ବସି ପୁଣି ଆଉଁସି ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା । କୁମାରର ବ୍ୟସ୍ତତାରେ, ତାର ଆଖିରେ ଲୁହ ଜକେଇ ଆସିଲା । ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଲୁହ ପୋଛିଲା ସେ ।

କିନ୍ତୁ କୁମାରର ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ତା' ଲୁଚି ରହି ପାରିଲା ନି । କୁମାର କହିଲା—

“ତମେ...ତମେ କାନ୍ଦୁଛ ନର୍ସ ? ..ସେ ବି ଏହିପରି କାନ୍ଦୁଥିଲା । ଠିକ୍ ଦେଖିବାକୁ ତମରି ପରି ।”

ଧୀର ଗଳାରେ ନର୍ସ କହିଲା—

“ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଳଖିଆ ହଅଯିବ । ତମେ ଥିର ହୋଇ ଶୋଇ ରହ । ମୁଁ ଜଳଖିଆ ଆଣି ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସିବି—।”

କୁମାର ମୁହଁ ଖୋଲି କିଛି କହିଲାନି । ଖାଲି ନର୍ସ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ଟିକିଏ ହସିଲା । ନର୍ସ ସିଧା ନିଜ କ୍ୱାର୍ଟରକୁ ଆସି ଖଟ ଉପରେ ଶୋଇ ପଡ଼ି କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା— ।

କୁମାରର ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ଅତି ଅସହାୟ । କୁମାରକୁ ଅଘାତ ଅବସ୍ଥାରେ ପାଇ ସେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଛି । ମନ ବଳ ତାର ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ଯାଉଛି । କୁମାରକୁ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇ ପାରୁନି । କିପରି ବା ଦେବ ? କୁମାର କଣ ଆଉ କୁମାର ହୋଇ ରହିଛି ।"

କୁମାର ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଯେତେବେଳେ ହସ୍ପିଟାଲକୁ ଆସେ ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଏତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କେଉଁଠି ଥିଲା—ଓ ତାର ଆଜି ଏପରି ଅବସ୍ଥା କାହିଁକି ହୋଇଛି ଏ କଥାକୁ ମନେ ମନେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେବି ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟ ଜାଣି ହେଉନି । କାହାରିକୁ ମୁହଁ ଖୋଲି ପଚାରିବା ପାଇଁ ତାର ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ । ଅତନ୍ଦ୍ରୀ ଭାବେ କୁମାରର ସେବା କରିବ ବୋଲି ମନେ ମନେ ସଙ୍କଳ୍ପ କରିଛି ସେ ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥାଭାବି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନରେ ଘୋର ସନ୍ଦେହ ଉପୁଜୁଛି । ଗୋଟିଏ ମଟର କାରରେ କୁମାର ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ସମୟରେ, ଠିକ୍ ତାଆର ପାଖକୁ ଲାଗି ଆଉ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ବି ମୂର୍ଚ୍ଛିତା ଅବସ୍ଥାରେ ଆସି ଏହି ହସ୍ପିଟାଲରେ ତାର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲା । ଏହା ବଡ଼ ସନ୍ଦେହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ତେବେ—ତେବେ ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କିଏ ? —କୁମାର ସାଙ୍ଗରେ ତାର ସମ୍ପର୍କ କଣ ? କାହିଁକି ଗୋଟିଏ କାରରେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ହସ୍ପିଟାଲକୁ ଆସିଲେ ? ତେବେ—ତେବେ କଣ କୁମାର ତା ସାଙ୍ଗରେ— ।

ନା—ନା—ଏହା କଣ କେବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରେ ? କୁମାରକୁ ସେ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣେ—ଭଲ ରୂପେ ଚିହ୍ନେ—ତାର କୁମାର ଏପରି କଦାପି ହୋଇ ନଥିବ

ତଥାପି ପାଖ ମନ ଆଜି ପଚାଶ ପ୍ରକୃତ ମନ ଭିତରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଖେଳିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଭାବନାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର କୋମଳ ମନ କ୍ଷଣିକ ଛଟପଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । କିଛି ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲାନି ସେ— ।

ଅତୀତ ଦିନର ଘଟଣା ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମାନସ ପଟରେ ଛାୟା ଚିତ୍ର-ପଟ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ନାଚିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗଙ୍ଗା ସାଗରକୁ ନୌକାରେ ଯିବା ଦୃଶ୍ୟ କଥା ଭାବିଲେ ଏବେ ବି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଦେହ ଶୀତେଇ ଉଠେ । ନୌକାଟି ପ୍ରବଳ ଝଡ଼ରେ ଯେତେବେଳେ ବୁଡ଼ି ଯାଏ, ସେତେବେଳେ ନିଜ ନିଜର ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମିତ୍ତ କିଏ କେଉଁଆଡ଼େ ଭାସିଗଲେ ଆଉ କିଏ କେତେ ବୁଡି ମଲେ କାହାର ଖବର ମିଳିଲା ନାହିଁ । ମୂର୍ଚ୍ଛିତା ଅବସ୍ଥାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯେ କିପରି ଏହି ହସ୍ପିଟାଲକୁ ଆସିଲା । ପରେ ସବୁ କଥା ତାକୁ ଜଣାଗଲା । ଶେଷକୁ ଏହି ହସ୍ପିଟାଲର ପ୍ରଧାନ ସିଷ୍ଟର ହୋଇ କାମ କରୁଛି ସେ ।

ମନେ ମନେ କୁମାରକୁ କେତେ ଖୋଜିଛି । ବୃଦ୍ଧ ଡ଼ାକ୍ତର ମଧ୍ୟ ନାନା କାଗଜରେ ବିଜ୍ଞାପନ ଛପାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କୁମାରର କିଛି ଖବର ପାଇ ନାହାନ୍ତି । ଶେଷକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାରର ଆଶା ଛାଡି ଏହି ହସପିଟାଲରେ ରହି ରୋଗୀମାନଙ୍କ ସେବାରେ ସାରା ଜୀବନ କଟାଇ ଦେବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରିଛି ।

ବୃଦ୍ଧ ଡ଼ାକ୍ତର ମରିଗଲେଣି । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ବର୍ତ୍ତମାନ କୁମାରକୁ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନଭିତରେ ଯେ କିପରି ଆନନ୍ଦ ତାହା ସେ କଳ୍ପନା କରି ପାରୁନି । କିନ୍ତୁ ନର୍ସରୂପରେ ରହି ସେ କୁମାରକୁ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ କିପରି ସଙ୍କୋଚ ବୋଧ କରୁଛି । କମାର ଉପରେ ବେଳେ ବେଳେ ଅଭିମାନ ବି ଆସୁଛି ।

କଣ କରିବ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କିଛି ସ୍ଥିର କରି ପାରୁନି । କୁମାରକୁ ହଠାତ ପରିଚୟ ଦେବନି ବୋଲି ମନେ ମନେ ଠିକ ସ୍ଥିର କଲା ସେ । କିନ୍ତୁ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭାବୁଛି—କୁମାରର ରୋଗ ଶଯ୍ୟାରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ନାମକୁ ଜପା ମାଳି କରିଛି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ମୁହଁ ଛପା-ଦେଇ ସେ କିପରି ରହିବ ? ପ୍ରାଣର କୁମାର ସାଙ୍ଗରେ ମୁହଁ ଛପା ଦେଇ କଣ ମୁଁ ଥୟ ଧରି ରହିପାରେ ?

ବହୁତ ଭାବି ଚିନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲା କୁମାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଭଲ ହୋଇ ଗଲେ ମୋର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଦେବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିଚୟ ଦେବା ଠିକ ହେବନି । ଆଗ ସବୁକଥା କୁମାର ଠାରୁ କୌଶଳରେ ଶୁଣିବାରେ । ସେ ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ମଲ୍ଲି—ସେ କିଏ ? ଆଉ ଯେଉଁ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ କୁମାରକୁ ପ୍ରତି ଦିନ ଦେଖିବାକୁ ଆସୁଛି ସେ କିଏ । ସେ ଦିନ ଜଣେ ଭଦ୍ର ମହିଳା ବି ଆସିଥିଲେ—ଏମାନେ ସବୁ କିଏ ? କୁମାର କିନ୍ତୁ କାହାରିକୁ ଜାଣିପାରୁନି । କି ଚିହ୍ନିପାରୁନି । ସମସ୍ତେ କୁମାରକୁ ରାଣୀଜଗତ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି—ଏହାର କାରଣ କିଣ ? ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଆଗ ସଂଗ୍ରହ କରିବାପରେ ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଜର ପରିଚୟ କୁମାରକୁ ଯାଇଁ ଦେବ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମନ ହାଲୁକା ହୋଇ ଆସିଲା । ଆଖିର ଲୁହ ଧାର ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ବିଛଣାରୁ ଉଠି ଲୁଗା ପଟା ସଜାଡ଼ି କ୍ୱାଟରରୁ ବାହାରି ଧିରେ ଧିରେ ହସପିଟାଲର ୱାର୍ଡ଼କୁ ଚାଲିଲା ।

କୁମାର ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ଶୋଇ ଯାଇଛି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଜର ହାତ ବଢାଇ କୁମାରର ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କୋମଳ କର ସ୍ପର୍ଶରେ କୁମାରର ତନ୍ଦ୍ରା ଜଡିତ ଆଖି ଦଣ୍ଡକ ପାଇ ଖୋଲି ପୁଣି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ସମସ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ମୁକ୍ତ ପାଇ ସେ ଆଜି ବେଶ ଆରାମରେ ଶୋଇବାକୁ ଚାହେଁ... ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନରେ ଆନନ୍ଦର ରେଖା ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସେ କୁମାର ଦେହ ଚାଦର ଖଣ୍ଡିକ ଯତ୍ନରେ ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୋଗୀ-ମାନଙ୍କ ଖବର ବୁଝିବା ପାଇଁ ଚାଲିଗଲା ।

ଅପରାହ୍ନ ଚାରି ଘଣ୍ଟିକା ।

ହସପିଟାଲର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗୀ ପାଖକୁ ନିଜ ନିଜ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ଯିବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ରହିଚ । ସେହି ସମୟଗୁଡ଼ିକ ଓ୍ୱାର୍ଡ଼ ଗୁଡ଼ିକ ବେଶ ସରଗରମ ହୋଇ ଉଠେ ଲୋକ ଗହଳରେ ।

ରାୟ ସାହେବଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମୀରା ଦେବୀ ଆସି କୁମାର ପାଖରେ ବସିଛନ୍ତି, କୁମାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭଙ୍ଗିରେ ମୀରା ଦେବୀଙ୍କୁ ଚାହିଁ ରହିଛି ।

ହସ ହସ ମୁହଁରେ ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"ଦେହ କିପରି ଅଛି ରଣଜିତ୍ ବାବୁ ?"

କୁମାର କହିଲା—

"ଆପଣ ବୋଧେ ଭୁଲ୍ କରୁଛନ୍ତି, ମୋ ନାଆଁ ରଣଜିତ୍ ନୁହେଁ । ମୁଁ କୁମାର—।"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ମୀରା ଦେବୀ କୁମାରକୁ ଅନାଇ ରହି ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ—କଣ ଇଏ କହୁଚ ? ମୁଣ୍ଡ କଣ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଯାଇଚ କି କଣ ?

ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁନା—ରଣଜିତ୍ ? ମୁଁ ପରା !"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ କୁମାର ମୀରାଦେବୀଙ୍କୁ ଅନାଇ ରହିଲା । କଣ କହିବ କହିବ ବୋଲି ମନ ଭିତରେ ଭାବୁଛି ମାତ୍ର ମୁହଁ ଖୋଲି କିଛି କହି ପାରୁନି । ଅଚହ୍ନା ମଣିଷଟିଏ ଦେଖିଲେ ଯେପରି ଲୋକ ଆବା କାବା ଭାବ ଦେଖାନ୍ତି । କୁମାର ସେହିପରି ଭଙ୍ଗିରେ ବସି ରହିଲା ।

ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"କଣ ହେଲା ରଣଜିତ୍ ? କଥା କହୁନା ଯେ ?"

ଧୀର ଗଳାରେ କୁମାର କହିଲା—

"ଆପଣ··· ! ଆପଣ କଏ ମୁଁ ତ ଚିହ୍ନି ପାରୁନି ?"

ଚମକି ଉଠିଲେ ମୀରା ଦେବୀ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ସେ କୁମାରର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ ରହିଲେ । ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ଭାଷା ସରିଯାଇଥିଲା । ମୂକଙ୍କ ପରି ସେହିପରି ବସି ରହିଲେ ।

ନର୍ସ ଆସି ମୀରା ଦେବୀଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା—

"ଆପଣ ଏଙ୍କର କଣ ହୁଅନ୍ତି ?"

ମୀରା ଦେବୀ କଣ କହିବାକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ କୁମାର କହିଲା—

"ନା—ନା—ନର୍ସ । ଇଏ ମୋର କେହି ନୁହେଁ । ମୁଁ ଏଙ୍କୁ ଚିହ୍ନେନି କି ଜାଣେନି—।"

ମୀରା ଦେବୀଙ୍କ ମନ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ମନେ ମନେ ସେ ଭାବିଲେ ରଣଜିତ ନିଶ୍ଚୟ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛି । ମୁଣ୍ଡରେ ଭୀଷଣ ଆଘାତ ହେବାର ଲକ୍ଷଣ ଇଏ ।

ନର୍ସ କହିଲା—

"ଆପଣ ଯଦି ମୋ କ୍ୱାର୍ଟରକୁ ଦୟାକରି ଗଲେନ୍ତେ—ଏଙ୍କ ବିଷୟରେ କେତେକ ପ୍ରଶ୍ନ ମୋର ପଚାରିବାର ଥିଲା ।"

ନର୍ସ ଏପରି ଭାବେ ମୀରା ଦେବୀଙ୍କୁ କହିଲା—କୁମାର ମୋଟେ ଶୁଣି ପାରିଲାନି । ନର୍ସର କଥାରେ ମୀରା ଦେବୀ ତାଙ୍କ କ୍ୱାର୍ଟରକୁ ଯିବାକୁ ରାଜି ହେବାରୁ ନର୍ସ କହିଲା—

"ଦେଖନ୍ତୁ ! ଇଏ ରଣଜିତ୍ ନୁହଁନ୍ତି—ଏଙ୍କ ନାମ ହେଉଛି

କୁମାର—। ଆପଣ ବେଶି ସମୟ ଏଠାରେ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ ।"

ନର୍ସ ଓ୍ୱାର୍ଡର ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ଇଂଗିତ କଲା । ମୀରାଦେବୀ ବାହାରକୁ ଧୀର ପଦକ୍ଷେପରେ ଚାଲିଲେ ।

ନର୍ସ କୁମାରଙ୍କୁ କହିଲା—

"ଆ'ର ହୋଇ ଶୋଇପଡ଼ । ମୁଁ ଯାଉଛି ଦୁଧ ଫଳ ଆଣିବାକୁ—।"

କୁମାର କିଛି କହିଲାନି । ସେହିପରି ବିଛଣାରେ ପଡ଼ି ରହିଲା । ନର୍ସ ଓ୍ୱାର୍ଡର ବାହାରକୁ ଦେଖେତ ମୀରାଦେବୀ ଅପେକ୍ଷା କରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ମୃଦୁ ହସି ନର୍ସ କହିଲା—

"ମୋ କ୍ୱାର୍ଟରକୁ ଚାଲନ୍ତୁ ! ସେଇଠି ବସି କଥା ବାର୍ତ୍ତା କରିବାର ସୁବିଧା ହେବ—।"

ଦୁହେଁ ଆସି କ୍ୱାର୍ଟରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ନର୍ସ ବସିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲା । ମୀରା ଦେବୀ ବସିପଡ଼ି କହିଲେ—

"ମୋତେ ଏଠାକୁ କାହିଁକି ଡାକିଲ ଝିଅ ?"

ଝିଅ ସମ୍ବୋଧନ ଶୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଆଖି ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଆସିଲା । ସେ କଣ କହିବାକୁ ଯାଇ କହି ପାରିଲାନି । ଅନ୍ତର ଫାଟିଲା ଆସିଲା କୋହ—ଆଖି ଉଚ୍ଛୁଳାଇ ବୋହିଲା ଲୁହ ।

ମୀରା ଦେବୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କୋମଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ତୁ' କାନ୍ଦୁଚୁ କାହିଁକି ମା ? ···ସେବିକା ପକ୍ଷରେ ଏପରି କାତର କଣ ଶୋଭା ପାଏ ? କଣ ହୋଇଛି ମୋତେ କହିଲୁ ମା ?"

ଲୁଗା କାନିରେ ଲୁହ ପୋଛି ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ଝିଅ ବୋଲି ଡ଼ାକ ସାରିଲଣି ଯେତେବେଳେ ମନକଥା ଲୁଚେଇ ରଖିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ମା' ମୋ ପରି ହତଭାଗିନୀ ଏ ଦୁନିଆଁରେ କେହି ନାହିଁ । ପିଲାଟି ଦିନରୁ ବାପ ମାଙ୍କୁ ହରାଇଥିଲି । ···ଶେଷକୁ ଯାହାର ହାତ ଧରି ସାରା ଜୀବନ କଟାଇବି ବୋଲି ଭାବିଥିଲି ତାର ଅବସ୍ଥାତ ଦେଖି ପାରୁଛ । ···ତମେ ଯଦି ମା ଏ ଅଭାଗୀ ଝିଅ ପ୍ରତି ସଦୟ ନହେବ ତେବେ ମୋ ଗୁହାରି ଆଉ ଶୁଣିବ କିଏ ? ···ମୋର ଏ ବିରାଟ ସଂସାର ଭିତରେ ଆଉ କିଏ ଅଛି ?

ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"ତୁ କଣ କହୁଚୁ ମା ? ମୁଁ ତ ତୋ କଥା ମୋଟେ ବୁଝି ପାରୁନି—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଜ ଜୀବନର ଇତିହାସ ସମସ୍ତ ମୀରା ଦେବୀଙ୍କ ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ କହି ଶୁଣାଇଲା । ମୀରା ଦେବୀ ସମସ୍ତ କଥା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାରୁ ଶୁଣିଗଲେ । ରଣଜିତ୍ ପ୍ରକୃତରେ କୁମାର ବୋଲି ଚିହ୍ନିଲେ । କାରଣ ଯେଉଁ ସମୟରେ କୁମାର ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଅବସ୍ଥାରେ ସମୁଦ୍ର କୂଳରୁ ଅଣା ଯାଇ ହସପିଟାଲରେ ଭର୍ତ୍ତୀ ହେଲା । ସେହିଦିନ ଠାରୁ ତାର ମୁଣ୍ଡର ଗୋଳମାଳ ହୋଇଥିଲା । ଡ଼ାକ୍ତରମାନେ ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯଦି ମୁଣ୍ଡରେ ପୁଣି କେବେ ଭୟଙ୍କର ଆଘାତ ପାଏ ତେବେ ତାର ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତି ଫେରି ଆସିବ । ଏ କଥା ମୀରା ଦେବୀ ଶେଠ ଯମୁନା ଦାସଙ୍କ ଠାରୁ ଜାଣନ୍ତି । ଯମୁନା ଦାସ ନିଜର ପୁଅ ପରି ପାଳିଥିଲେ ଏହି କୁମାରକୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶେଠ ଯମୁନା ଦାସ ମଲେଣି । ରଣଜିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ।

ଏ ସବୁ କଥାରେ ମୀରା ଦେବୀଙ୍କର ମନରେ ସମୟେ ସମୟେ

ଯେଉଁ ସନ୍ଦେହ ଉପୁଜୁ ଥିଲା ଅଜ୍ଞ ଲକ୍ଷ୍ମୀର କଥାରେ ସବୁକଥା ପରିଷ୍କାର ଜାଣି ପାରିଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ନିଜ କୋଳକୁ ଟାଣି ସ୍ନେହବୋଳା କଣ୍ଠରେ ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"ତୁ ଆଜିଠୁ ମୋର ଝିଅ । କୁମାର କପଟ ତୋର ହେବ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁଁ କରିବି—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେହିପରି ମୀରା ଦେବୀଙ୍କ କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜି ପିଲା-ଳିଆ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ମୁଁ ବଡ ହୀନ କପାଳି ! କୁମାରଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ କଣ ଯେ ନ କରିଛି—ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ? ···ସବୁ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ସହିଚି କେବଳ ତାଙ୍କରି ପାଇଁ—କିନ୍ତୁ କୁମାରଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ଯେ ରଣଜିତ୍ ବୋଲି କାହିଁକି କହୁଛନ୍ତି ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନି ।"

ଧୀର ଗଳାରେ ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"ଶେଠ ଯମୁନା ଦାସ ଯେତେବେଳେ କୁମାରଙ୍କୁ ପାଇଲେ—ସେତେବେଳେ ସେ ପାଗଳା ପରି ବୁଲୁଥିଲା । ନିଜର ଘର—ନାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କହି ପାରୁ ନଥିଲା । ଶେଠ ଯମୁନା ଦାସ ଡ଼ାକ୍ତରଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଚିକିତ୍ସା କରାଇଲେ । ତାର ପାଗଳ ଅବସ୍ଥା ଦୂର ହେଲା, କିନ୍ତୁ ନିଜର ପରିଚୟ ସ୍ମରଣ ହେଲାନି । ସେହିଦିନଠୁ ରଣଜିତ୍ ନାମରେ ସେ ପରିଚିତ । ଶେଠ ଯମୁନା ଦାସ ମଲେଣି । ତାଙ୍କର ବିଶାଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ରଣଜିତ୍—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତା ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଶୁଣାଇଲା । ଶେଷରେ ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ-

"ତୁ ଯେପରି ବୃଦ୍ଧ ଡ଼ାକ୍ତରଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ । ତୋର କୁମାର ବି ସେହିପରି ଶେଠ ଯମୁନା ଦାସଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ।

ଥାଇ୍ ଅଭାବ କଣ ?···ଶାଳ ତମ ଦୁ'ଜଣଙ୍କ ମିଳନ ହେଲେହେଲା ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା-

"ବର୍ତ୍ତମାନ ସେତ ମୋତେ ଚହ୍ନି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ସବୁ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ତାଙ୍କ ସେବା କରୁଚି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହି ସେ କେତେ ଖୋଜୁଛନ୍ତି — ହେଲେ ମୋତେ ଚହ୍ନି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ହସି ହସି ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"ଆଗ କୁମାର ଭଲହୋଇ ଯାଉ ପରେ ଚହ୍ନା ପରିଚୟ ହେବ ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ଯେଉଁ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ କୁମାର ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି । ନାଁ ତାଙ୍କର ରାୟ ସାହେବ ନାଗେଶ୍ୱର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ, ସେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି କଏ ?"

ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"ତୁ ଜାଣିନୁକି ଝିଅ ? ସେ ପରା କୁମାରର ବଡ଼ ଭାଇ । ଫରେନ୍‌ରେ କଣ ତାଙ୍କର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟ ଅଛି । ଜରୁରୀ ଟେଲିଗ୍ରାମ ପାଇ ହଠାତ୍ ଜାହାଜରେ ପରା କାଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ଆଠଦିନ ପରେ ଫେରି ଆସିଲେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଚହ୍ନା ପରିଚୟ କରାଇ ଦେବି— ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୀରବ ରହି ମନେ ମନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ—ରାୟ ସାହେବ ନାଗେଶ୍ୱର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ! ସେ ପୁଣି କଏ ? ···ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର ତ୍ରୁକ୍ଷେତ ଅଛି ?"

ଏଇ କଥା ଭାବିବା ସମୟରେ ହସ୍‌ପିଟାଲ ଘଣ୍ଟା ଠନ୍ ଠନ୍ ହୋଇ ବାଜି ଉଠିଲା । ଉଠୁ ଉଠୁ ମୀରା ଦେବୀ କହିଲେ—

"ମୁଁ ଏଥର ଯାଉଚି ଝିଅ ! ତୁ କୁମାର ପାଖକୁ ଯା— । କାଲି ପୁଣି ଆସିବି— ।"

ମୀରା ଦେବୀ ଚାଲିଗଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୁଣି ନର୍ସ ରୂପରେ କୁମାର ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହେଲା ।

ଦୁଇ

ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରେମ ମିଳେନା ।

ପ୍ରେମକୁ ନିବିଡ଼ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧିବାକୁ ହେଲେ ନିଜକୁ କିଛି ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାରଠୁ ପାଇଛି କଣ ଆଉ କୁମାର ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଦେଇଛି କଣ ?

ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବ କିଏ ?

ନିରୋଳାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏଇ କଥାକୁ ବାରମ୍ବାର ଚିନ୍ତା କରି ମଧ୍ୟ କିଛି ମିମାଂଶା କରି ପାରିଲାନି । ଭାବନାରେ ମୁଣ୍ଡ ତାର ଚକାଭଉଁରୀ ଖେଳିଲା । ଅବଶ ଦେହକୁ ବିଛଣାରେ ମେଲାଇ ଦେଇ ପଲକ ଦୁଇଟି ଢାଙ୍କି ଦେଲା ।

ଅତୀତର କେତୋଟି ପୃଷ୍ଠା— ।

ସ୍ୱପ୍ନିଳ !

ଶିହରଣ !

ମାଦକ !

ମନଟା ତା'ର ଚହଲି ଉଠିଲା । କୁମାରର ସ୍ପର୍ଶ ପାଇବାକୁ ପିଆସି ମନ ଖଣ୍ଡିକ ଛଟପଟ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଯାଇ କୁମାରର ବିଛଣା ପାଖରେ ଠିଆ ହେଲା ସେ— ।

କୁମାର ବିଛଣାରେ ଶୋଇ ରହିଛି । ପଲକ ଦୁଇଟି ଯେପରି କାହାର ଆଗମନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଦେଖି ହସିଲା ଆଖିରେ ଚାହିଁ ରହିଲା ସେ । ମୁହଁରେ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଧୀର ଗଳାରେ ପଚାରିଲା—

"ଦେହ କପରି ଅଛି ?"

"ଖୁବ୍ ଭଲ ଅଛି । ···ଭାରି ଶୋଷ ହେଉଛି । ଟୋପାଏ ପାଣି ଦିଅ ନର୍ସ ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କାଚ ଗିଲାସରେ ପାଣି ଆଣିଲା । କୁମାର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହାତରୁ ଗିଲାସଟି ନେଇ ପାଣି ପିଇ ଶାନ୍ତିର ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇଲା ।

ହାତ ନାଡ଼ି ପରୀକ୍ଷା କରୁ କରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ନା ! ଆଜି ଜର ଆଉ ନାହିଁ । କାଲିଠୁ ଆପଣ ଭାତ ଖାଇବେ— ।"

"ମୁଁ କେବେ ଘରକୁ ଯିବି ନର୍ସ ?"

"କାହିଁକି ? ଏଠି କଣ ସେବାରେ ଊଣା ହେଉଛି କି ?

"ନା ! ସେକଥା ନୁହେଁ ଯେ— । କିନ୍ତୁ··· ।"

"ଏଥିରେ ପୁଣି କିନ୍ତୁର ପ୍ରଶ୍ନ କାହିଁକି ?"

"ମୁଁ କଣ କହୁଥିଲି କି— । ବିଛଣାରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଆଉ ଭଲ ଲାଗୁନି । ଘରକୁ ଗଲେ—।"

"ଓଃ ! ସ୍ତ୍ରୀ କଥା ମନେ ପଡ଼ୁଛି ?"

"ସ୍ତ୍ରୀ ?"

ଚମକି ଉଠିଲା କୁମାର । ହସ ହସ ମୁହଁଟି ତାର ମଉଳି ଗଲା । ଆଖିରେ ଲୁହ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖୁଥିଲା ସବୁ । ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳୀ ନେଇ ଥରିଲା ଗଳାରେ କହିଲା ସେ—

ଘର କଥା ପକାଇଲି ବୋଲି କଣ ମନରେ କଷ୍ଟ ହେଲା ? ନ ଜାଣି ଦୋଷ ହୋଇଛି । ମତେ ମାଫ କରିଦିଅନ୍ତୁ କୁମାର ବାବୁ ।”

“ନର୍ସ !”

କୁମାର ଗଳାରେ କାତରତା ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସେ ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲାନି । ଖାଲି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ ରହିଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଦୃଷ୍ଟି କୁମାର ମୁହଁରେ ।

“ଜ୍ୱରତ ନାହିଁ । ଦେହରେ ଆଉ କଣ କିଛି କଷ୍ଟ ହେଉଛି ?”

କୁମାର ମୁହଁରେ ଶୁଖିଲା ହସ ।

“ଦେହରେ କଷ୍ଟ ନାହିଁ ନର୍ସ ! ମନରେ କଷ୍ଟ । ରାତି ଦିନ ଭାବି ଭାବି ମୁଁ ବଡ଼ ଅବଶ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ମୁଁ ପାଗଳ ହେଇଯିବି ନର୍ସ— ମୁଁ ପାଗଳ ହେଇଯିବି — !”

ଉତ୍ତେଜନାରେ କୁମାରର ସାରା ଅଙ୍ଗ ଥରି ଉଠିଲା । ସେ ବିଛଣାରୁ ଉଠି ପଡ଼ିଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାରକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ବିଛଣାରେ ଶୁଆଇ ଦେଉଁ ଦେଉଁ କହିଲା—

“ମନକଥା ଖୋଲି ମୋ ଆଗରେ କହିବନି କୁମାର ବାବୁ ?”

କୁମାର ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଅନାଇଲା । ଯେପରି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ରୂପ ଫୁଟି ଉଠୁଛି ଶରୀରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଙ୍ଗରୁ । ଠିକ୍ ସେହି ମୁହଁ—ସେହି ହସ । ସେହି ଚାଲି । ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀପରି । ତେବେ-ତେବେ କଣ ତାର ପ୍ରାଣର ଲକ୍ଷ୍ମୀ...... ।”

ଆଉ ଭାବି ପାରିଲାନି କୁମାର । ମୁଣ୍ଡ ତାର ଗୋଳମାଳ ହେଇ-ଗଲା । ପଲକ ଦୁଇଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଛାପି ହୋଇ ଆସିଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାର କୋଳ ପାଖରେ ବସି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଉଁସି ଦେଉଥିଲା ।

କୋମଳ କର ପଲ୍ଲବର ସ୍ପର୍ଶ ପାଇ କୁମାରର ଦେହ ମନ ପୁଲକି ଉଠୁଥିଲା ।

କିଛି କ୍ଷଣ ପରେ— ।

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଆହ୍ୱାନ ଆସିଲା— ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ !···ପ୍ରାଣର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୋର । ତୋତେ ହରାଇ ମୁଁ ଯେ ଶ୍ୱ ପାଇବନି ··· ।

"କୁମାର !"

"ଲକ୍ଷ୍ମୀ !"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାର ଛାତିରେ ଢଳି ପଡ଼ିଲା । କୁମାର ଆବେଗରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଯାବୁଡ଼ି ଧରିଲା । ତାର ଅଧର ପାଖକୁ ନର ଅଧର ବଢ଼ାଇବା ସମୟରେ ଚମକି ଉଠିଲା ସେ ।

ବାହୁ ପାଶରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ମୁକୁଳାଇ ଦେଇ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଶୋଇଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ହୃଦୟରେ ଶିହରଣ ଖେଳୁଥିଲା । ଅଧର ଦୁଇଟି ଥର ଉଠୁଥିଲା ତାର୍ ।

କୁମାରର ଅଙ୍ଗର ପାଖକୁ ଲାଗିଯାଇ ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା ସେ —

"କୁମାର !···ପ୍ରାଣର କୁମାର ମୋର !"···

ବୁଲିପଡ଼ି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁଲା କୁମାର । ଆଖି ତାର ଛଳ ଛଳ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଭାବିଲା ନିଜର ପରିଚୟ ସେ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦେଇ ବ । ମନଟି ତା'ର ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ବାହାରୁ ତାର୍ ଜୋତାର ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପାରିଲା ସେ । ହଅଲ ଘଣ୍ଟାକୁ ହିଁଲା, ସମୟ ହୋଇ ଗଲାଣି, ଡାକ୍ତର ଆସୁଛନ୍ତି ।

ସଂଯତ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

କୁମାର ପାଖକୁ ଡ଼ାକ୍ତର ଆସି ପରୀକ୍ଷା କରି ସାରି କହିଲେ—

"ଦେଖ ତୁମର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଲ ହୋଇ ଗଲଣି । ଏଥର ତୁମେ ଯାଇ ପାର ।"—

କୁମାର ମୁହଁରେ ମୃଦୁହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସେ ଦୁଇହାତ ଉଠାଇ ଡ଼ାକ୍ତର ବାବୁଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ଜଣାଇଲା ।

ପ୍ରତି ନମସ୍କାର ଜଣାଇ ଡାକ୍ତର ବାବୁ ଚାଲିଗଲେ । କୁମାର ପାଖରେ ପୁଣି ବସି ବସି ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ଆଜରେ କଣ ଏଠୁ ଚାଲିଯିବ କୁମାର" ?

"ନ ଯାଇ ଆଉ କଣ ଉପାୟ ଅଛି ନର୍ସ" ?

"କେଉଁଠାକୁ ଯିବ" ?

"ହତାଶ ଆଖିରେ କୁମାର ଅନାଇଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁକୁ । କ' ସେ ଉତ୍ତର ଦେବ ? ହସପିଟାଲରୁ ଗଲେ ଆଶ୍ରୟ କାହିଁ ତା'ର ; ତଥାପି କହିଲା ସେ —

"ଯେଉଁଆଡ଼େ ଆଖି ଦୁଇଟି ଯିବ ସେଇ ବାଟେ ବାଟେ ଯିବି— ।

"ତଥାପି ଠିକଣାଟା ପୁଣି ଅଛି ?"

"ଠିକଣା ? ଠିକ୍ କହୁଚ ନର୍ସ । ଠିକଣା ମୋର କଣ୍ଠସ୍ଥ ଅଛି । ତେବେ ମୋ ପାଖରେ ନାହିଁ— ।"

"ଆଉ କାହା ପାଖରେ ?"

"ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଖରେ ?"

"ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତମର କେଉଁଠି ଅଛି ? ସେ ଦିନ ପରା କହୁଥିଲ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାହିଁ । ନୌକା ଡୁବିରେ ସେ··· ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲାନି, ଆଖିରେ ତାର ଲୁହ ଜକେଇ ଆସିଲା । ଗଳା ଥରି ଉଠିଲା ।

ଆବେଗ ଗଳାରେ କୁମାର କହିଲା—

"ହଁ, ହଁ, ତମେ ଠିକ୍ କହୁଛ ନର୍ସ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାହିଁ । ସେ ନୌକା ବୁଡ଼ିବାରେ ସମୁଦ୍ରର ଅତଳ ଗର୍ଭରେ ରହିଛି । ମତେ ଡାକୁଛି ହଁ, ହଁ, ସେ ମୋତେ ଡ଼ାକୁଛି । ମୁଁ ତାଆର ପାଖକୁ ଯିବି ।

ପିଲାଙ୍କ ପରି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା କୁମାର । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛାତିକୁ ପଥର କରି ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲା ।

"ଛି, ପିଲାଙ୍କ ପରି କାନ୍ଦିଲେ କଣ ଚଳିବ କୁମାର ? ପୁରୁଷ ତମେ ଆଗରେ ତମର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟତ ସାମାନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇଁ—।"

"ଅଧିର ହେବିନି ? ଏ କପରି କଥା କହୁଛ ତମେ ନର୍ସ ? ହୃଦୟ ଦେଇ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ତମେ କାହାରିକୁ ଭଲ ପାଇଥାନ୍ତ ସେ ଯଦି ତମଠୁ ବିଚ୍ଛେଦ ହୋଇଥାନ୍ତା ତେବେ ତମ ହୃଦୟରେ କପରି ତାର ଯନ୍ତ୍ରଣା ହୁଅନ୍ତା ସେ କଥା ଜାଣି ଥାନ୍ତ—।"

"କୁମାର !"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲାନି । କୁମାରର ମାଂସଳ ଛାତି ଉପରେ ଢଳିପଡ଼ି କହିଁ କହିଁ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ସେ ।

ଥରିଲା ହାତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁଣ୍ଡ ସାଉଁଳେଇ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା କୁମାର । ମନ ଭିତରେ ଉଠୁଥିଲା ଝଡ଼ । ନର୍ସ ତାକୁ ନଜର କରି ନେବାକୁ ବସିଚି । ଲକ୍ଷ୍ମୀକି ଭୁଲି ସେ କଣ ନର୍ସ ପାଖରେ ରହି ପାରିବ ?

"ନା–ନା–ନର୍ସ । ମତେ ଯିବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ଯିବି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯେ ମୋର ସବୁ ।"

"କୁମାର ! ନିଷ୍ଠୁର ହୁଅନି । ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ନ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ଯେ ବଞ୍ଚି ପାରିବିନି ।..."

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା କୁମାର ।

"ନର୍ସ ! ରୋଗୀର ସେବା କରିବା ତମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତମେ—।"

"ଜାଣେ କୁମାର ! ରୋଗୀର ସେବା କରିବା ମୋର ବ୍ରତ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରେମ କରିବାରେତ ଅପରାଧ ନାହିଁ ?"

"ନର୍ସ !"

କୁମାର କଣ୍ଠରେ ସଚେତନା ଫୁଟି ଉଠିଲା । ନିଜଗାତ୍ର ଉପରୁ ନର୍ସକୁ ଉଠାଇ ଦେଲା ସେ—।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଳାରେ ମିନତିର ଭାବ ।

"ଏଇ କ୍ୟାବିନ୍‌ରେ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଗୋଟିଏ ମାସ ବିତି ଗଲାଣି । ତମର ସେବା କରିବାରେ ମୋ ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା ମୁଁ ଲାଭ କରିଛି । ନିରାଶ୍ରୟା ମୁଁ । ମତେ ଏଇ ଚରଣ ତଳେ ଆଶ୍ରୟ ଦିଅ କୁମାର !"

କୁମାର ପାଟିରେ କଥା ଫୁଟିଲାନି । ନିର୍ବାକ ଭାବେ ବସି ରହିଲା ସେ ।

"କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ...।"

"ନିଷ୍ଠୁର ହୁଅନି କୁମାର ! ଲକ୍ଷ୍ମୀର କଥା ଭାବି ମନକୁ ଆଉ ଅସ୍ଥିର କରନି । ମୁଁ କଣ ତମର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୁହେଁ ?"

କୁମାର ଚାହିଁଲା ନର୍ସକୁ । ··ଠିକ ସେହି ମୁହଁ— ସେହି କଥା—ଅବିକଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରି । ତେବେ···ତେବେ କଣ···?"

"କୁମାର !"

ଚମକି ଉଠିଲା କୁମାର । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ସେ—ସ୍ୱ ...ସ୍ୱ ସେ ଠିକ ଏହିପରି ଡାକୁଥିଲା । କଣ୍ଠରେ ଠିକ ଏହିପରି ଅଧୀର ଆବେଗ ଥିଲା—।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାରର ଗଳା ବେଷ୍ଟନ କରୁ କରୁ ମୃଦୁଗୁଞ୍ଜନ କଲା—

"କୁମାର ! ନିରାଶ୍ରୟକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା କଣ ଧର୍ମ ନୁହେଁ ?

"ଧର୍ମ ! ହସି ଉଠିଲା କୁମାର । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଗମ୍ଭୀରଭାବେ

ବସି ରହିଲା ସେ । ମନରେ କେତେ କଥା । ଅସଂଖ୍ୟ ଭାବନା—

କୁମାର ମନରେ ଝଡ଼ ଉଠୁଥିଲା । ଅତୀତ କଥା ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଆସି ଆଖି ଝଲସାଇ ପକାଉଥିଲା । ଜୀବନରେ ଆସିଛି ତାର ଘୋର ଅନ୍ଧକାର । ନାନାଆଡ଼ୁ ନାନା ପ୍ରଶ୍ନ ଆସି ମୁଣ୍ଡ ଭିତରକୁ ତାଙ୍କ ଘାଣ୍ଟି ଚକଟି ପକାଉଛି ।

"କୁମାର !"

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଡାକ ଅତି କରୁଣ । ବଡ଼ ମର୍ମନ୍ତୁଦ ।

ଶିହରି ଉଠିଲା କୁମାର । ଅତୀତ ଭାବନା ତାର ଗୋଳମାଳ ହୋଇଗଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀର କମନୀୟ ରୂପ ସେ ଦେଖିଲା ନର୍ସ ଠାରେ ।

ଆଖିରେ ଆଖି ମିଶିଗଲା ।

କୁମାର ଆବେଗରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଯାବୁଡ଼ି ଧରି ଥରିଲା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ନର୍ସ !" ତୁମେ ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ—ତୁମେହିଁ ମୋର ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ତମକୁ ପାଇ ମୁଁ ମୋର ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଭୁଲିଯିବି ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାର କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜି ଶାନ୍ତିରେ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଦୁଇଟି ହୃଦୟର ବିଚ୍ଛେଦ କାହାଣୀ ପରସ୍ପର ନିକଟରେ ମିଳିଗଲେ ବି କୁମାର ନିଜକୁ ନୂତନ ରୂପରେ ପାଇଲା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏ ସବୁ ଅନୁଭବ କରି ଆନନ୍ଦ ପାଉଥିଲେବି କୁମାରକୁ ଜଣାଇ ଦେଉ ନଥିଲା—।

ତିନି

କୁମାର ବାପ ମାଆଙ୍କର ଅତୀତ ଜୀବନର ପୃଷ୍ଠା ଓଲଟାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ସେ ନିଜ ଚିନ୍ତାରେ ନିମଜ୍ଜିତ । ରହି ରହି ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀର ରୂପ ତାର ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଯାଉଛି ।

ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ !

ହଁ ସେହି ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ । ସମାଜ ବର୍ଜିତା ନାରୀ । ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଆମର ସଭ୍ୟ ପୁରୁଷଜାତି ମାଟିର ଖେଳନା ପରି ଖେଳାନ୍ତି— ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ସେହି ଖେଳନା ଭିତରୁ ଜଣେ ହୋଇ ଦେଖା ଦେଉଛି ତା ସାମନାରେ ।

ଲତା ଠାରୁ ବିଚ୍ଛେଦ ହୋଇ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ପାଖରେ ଆଶ୍ରୟ ପାଇ-ଥିବା ଘଟଣା ଠାରୁ ସମସ୍ତ କଥା ବସି ଭାବୁଥିଲା କୁମାର ।

ସେଦିନ ଆଉ ଏଦିନ ଭିତରେ କେତେ ତଫାତ କେତେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ।

ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଆସୁଛନ୍ତି ପୁଣି କିଛି ଦିନପରେ ହଜିଯାଇ ଯାଉଛନ୍ତି । କୁମାର ଜୀବନରେ ଏହିପରି କେତେ ଘଟଣା ଘଟିଛି ହେଲେ ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କେଉଁଠି ଯେ କଣ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଯାଇଛି, ସେ କଥା ଯେତେ ଭାବୁଛି ସେତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି ।

ଝଡ଼ ଉଠେ । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପୁଣି ଶାନ୍ତ ବାତାବରଣ । ଏହିପରି କୁମାର ଜୀବନରେ ବହୁ ଝଡ଼ ଉଠିଛି କିନ୍ତୁ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପାଇଛି ସେ ଶାନ୍ତି ।

ଲତାଠାରୁ ହତାଶ ହୋଇ କୁମାର ରେଖା ପାଖରେ ପ୍ରେମର ନିବେଦନ କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରେଖା କୁମାରକୁ ଠକି ଅନ୍ୟର ପ୍ରଣୟିନୀ ହେଲା । କୁମାର ମନ ଦୁଃଖରେ ଅସିଥିଲା ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ପାଖକୁ ।

ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀକୁ ଯେଉଁଦିନ ପ୍ରଥମେ ସେ ଦେଖେ ସବୁ ଦୁଃଖ ଭୁଲି ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀକୁ ଜୀବନ ସଙ୍ଗିନୀ ରୂପେ ପାଇବ ବୋଲି ସେ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ପରିଣାମରେ ହେଲା କଣ ?

ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ଶେଷରେ ଫାଙ୍କିଦେଇ ଚାଲିଗଲା । କୁମାର ପ୍ରାଣରେ ପ୍ରଣୟର ପିପାସା ବିଦ୍ରୋହ କରି ଉଠିଲା ।

ମେନକାକୁ ପାଇ ସବୁ କଥା ଭୁଲିବାକୁ ସେ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ତାକୁ ବି ସେ ପାଇଲାନି ।

ଆଖି ଆଗରେ ମେନକା ଅନ୍ୟର ପ୍ରଣୟିନୀ ହୋଇଗଲା । କୁମାର ବୋଝାଙ୍କ ଘର ଚାହିଁ ରହିଛି । ଜୀବନଟା ତାର କେବଳ ବିଚ୍ଛେଦରେ କଟିବ ?

ମିଳନର ତ୍ରିବେଣୀ ତଟରେ ସାଥୀଟିଏ ଖୋଜି ପାଇବା ପାଇଁ ମନ ତାର ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । କିନ୍ତୁ କଣ ହେଲା ତାର ପରିଣାମ ?

ମନ ମାନିଲା ପରି ସାଥୀଟିଏ ବାଛିଲା କୁମାର । ନାଆଁ ତାର ସୁମି ।

କିନ୍ତୁ ସୁମି ବେଶୀଦିନ କୁମାର ସାଙ୍ଗରେ ରହି ପାରିଲାନି । ଅଦୃଷ୍ଟ ଖରାପ, ସୁମି କୁମାର ଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଗଲା ।

ତା'ପର କଣ ହେଲା ?

କୁମାର ଜୀବନରେ ଅସିଲା ଝଡ଼ । ସବୁ ଓଲଟ ପାଲଟ କରିଦେଲା । ସେ ହେଲା ସର୍ବହରା ।

ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର ତାକୁ ରାସ୍ତା କଡ଼ରୁ ନେଇ ଖାଇପତ୍ତ ପାଖରେ ରଖିଲା । ନାଗାର ସ୍ତ୍ରୀ କୁମାରକୁ ମନ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ଭଲ ପାଉଥିଲା । କୁମାର ବାହୁ ଯୁଗଳରେ ବନ୍ଦୀ ହେବାକୁ ସେ ବହୁଥର ଇଙ୍ଗିତ କରିଚି । ପ୍ରତି କଥାରେ ତାର ଗୋପନ ଇଂଗିତକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଦେଇଚି କୁମାର ।

ଏହି ରାସ୍ତାରେ ସେ ରେକ୍ସା ଟାଣିଲା; ଛଦ୍ମ ନାମରେ ସେ ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲେଖକ ହୋଇଚି ।

ସବୁ ପ୍ରତିଭା ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ସର୍ବହରା ।

ସବୁ ଆଜି ସେ ହରାଇଚି । ଜୀବନର ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ ସେ ଆଜି ପକ୍କା ସୈନିକ ।

ଅତୀତର ଘଟଣାବଳୀ ଚିନ୍ତା କରୁ କରୁ ଆଖିରେ ତାର ଲୁହ ଟଳମଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଗୃହଅଡ଼କୁ ଅନାଇଲା ସେ, ସବୁଆଡେ ଅନ୍ଧାର— ।

ମୃଦୁକରସ୍ପର୍ଶରେ ହଠାତ୍ ସେ ଚମକି ଉଠିଲା । ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଅନାଇଁ ଦେଖେତ ନର୍ସ ତା କାନ୍ଧ ଉପରେ ହାତ ଥୋଇ ହସୁଚି ।

କୁମାର ନର୍ସର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ ରହିଲା । ଆଉ ଭାବୁଥିଲା ସେ ।

ତା ଜୀବନରେ ବହୁ କନକ ପ୍ରତିମା ଆସିଚି । କ୍ଷଣକ ସକାଶେ ନିଜର କରି ପକାଇଚି ସେମାନଙ୍କୁ । ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପୁଣି କିଏ କେଉଁଆଡେ଼ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ସେହିପରି ନର୍ସଟି ଆଜି କୁମାର ପାଖରେ ପ୍ରେମର ନିବେଦନ ନେଇ ଠିଆ ହୋଇଚି ।

ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କଣ ଅଛି ?

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ନର୍ସଟି ଦିନେ ଉଭେଇ ଯିବ । ପୁଣି ଆସିବ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

ଯେମିତି ପ୍ରତିଥର କୁମାର ପାଖକୁ ଆସେ । ଦିନେ ହୁଏତ ପୁଣି ହଠାତ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ମିଳନ ହୋଇଯାଇପାରେ ।

ହସି ଉଠ ଲା କୁମାର ।

ଧୀର ଗଳାରେ ନର୍ସ କହିଲା —

"କଣ ହେଲାକ ? ଏତେ ହସୁଛ ଯେ — !"

"ତୁମେ ଭାର ସୁନ୍ଦର !"

"ଅନ୍ୟ ଆଖିରେ ନୁହେଁ··· ।"

ଦୁହେଁ ହସି ଉଠିଲେ । ନର୍ସ ନିଜର ସୁକୋମଳ ହାତ ଦୁଇଟିରେ କୁମାରର ଗଳାକୁ ଛନ୍ଦି ଦେଲା । କୁମାର ନର୍ସକୁ ନିଜ ବାହୁ ଭିତରେ ଭିଡି ଧରି ଅସଂଖ୍ୟ ଚୁମ୍ବନ ଅଙ୍କିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କୁମାର ଧୀରେ ଧୀରେ ନର୍ସଟିକୁ ଉଠାଇ ନିଜର ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଶୁଆଇ ଦେଲା । ଘରେ ବିଜୁଳି ବତିର ଟୋପା ଆଲୁଅରେ ନର୍ସର ଅନାବୃତ ଦେହ ଚକ୍ ଚକ୍ କରି ଉଠୁଥିଲା । କୁମାରର ମନ ଅଧୀର ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ନର୍ସକୁ ନିଜ ଛାତି ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଆଣି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଭିଡ଼ି ଧଇଲା ।

ନର୍ସ ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ କହିଲା —

"ଆଃ ! ଛାଡ଼ନା··· । ତୁମେ ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ ।

କିନ୍ତୁ କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଧ କୁମାର ଛାତିରେ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜି ହେଇପଡି ରହିଲା । ବହୁଦିନ ପରେ କୁମାରକୁ ପାଇ ସେ ନିଜକୁ ହଜାଇ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲା କୁମାର ସହିତ ।

କୁମାର କହିଲା—

"କଣ ଛାଡି ଦେବି ?"

ମୁହଁ ଫୁଲେଇ ଦେଇ କୃତ୍ରିମ କୋପ କରି ନର୍ସ କହିଲା—

"ଦୁଷ୍ଟ !"

କୁମାର ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନର୍ସକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ପ୍ରକୃତସ୍ଥ ହୋଇ ଭାବିଲା ମୁଁ କଣ କରିବାକୁ ଯାଉଛି ? ମୁଁ ଯେ ଜୀବନରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଏକୁଟିଆ ଭଲପାଇ ଆସିଅଛି । ସେ କାହିଁ ?

ନର୍ସ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ । ଦେଖିଲେ କୁମାର ବସନ୍ତି ପାଖରେ । ଉଭୟେ ଉଭୟଙ୍କ କଥା ଭାବୁଚନ୍ତି ।

କୁମାର ଭାବୁଥିଲା—ଏ କଣ ହେଲା ? ଲକ୍ଷ୍ମୀ କଣ ଆଉ ଫେରିବନି ? ଏଇ ନର୍ସ ପାଖରେ ମୁଁ କଣ ମୋର ସମସ୍ତ ଜୀବନ କଟାଇବାକୁ ହେବ ? କ୍ଷଣକ ଉତ୍ତେଜନାରେ ମୁଁ କଣ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲି ? ହାୟ ଭଗବାନ !

ମନେ ମନେ ଶିହରି ଉଠିଲା କୁମାର ।

ନର୍ସ ଅଳସ ଆଖି ପତା ଖୋଲି କୁମାରକୁ ଅନାଇଲା । ମୁହଁରେ ବିଜୟିନୀର ହସ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ କୁମାରର ବିରସ ମନ ଦେଖି ନିଜକୁ ଧରା ଦେବା ପାଇଁ ସେ ଯେପରି ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ।

ଧୀର ଗଳାରେ ଡାକିଲା ସେ—

"କୁମାର !"

କୁମାର କିଛି କହିଲାନି । ଅପରାଧୀଙ୍କ ପରି ସେ ନର୍ସଙ୍କର ଆଡ଼େ ଖାଲି ଅନାଇଁ ରହିଲା ।

"ଏପରି ଗୁମାନ କାହିଁକି ?"

"ନର୍ସ ! ଇଏ କଣ ହେଲା ? ମୁଁ ଯାହା ଚାହୁଁ ନ ଥିଲି··· ।

"ସେ କଥାର ଉତ୍ତର ମୁଁ ବି ଖୋଜି ପାଉନି ।

ନର୍ସ ମୁହଁରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା ଦୁଷ୍ଟାମିର ହସ, କୁମାର ଆଡେ ଲବଙ୍ଗଲତା ଠାଣିରେ ଚାହିଁଥିଲେ ଯେପରି ଆଖି ନୁହେଁ ସେ ଚଳନ୍ତି ବାଣ ।

ଶିହରୀ ଉଠିଲା କୁମାର । ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଛଳ ଛଳ ମୁହଁଟି ଯେପରି କୁମାର ଦେଖିବାକୁ ପାଉଥିଲା ନର୍ସଙ୍କର ମୁହଁରୁ— ।

"ନର୍ସ !"

"ଆଉ ନର୍ସ ଡାକିଲ···?"

ତମେଷ୍ଟୁ]

"କଣ ବୋଲି ତେବେ ଡ଼ାକିବ ?"

କାହିଁକି ? ମୋ ନାଆଁ ଧରି ଡାକୁନା··· ।"

"ତମର ନାଆଁ କଣ ?"

"ଯାହାକୁ ତମେ ଭଲପାଅ ?"

କୁମାର ଭାବିଲା—ଯାହାକୁ ସେ ଭଲ ପାଏ କପଣ ସେ ଖୋଲି

"ନୀରବ ରହିଲ ଯେ ?"

"କଣ ଆଉ କହିବ ?"

"କାହାକୁ ଭଲ ପାଅ ତାଆରି ନାଁ । ପର୍ଗ୍ଗ ପଗ୍ଭରିଲ—।"

ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ କୁମାର କହିଲା—

ଥାଉ ଅତୀତ ଅତୀତରେ ମିଶିଯାଉ । ପୁଣି ଜୀବନର ଗତି ନୂଆ ର୍ଗରେ ଗ୍ଭଲୁ— ।"

କୁମାର କାନରେ ହାତ ଥୋଇ ନର୍ସ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ହଉ ନ କହିଲେ ମୁଁ କଣ ଜାଣେନି ?"

"କଣ ଜାଣ ?"

ଏ ତମେ ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଅ ତାଆରି ନାଆଁ— ।"

ସେ ନାହିଁ —ତା' ନାଁ ଧରି ଲାଭ କଣ ?"

"ସେ ଅଛି ଗୋ...ଅଛି... ।"

ତମେ ସତ କହୁଛ ନର୍ସ ?"

"ପୁଣି ସେହି ନର୍ସ ?"

ଓଃ ! ଭୁଲ ହୋଇଗଲା । ତଥାପି ନାଆଁଟା— ।"

ଥରେତ କହିଲି ଯାହା ଭଲ ମନେକରି ସେହି ନାଆଁରେ ଡାକିଲେ ମୁଁ ଜବାବ ଦେବି - ।"

"ଲକ୍ଷ୍ମୀ !"

"ଈଁ !"

ଚମକି ଉଠିଲା କୁମାରୀ । ସେଇ ଏହାପରି ଉତ୍ତର ଦେଉଥିଲା କୁମାରର ଦୃଷ୍ଟି ନର୍ସ ଉପରେ— ।

"କଣ ଦେଖୁଛ କୁମାର ?"

ଦେଖୁଚି—ଲକ୍ଷ୍ମୀର ରୂପସାଗରରେ ଏ ରୂପର ତରଙ୍ଗ କେତେ— ।"

ମନକୁ ମାନୁଛ ?"

"ଯଦିକଦେବେ ନାଁ ?"

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମନ ମଉଳିଗଲା । ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଗଲା ସେ ।

ହସ ହସ ମୁହଁରେ କୁମାର କହିଲା—

"କଣ ମନରେ ଦୁଃଖ ହେଲା ?"

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଆଖିରେ ଲୁହ । ଉଠି ଠିଆ ହେଲା ସେ । କଣ କହିବ କହିବ ବୋଲି ମନ କରୁଥିଲେବି କିଛି କହି ପାରିଲାନି । ଅନ୍ତରର କୋହ ଚାପି ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲି ଆସୁଥିଲା !

ଅଧାବାଟରୁ ଅଟକି ଠିଆ ହେଲା । ପଣନ୍ତକାନି କୁମାର ହାତରେ ।

କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ସେ—

"କାହିଁକି ଛାଡ଼ି ଦିଅ ନା ?"

"ତମର ପରିଚୟ ନ କହିବା ଯାଏ ଛାଡ଼ିବିନି— ।

ନର୍ସଠାରୁ ଆଉ ଅଧିକା ପରିଚୟ କଣ ଆଶା କରୁଛ ?"

ମୋଠାରୁ ଯାହା ଚାହିଁ ଥିଲ !···?

"ସେତକ ତ ପାଇ ନାହିଁ ?"

"ଭଲ ପାଇବାର ନିଦର୍ଶନ ?"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ କୁମାର କହିଲା—

"ସତେ କଣ ମୋତେ ଭଲ ପାଅ ନର୍ସ ?

"ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ଅର୍ପଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତମର ସନ୍ଦେହ ଅଛି କମାର ?"

"କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଭଲପାଏଁ ?"

"ମୁଁ ଯେ ତମଙ୍କୁ ଭଲପାଉଚ କୁମାର ! ତମଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ବଞ୍ଚି ରବ ନି— ।"

"ତେବେ କଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଭୁଲି ଯିବ — ?"

"ସେ ଅଭାବ କଣ ମୋ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ ହେବନି ?"

"ତଥାପି ମନକୁ ଆୟତ୍ତ କରି ପାରୁନି — । ତୁମକୁ ଯେତେ ଖରେ ପାଉଚ ସେତେ ରହସ୍ୟମୟୀ ପରି ମନେ କରୁଚ । ପ୍ରକୃତ ଉଚୟ ନ ପାଇ— ।"

"ମୋ ପରିଚୟ ? ଜଣେ ନର୍ସ ଥିଲି । ସେବା ମନୋଭାବ ନେଇ ଜୀବନଟା ବିତେଇ ଦେବାକୁ ଚାହିଁଥିଲି, କିନ୍ତୁ ପାରିଲି ନି । ମା ଆଖି ଆଗରେ ତମର କମନୀୟ ରୂପ କୁହୁକ ଲଗାଇ ଦେଲା । ଜକୁ ଭୁଲି ଗଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ନର୍ସ ନୁହେଁ କି ସେ ମନୋଭାବ ଭି ମୋଠାରେ ନାହିଁ । ଏଇନେ ମୁଁ··· ।"

"କଣ ତମେ ?"

"ପ୍ରେମିକର ପ୍ରେମିକା— ।"

ହସି ଉଠିଲା କୁମାର । ଏଇ ପଦ ଲକ୍ଷ୍ମୀବି ଦିନେ କହିଥିଲା—

କୁମାର କହିଲା—

"ଚାରୁ ଚାରୁ ପନର ଦିନ ହେବ ତୁମର ଘରକୁ ଆସିଲିଣି । ଏଠି ଯାହା ଦେଖୁଚି ତୁମେ ଖୁବ୍ ବଡ଼ଲୋକ ପରି ଜଣାଯାଉଚ । ଏତେ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ହୋଇ ତମେ ହସପିଟାଲରେ ନର୍ସ ହୋଇ ରହିଥିଲ କାହିଁକି ?"

"କହିଚ ପରା ? ··ମନର ଖିଆଲ । ସେବା କରିବା ପାଇଁ — ।"

"ମତେ ପାଇ କଣ ତମେ ସୁଖି ହେବ ?"

"ହେବ ମାନେ ? ମୋର ତ ଦେୟ କିଛି ନାହିଁ । ଯାହା ତ ମୋର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ପଦ ତାକୁ ତ ତମ ହାତରେ ଟେକି ଦେଇଚି, ଏହା ଠାରୁ ଭଲ ପାଇବା ନ ପାଇବା କଣ ବୁଝି ପାରୁ ନାହିଁ ।"

"କନ୍ତୁ...।"

"ପୁଣି କନ୍ତୁ କଣ କୁମାର ?"

"ସେହି ଅତୀତ କଥାହିଁ ଭାବୁଛ—।"

"ପୁଣି ସେଇ କଥା ? ଥରକୁ ଥର ସେହି କଥା ମନେ ପକାଇ ଲାଭ କଣ ?"

"ଭୁଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ସ୍ୱଦା ମୁଁ ଯେ ଭୁଲି ପାରୁନ ନର୍ସ ?'

"ପୁଣି ସେହି ନର୍ସ ?"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଭିମାନରେ ମୁହଁ ଫୁଲେଇ ଦେଲା ।

"କଣ ବୋଲି ଡାକିବ ମତେ କୁହ ?"

"ସବୁକଥା କଣ ମତେ କହିବାକୁ ହେବ ?"

"ତମେ ନ କହିଲେ ଭଲ ପାଇବାଟା ଏକ ତରଫା ହେବ । ଜାଣିଛ ମୁଁ ତମକୁ ଯେତେ ଭଲପାଏଁ ତା ତୁଳନାରେ ତମେ ମୋତେ ଭଲ ପାଅନ—।"

"ତେବେ କଣ କହି ଡ଼ାକିବି ?"

"ଥରେତ କହିଛ—ଯାହା ତମକୁ ଭଲ ଲାଗିବ—।"

"ବେଶ ! ସେହି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାଆଁରେ ତୁମକୁ ଡାକିବି— ।"

"ଏଥର ହେଲାତ ?..."

ମୃଦୁ ହସି ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ମୋତେ ଶୁଣିଛ ନା ! ...ସହଭୁଣୀ ନାଆ ରେ ଦେହ ମନ ଜଳି ଉଠୁ ନାହିଁ ?"

"ତେବେ ପ୍ରିୟତମେ ! ଏଥର ଖୁସୀ ତ ?"

"ହଁ ଗୋ ହଁ ! ପ୍ରିୟ-ତମେଷୁ ।"

ଦୁହେଁ ହୋ-ହୋ ହେଇ ହସି ଉଠିଲେ ।

ଅତି ନିବିଡ ଭାବରେ କୁମାର ତାର ପ୍ରିୟତମାକୁ ଜଡ଼ାଇ ଧରି ଗୋଟିଏ ଗାଢ଼ ଚୁମ୍ବନ ଆଙ୍କି ଦେଲା ।

ଚାରି

"ମତେ ଅସମୟରେ କାହିଁକି ଡ଼କାଇ ପଠାଇଲେ ଡାକ୍ତର ବାବୁ ?"

ଚଷମା ଫାଙ୍କରୁ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଥରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଅନାଇ ପୁଣି କଣ ଲେଖିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେହିପରି ଠିଆ ହୋଇ ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ବିରକ୍ତ ହେଉଥିଲା ।

ଦୁଇମିନିଟ ପରେ ଲେଖା ଶେଷ କରି ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ପୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଚାହିଁଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେହିପରି ଠିଆ ହୋଇ ଶର୍ମାଙ୍କୁ ଅନାଇ ରହିଛି ! ମୁହଁରେ ବିରକ୍ତିର ଚିହ୍ନ ।

ଶର୍ମା ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲେ—

"ହଁ ! କଣ କହୁଥିଲ ମିସ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ?"

ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"କହୁଚି—! ଏ ଅସମୟରେ କାହିଁକି ଡାକିଲେ ?"

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଏପରି ଭାବେ ଅନାଇଁ ରହିଲେ ଯେ ଦେଖିଲେ ମନେ ହେବ ସେ ଯେପରି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରତି-ଶୋଧ ନେବାର ସଙ୍କଳ୍ପ କରିଛନ୍ତି—।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନେ ମନେ ବିରକ୍ତିବୋଧ କରୁଥିଲେ ବି ଭୟଭୀତ ହରିଣୀ ପରି ସମୟେ ସମୟେ କମ୍ପି ଉଠୁଥିଲା ।

ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମ୍ମା କୁଟିଳ ହସ ଖଣ୍ଡେ ଅଧର ଫାଙ୍କରୁ ଛାଣି ଦେଇ କହିଲେ—

"ଖୁବ୍ ଦରକାର—ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ... ।

ସେଇଥି ପାଇଁ ଅସମୟରେ ତୁମକୁ ଡ଼ାକାଇ ପଠାଇଲି—।"

"ଦରକାରଟା କଣ ଜାଣି ପାରିବି କି ?"

"ଡାକିଛି ଯେତେବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ କହିବି ।"

"କଣ କହନ୍ତୁ !"

"ଆଗ ବସିଯାଅ—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମ୍ମାଙ୍କ ସାମନା ଚେୟାରରେ ବସି ପଡ଼ିଲା । ଦେହ ତାର ଥରି ଉଠୁଥିଲା ।

ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମ୍ମାଙ୍କର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉପରେ । କିଛି ସମୟ ନୀରବରେ କଟିଗଲା ।

ତାପରେ ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମ୍ମା ଆରମ୍ଭ କଲେ—

ହସ୍ପିଟାଲରେ ତମେ ଯେଉଁଦିନ ନର୍ସ ରୂପରେ ଆସି ଠିଆହେଲ ସେହିଦିନ ଠାରୁ ମୋର ଦେହ ମନରେ କଅଣ ଭାବ ଉଦ୍ରେକ ହୋଇଛି ସେ କଥା ହୁଏତ ବହୁବାର ତମକୁ କହିଛି । ମୋ କଥା ଶୁଣି ନ ଶୁଣିଲା ପରି ତମେ ସବୁବେଳେ ଦୂରେଇ ରହିଥିଲ । ତଥାପି ତମକୁ ଦୈନିକ ଦେଖି ମନର ପିପାସା ମେଣ୍ଟେଇ ନେଉଥିଲି । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ହସ୍ପିଟାଲର ନର୍ସ ନୁହଁ । ତୁମେ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ନର୍ସ କାମ କରୁଥିଲ, ପୁଣି ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ଚାଲିଗଲ । ଶତ ଅନୁରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ମୋ କଥା ଶୁଣିଲନି । ତମରପାଇଁ ମୋର ବି ଚାକିରି ଗଲା । ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ ଖାଲି ତୁମର ରୂପ ଧ୍ୟାନ ଧାରଣାରେ କଟୁଛି ।"

ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମ୍ମାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ଏ ଆପଣ କଣ କହୁଚନ୍ତି ଡ଼ାକ୍ତର ବାବୁ ? ମୁଁ ଯେ—।"

"ସବୁଜାଣେ···ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ ! ତଥାପି ତୁମକୁହିଁ ମୁଁ ଚାହେଁ । ତୁମ ବିଚ୍ଛେଦରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମୁଁ ବଞ୍ଚି ପାରିବିନି···।"

"କିନ୍ତୁ···!"

"ସେ କିନ୍ତୁ ଫିନ୍ତୁର ପ୍ରଶ୍ନ ଏଠି ନାହିଁ । ତମପାଇଁ ମୁଁ ସର୍ବସ୍ୱ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ...ଖାଲି ତମକୁ—।"

ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମା ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲେନି । ଚୌକିରୁ ଉଠି ଯାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଖରେ ଠିଆହେଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀର ନିଧୁଲି ଅଧର ନିକଟକୁ ନିଜର ହାତ ବଢାଇବା ସମୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚମକି ଉଠିଲା ।

ଚୌକିରୁ ଉଠି ପାଦ୍ ଟିକିଏ ଦୂରେଇ ଠିଆ ହେଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା— ।

"ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ମତଲବଟା କଣ ଶୁଣେ ?"

ମୋର ଯାହା ମତଲବ ତାହା ତୁମେ ଯାଣ । ମୁଁ ତମକୁ ଭଲପାଏ —ମୋର ମନପ୍ରାଣ ଦେଇ ଭଲପାଇଛି । ତୁମେ ଯଦି ମୋତେ ବିବାହ କରିବ ତେବେ ମୁଁ ନିଜକୁ ଖୁବ ସୁଖି ହେବି— ।"

ବଦ୍ରୁପ୍ତତାର ହସ ହସି ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

ବିବାହ ? ଅସମ୍ଭବ । ତାହା କଦାପି ହୋଇ ପାରିବନି ।"

"କାହିଁକି ?"

"ତମେ ଯାଣ ମୁଁ କୁମାରକୁ ଫେରିପାଇଛି— ।"

ଚମକି ଉଠିଲେ ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମା । ମୁହଁରେ ଫୁଟି ଉଠିଲା ପୈଶାଚିକର ହସ । ଆଖିରେ କୁଟିଳ ମିଶା ଗ୍ଲାନି— ।

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କହିଲେ —

"କୁମାର ! ସେ ତୁମର ସବୁ । ଆଉ ମୁଁ କେହି ନୁହେଁ ? ତୁମେ ଜାଣ । ତୁମକୁ ଯେତେବେଳେ ମହି ନଈରୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲି, ସେତେବେଳେ କେଉଁଠିଥିଲା ତୁମର କୁମାର ? କାହା ସାହାଯ୍ୟରେ

ତୁମେ ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର ସାମନ୍ତରାୟଙ୍କ ପାଳିତା କନ୍ୟା ରୂପେ ପରିଚୟ ପାଇଲ ? ଆଜ ଡାକ୍ତର ସାମନ୍ତରାୟ ସ୍ୱର୍ଗପୁରରେ । ତୁମେ ତାଙ୍କର ବିଶାଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ । ମରିବାବେଳେ ବୃଦ୍ଧ ସାମନ୍ତରାୟ ମତେ ଡାକି କଣ କହିଥିଲେ ଥରେ ଯଦି ସେ କଥାକୁ ମନେ ପକାଇବ ତେବେ ବୁଝି ପାରିବ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାଥିଲା ତମ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ମିଳନ ଦେଖିଥିଲେ ସେ ଖୁବ ଖୁସୀ ହୋଇଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ହୋଇ ପାରିଲାନି, ସେ କଥା କଣ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଭୁଲିଗଲ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ?”

ଗର୍ଜି ଉଠି ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

“ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ! ଦୟା କରି ଚୁପ ରହନ୍ତୁ । ଏପରି କଥା ଆଉ ମୁହଁରେ ଧରନ୍ତୁ ନା ।···ପାପ ହେବ— ।”

“ପାପ ହେବ ?···

ହୋ···ହୋ···ହୋଇ ହସି ଉଠିଲେ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା । ମନରେ ତାଙ୍କର ଘାରି ଉଠିଲା କାମୁକର ନିଶା । ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ହାତ ବଢ଼ାଇଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୂରେଇ ଯାଇ କହି ଉଠିଲା—

“ସାବଧାନ ! ପୁଣି ଯଦି ଆଗେଇଛ । ତେବେ ମୁଁ ଚିତ୍କାର କରିବି !”

ତୁମର ଚିତ୍କାର ଶୁଣିବାକୁ ଏଠାରେ କେହି ନାହିଁ । ତୁମେ ମୋର । ମୁଁ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତମେ ଯେ କୁମାରକୁ ସ୍ୱାମୀ ରୂପରେ ବରଣ କରିବ ଏହା ମୁଁ ସହି ପାରିବିନି— ।”

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁଇ ହାତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଭିଡ଼ି ଧଇଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା—

ଛାଡ଼ ଦେ ପାପୀ !···ତୋତେ ମୁଁ ବଡ଼ ଭାଇ ପରି ଭକ୍ତି କରୁଥିଲି, ଶେଷକୁ ତୁ ଏହିପରି କରିବୁ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ନ ଥିଲା । ଛାଡ଼ି ଦିଏ··· । ଆଃ···।

"ଛାଡ଼ ଦେବ ?···ହଁ ନିଶ୍ଚୟ ତୋତେ ଛାଡ଼ିଦେବ । ତା ଆଗରୁ ଭୁ କହି ଦେ —।"

ଭଣ କହିବ ?

"ମୋତେ ବିବାହ କରିବୁ —?"

"ମୁଁ ବିବାହ କରି ସାରିଛି — ।"

କାହା ସାଙ୍ଗରେ ?"

କୁମାର ମୋର ସ୍ୱାମୀ ! "

"ହାଃ···ହାଃ··· ! କୁମାର ତୋର ସ୍ୱାମୀ ? ତା ହୋଇ ।ରିବନି । କୁମାରକୁ ଭୁଲି ଯା—ସେ ତୋର କେହି ନୁହେଁ । ।କୁ ଘରୁ ବାହାର କରିଦେ— ।"

"ଏହା କଦାପି ହୋଇ ପାରିବନି, ଜୀବନ ଯିବ ପଛେ, କୁମାର ମୋର— ।"

ଦାନ୍ତ ଉପରେ ଦାନ୍ତ ରଗଡ଼ି ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ନିଜ ଛାତି ଉପରକୁ ଭିଡ଼ି ଆଣିଲେ ଡାକ୍ତର, ଶର୍ମା, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯେତେ ଚିତ୍କାର କଲେବି ସେଠାରେ କେହି ଶୁଣିବାକୁ ନଥିଲେ— ।

ତା'ପରେ— ?

ଗୋଟିଏ ରୁମାଲ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପକେଟରୁ ବାହାର କରି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ନାକରେ ମାଡ଼ି ଧରିବାରୁ ଗୋଟାଏ ତୀବ୍ର ଗନ୍ଧରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଦେହ ଅବଶ ହୋଇ ଆସିଲା । ଦେହ ମୁଣ୍ଡ ଝିମ୍ ଝିମ୍ ହୋଇ କ୍ରମଶ ତାର ଚେତା ବୁଡ଼ି ଗଲା । ତାର ମନେ ହେଉଥିଲା ଯେପରି ତାର ଅବଶ ଶରୀରକୁ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଟେକି ନେଇ କୌଣସି ସୁକୋମଳ ଶଯ୍ୟାରେ ଶୁଆଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ପରଦିନ ଯେତେବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଚେତା ଫେରି ଆସିଲା ସେ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖେତ ଗୋଟିଏ ଏକମହଲା କୋଠରୀରେ ସୁସଜ୍ଜିତ

ପଲଙ୍କ ଉପରେ ସେ ଶୋଇଛି । ପାଖରେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧା ବସି ତାଙ୍କୁ ଆଉଁସି ଦେଉଛି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ସେ ଘରର ଚାରି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଗତକାଲିର କଥା ସବୁ ତାର ମନେ ପଡ଼ିଲା । ପୁଣି ସେ ବୃଦ୍ଧାଙ୍କୁ ଚାହିଁଲା । କିଛି ବୁଝି ପାରିଲାନି । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା—ଇଏ ପୁଣି କିଏ ? ଏହା ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କ ଘର ନୁହେଁ । ଏଠାକୁ ମୋତେ କିଏ ଆଣିଲା ? ଇଏ ବୃଦ୍ଧା ଜଣକ ପୁଣି କିଏ ?

ବୃଦ୍ଧାଟି ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଆଉଁସି ଦେଉଁ ଦେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଚାହିଁ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସୁଥିଲି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୃଦ୍ଧାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲା—

"ତୁମେ କିଏ ମାଉସୀ ?...ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିଲି କିପରି ?"

ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ ବୃଦ୍ଧା ଜଣକ କହିଲା—

"ଭୟ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ ଝିଅ ! ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଆଣି ଏଠାରେ ତୋତେ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ଦିନେ ଦୁଇ ଦିନ ପରେ ଆସିବେ ବୋଲି ମତେ କହିଗଲେ । ସେ ନଆସିବା ଯାଏ ମୁଁ ତୋର ତତ୍ତ୍ୱ ନେବି । ଯାହା ଦରକାର ମତେ କହିଲେ ଆଣିଦେବି— ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହତାଶ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

ହାଃ ଭଗବାନ ! ଶେଷରେ ପୁଣି ଏଇଆ କଲ—?

ବୃଦ୍ଧା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ପଚାରିଲା—

"କଣ୍ଣେ ଝିଅ ? ହଣ ହେଲାକ ? ଏପରି ଭଗବାନକୁ ଡ଼ାକୁଚୁ କାହିଁକି ?

କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ମାଉସୀ ! ମୁଁ ତମର ଝିଅ ମତେ ଏ ବିପଦରୁ ବଞ୍ଚାଅ । ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ମୋତେ ବଳାତ୍କାରରେ ଏଠାକୁ ଘେନି ଆସିଛି । ମୋର ସତୀତ୍ୱ ଅପହରଣ କରିବାକୁ ସେ ଚାହେଁ— ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୃଦ୍ଧାଙ୍କର ପାଦ ଦୁଇଟି ଧରି କହିଁ କହିଁ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ।

ବୃଦ୍ଧାଟି ନୀରବରେ କିଛି ସମୟ ମନକୁ ମନ କଣ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାପର ସ୍ନେହ ମିଶା ଗଳାରେ କହିଲେ—

"ଛିଃ, ଆଉ କାନ୍ଦନା । ତୁ ମୋର ଝିଅ । ମୁଁ ବଞ୍ଚି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତୋର କିଛି ଅନିଷ୍ଟ କରାଇ—ଦେବିନି । ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କୁ ମୁଁ ଭଲ ଭାବେ ଜାଣେ । ତୋତେ ଏକା କାହିଁକି—ତୋପରି ବହୁ କୁମାରୀଙ୍କୁ ଏହିପରି ନଷ୍ଟ ଭ୍ରଷ୍ଟା କରି ସାରିଲାଣି । ଏହି ସବୁ ଘଟଣା ଦେଖି ମୋ ମନରେ ବି ବିଦ୍ରୋହ ଆସିଛି । ତୋର କାତର କ୍ରନ୍ଦନ ମୋର ଆଖି ଖୋଲି ଦେଇଛି । ତୁ ଅସହାୟା ନୋହୁଁ । ମୁଁ ତୋତେ ରକ୍ଷା କରିବି— । ଶୀଘ୍ର ଏଠୁ ପଳାଇ ଚାଲ । ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ତୋତେ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ରଖି ଆସିବି ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା—

"ଜଗିବା ପାଇଁ ସେ ତୁମକୁ ରଖି ଯାଇଛି । ମୋତେ ନ ପାଇଲେ ତୁମକୁ କିଛି କହିବନିତ "

ସେ ଚିନ୍ତା କରନା ଲୋ ଝିଅ । ଯାହା ହାନି ଲାଭ ହେବ ସେଇଥା ମୁଁ ବୁଝିବି— । ତୁ ଆଗ ଚାଲିବୁଟି— ।'

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଉ କିଛି ନ କହି ଠିଆ ହେଲା । ବୃଦ୍ଧା ଜଣକ ଘରେ ଚାବି ଦେଇ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୃଦ୍ଧାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି ପଛେ ଚାଲିଛି — ।

ପାଞ୍ଚ

କୁମାର ମନରେ ଅସ୍ଥିରତା । ମନକୁ ମନ ଯେତେ ସେ ଭାବୁଛି ସେତେ ନିଜକୁ ତାଜୁବରେ ପକାଉଛି । ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ ଜୀବନଟା ଦହଗଞ୍ଜ ହେଉଛି ସିନା ହେଲେ ଶାନ୍ତି ମିଳୁନି ।

କୁମାର ମନ ଭିତରୁ କିଏ ଯେପରି କହି ଉଠିଲା— କିଏ କହୁଛି ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ? ଭୁଲ ! ମହାଭୁଲ । ଏଇ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ମଧ୍ୟରେହିଁ ମଣିଷ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନେ ।

କୁମାରର ସବୁ ଯାଉଛି । ଛାଇ ପରି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯେପରି କୁମାର ପଛେ ପଛେ ବୁଲୁଛି । ତା ଜୀବନରେ କେତେ ଝିଅ ଆସିଲେଣି । ସଭିଙ୍କୁ ସେ ଭଲ ପାଉଛି । କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ନୁହେଁ ।

ଅତୀତ ଜୀବନର କାହାଣୀ । ଯେତେ ଭାବିଲେବି ଆନନ୍ଦ ଆସେ ସୁପ୍ତ ମନକୁ ଜାଗ୍ରତ କରେ । କୁମାର ଭାବିଚି ସେହି କଥା — ନର୍ସ ତା ଜୀବନରେ ଧୂମକେତୁ ପରି କ୍ଷଣିକ ପାଇଁ ଆସିଥିଲା । ରୂପର ଆଲୁଅରେ ଆଲୋକିତ କରି ଦେଇଥିଲା କୁମାରର ଦେହ ମନକୁ । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ? ବିଜୁଳିପରି ଦେଖାଦେଇ ପୁଣି କୁଆଡେ ସେ ଚାଲି ଗଲା ?

କହୁଁ କହୁଁ ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ଅତୀତ ହେଲାଣି । ନର୍ସର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖାନାହିଁ । କୁମାର ଏକା ବସିଚି । ମନରେ କେତେ କଥା । କେତେ ଭାବନା ।

ଘରର ଚାରିଆଡକୁ ଅନାଇଲା । ନର୍ସର ଏଇ ଘର । ହସ୍‌ପିଟାଲରୁ ଅତି ଆଦରକରି କୁମାରକୁ ଧେନି ଆସିଥିଲା ସେ ।

କାହିଁକି ସୁଖର ନୀଡ ରଚନା କରିବ ବୋଲି ? ସେଇଥିପାଇଁତ ସେ ହସପିଟାଲରୁ ନର୍ସ ଚାକିରି ଛାଡ଼ିଦେଲା । କୁମାରକୁ ଅତି ଆପଣାର କରି ନେଇ ଆସିଲା ତାର ଘରକୁ ।

ଘରେ ସବୁ ଜିନିଷ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏକ ମହଲା କୋଠା ଘର ଖଣ୍ଡେ ହେଲେବି ବାହାରକୁ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଚି । ଘରର କୋଠରି ଗୁଡ଼ିକ ଚମତ୍କାର । ମନୋହର ସାଜ ସଜ୍ଜା । ଯାହା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି ଦୁଇଟିପ୍ରାଣୀ ସାରାଜୀବନ ବସି ଖାଇଲେ ବି ସରିବ ନାହିଁ ।

କୁମାରକୁ ଏକା ଛାଡି ତେବେ ସେ ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଫେରିଆସୁଚି ବୋଲି କହି ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ବିତି ଗଲାଣି ତଥାପି ଆସିବାକୁ ନାହିଁ ।

ନର୍ସ କଥା ଭାବି ଭାବି କୁମାରର ମନ ଅଥୟ ହୋଇ ଉଠିଲା । ମନ ଭିତରେ କିଏ ଯେପରି କହି ଉଠିଲା—ସେ ଆଉ ଫେରିବନି— । ାଙ୍କି ଦେଇ ପଳାଇଗଲା ସେ ।

କୁମାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ।—

ଫାଙ୍କି ଦେଇ ନର୍ସ ଚାଲି ଯାଇଚି ? ନା-ନା-ଏହା କଦାପି ନୁହେଁ, ନିଶ୍ଚୟ ତାର ପ୍ରିୟାକୁ କିଏ ହରଣଚାଲି କରିଛି । ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଚି କେଉଁ ଏକ ଗୁପ୍ତ କୋଠରୀରେ ।

କୁମାର ଆଉ, କିଛି ଭାବିପାରିଲାନି । ଘରର ଦରଜା ଯତ୍ନର ସହିତ ବନ୍ଦ କରି ଚାବି ନେଇ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପକେଟରେ ରଖିଲା । ଘରର

ସଦର ଫାଟକ ପାଖରେ ଦଣ୍ଡେ ଠିଆ ହୋଇ କୋଠାଟିକୁ ଅନାଇଲା । ତାପର ମନେ ମନେ ସ୍ଥିରକଲା ଯେତେ ଦିନଯାଏ ନର୍ସର ସନ୍ଧାନ ନ ପାଇଛି । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ ଫେରିବନି— ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ରାସ୍ତାକୁ ଆସି ଜନଗହଳ ଭିତରେ ମିଳାଇଗଲା କୁମାର ।

× × × × ×

କୁମାରର ଜୀବନର[illegible] ପୁଣି ସେହି [illegible] ଭାବେ ଗତି କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଭାବିଥିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଭୁଲି ହସପିଟାଲର ସ୍ନେହ ନର୍ସକୁ ପାଇ ସୁଖର ନୀଡ଼ ରଚନା କରିବ । ତା'ଙ୍କ ଠାରୁ ପାଇବ ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଭଲପାଇବା ପ୍ରତିଛବି ।

କିନ୍ତୁ କାହିଁ ?

ନର୍ସ କ୍ଷଣକ ଦେଖାରେ କୁମାରକୁ ଆପଣାଇକରି ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା । କୁମାର ଯେଉଁ ଏକାକୁ ସେହି ଏକା ।

ରେକ୍‌ସା ଟଣାକଥା ତାର ମନେପଡ଼ିଲା । ପୁଣି ମନେପଡ଼ିଲା ସେ ଜଣେ ସାହିତ୍ୟିକ । ସବ୍ୟସାଚୀ ନାମରେ ସେ ପାଠକ-ପାଠିକା ମହଲରେ ସୁପରିଚିତ । ଏହି କେତେଦିନ ନିଜକୁ ସେ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲା । ଆଜି ତାର ସେହି ଚେତନା ଆସିବାରୁ ନିଜ ମନ ଭିତରେ ଦମ୍ଭ ଆସିଲା । ପୁଣି ସାଧନା ପାଇଁ ସେ ଶକ୍ତ ଭାବରେ କଲମ ଧରିବ ବୋଲି ମନେ ମନେ ସଂକଳ୍ପ କଲା ।

ପୁଣି ସେହି ସବ୍ୟସାଚୀର ଜୀବନ ଯାତ୍ରା । ସାଙ୍ଗସାଥୀହୀନ—କଣ୍ଟକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାସ୍ତାରେ ପାଦ ଶକ୍ତ କରି ଆଗେଇ ଚାଲିଲା କୁମାର ।

ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ବ୍ୟତୀତ ଜୀବନରେ ବିଶ୍ରାମର ସ୍ଥାନ କାହିଁ ? ଫୁଟପାଥ ତାର ଆଶ୍ରୟର ସ୍ଥଳ । ଘରନାହିଁ । ହୋଟେଲରେ ଖାଇବା

ପାଇଁ ପକେଟରେ ପଇସା ନାହିଁ । ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ଲେଖା ପଢି ଅସଂଖ୍ୟ ନର ନାରୀ ଆନନ୍ଦ ପାଉଛନ୍ତି ।...କିନ୍ତୁ ବିଚରା ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ଦୁଃଖ କେହି ବୁଝୁ ନାହାନ୍ତି— ।

ମଇଳା ଆବର୍ଜନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କୁଲି ମୂଲିଆଙ୍କ ବସ୍ତିରେ କୁମାର ନଜର ରହିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନଟିଏ ବାଛି ନେଇଛି ଅତି କଷ୍ଟରେ । ଦିନସାରା ଏଣେତେଣେ ବୁଲି ସମୟ କଟାଇ ଦିଏ । ରାତି ହେଲେ ଫେରି ଆସେ ସେହି ସ୍ଥାନକୁ । ମଇଳା ସାଢ଼ିଛିଣ୍ଡା ଚଟ ଖଣ୍ଡେ ବିଛେଇ ଶୋଇପଡେ ।

କେତେଦିନ ଏହିପରି ଲୋକ ଉପାସରେ ଜୀବନକୁ କଲବଲ କରିବ ସେ ? ସାହିତ୍ୟିକର ଜୀବନଟା କଣ ଏହିପରି ? ହାୟ ଭଗବାନ ହତଭାଗା ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କ ପାଇଁ ତମର ବିଚାରର ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି କଣ ଏଇଆ ?

ମୂଲିଆଙ୍କ ବସ୍ତିରେ ସେବି ଜଣେ ମୂଲିଆ । ମୋଟ ବହିବା ତାର କାମ । ଦିନସାରା ସହର ବଜାରରେ ବୁଲି ବାବୁମାନଙ୍କର ମୋଟ ବୁହେ । ଯାହା ମଜୁରି ପାଏ ସେଥିରେ ପେଟ ପୁରା ଦାନାବି ନୁହେଁ । ତଥାପି କୁମାର ମନରେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ହସିହସି ସହିଯାଏ ଦୁଃଖ । କାଗଜ କଲମ ଧରି ନିଜର ଚିନ୍ତା ଧାରାରେ ମନ ଦିଏ । ଆଖି ଭାରି ଭାରି ହୋଇ ଆସେ । ଆଖି ବୁଜି ଶୋଇପଡ଼େ ସେହି ଛିଣ୍ଡା ମଇଳା ଚଟ ଖଣ୍ଡିକ ଉପରେ ।

ସକାଳର ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣରେ ସମସ୍ତେ ଜେଗିଁ ଉଠିଲେ କୋଳା-ହଳରେ ସହର ବଜାର ଉଚ୍ଛୁଳି ଉଠିଲା । ମୂଲିଆ ବସ୍ତିର ମୂଲିଆମାନେ ନିଜ ନିଜ ଧନ୍ଦାରେ ସହର ବଜାରକୁ ବାହାରି ଗଲେ । କୁମାରଙ୍କ ଝୁଙ୍କାଟି ମୁଣ୍ଡରେ ଥୋଇ ବାହାରି ପଡିଲା ।

ଆଜି କୁମାର ମୁହଁରେ ହସ । ମନରେ ଆନନ୍ଦ । କାରଣ ଦୁଇଟଙ୍କା ସେ ରୋଜଗାର କରିଚି ।

ଦୁଇଖଣ୍ଡି ଖାତା କିଣିଲେ ସେ । ଗୋଟିଏ କାଳି ଦୁଆତ । ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ହୋଟେଲକୁ ଗଲେ । ଆଜି ଆରାମରେ ପେଟ ପୂରେଇ ଭାତ ଖାଇବ । ତା ସାଙ୍ଗରେ ମାଛ ଝୋଳ ମଧ୍ୟ ।

କୁମାର ଖାଇସାରି ହୋଟେଲ ମାଲିକଙ୍କୁ ପଇସା ଦେଇ ରାସ୍ତାକୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ସଂଧ୍ୟା ସମୟ ଗଡି ଗଲାଣି । ମାଛି ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ଗଲାଣି । ଧୀରେ ଧୀରେ ମୂଲିଆ ବସ୍ତି ଆଡ଼କୁ ପାଦପକାଇ ଚାଲିଛି ସେ

ପଛରୁ ନାରୀକଣ୍ଠ ଶୁଣାଗଲା—। ମୃଦୁ ମଧୁର ସ୍ୱରରେ ଡ଼ାକୁଛି –

କଣ ଚାଲି ଯାଉଛ କୁମାର ! ଏଣିକି ଚାହିଁବନି ?"

ଚମକି ଉଠି କୁମାର ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଅନାଇଁଲେ । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଟିଏ—ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପରିଚିତା—ଅପରୂପ ସୁନ୍ଦରୀ । କାଞ୍ଚନ ପରି ଦେହ ରଙ୍ଗ । ନାଲିଆ ଅଧର ଫାଙ୍କରୁ ଦାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ଚକ୍‌ଚକ୍ କରି ଉଠୁଛି

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ କୁମାର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଅନାଇ ଠିଆ ହେଲେ ।

ହସ ହସ ମୁହଁରେ ପୁଣି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲେ—

ଅନେକ ଦିନ ପରେ ପୁଣି ଦେଖା ହେଉଛି ।··· ନୁହେଁ ?"

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ସହଜ-ସରଳ ପ୍ରାଣ ଖୋଲା ହସ ଦେଖି କୁମା ପଥର ମୂର୍ତ୍ତିଟି ପରି ଠିଆହୋଇ ରହିଛି । କଣ କହିବ ବୋଲି ଭା କହି ପାରୁନି । ଖାଲି ମନେ ମନେ ଭାବୁଛି ସେ—

"ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁନାହିଁ ତ ସେ ?"

ହସ ହସ ମୁହଁରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲେ—

"ଠିକ୍ ତ, ଭୁଲ ନିଶ୍ଚୟ ମୋର । ଏତେଦିନ ଧରି ଦୂରେ ରହିଛି ସେଇଥିପାଇଁ ତ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହଁ ।

କିଏ ତୁମେ ?"

ମୁଁ ? ମୁଁ ତମର ଅତି ଆପଣାର—।"

"ତୁମେ ମୋତେ ଚିହ୍ନିଲ କିପରି ? ମୁଁ ତ ତୁମକୁ ଜାଣେନି !"

ଖିଲ ଖିଲ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ।

କହିଲା —

"ମୋତେ ସିନା ତମେ ଜାଣି ପାରୁନା, କି ଚହ୍ନି ପାରୁ ନା, ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଙ୍କୁ ଭଲଭାବେ ଜାଣେ ।

ଏଁ ! ତମେ ମୋତେ ଜାଣ ?

ନ ଜାଣିଥିଲେ ନାଁ ଧରି ଡାକନ୍ତି କପରି ?

"କେତେ ଦିନଠାରୁ ତୁମେ ମତେ ଜାଣ ?"

"ଅନେକ ଦିନ !···ରିକ୍ସାବାଲା ବେଶରେ ତମକୁ ଦେଖିଲି । ଏଥିନେ ଦେଖୁଚି ତମେ ଜଣେ ମୂଲିଆ । ବାବୁମାନଙ୍କର ମୋଟ ବୋହିବା ତମର କାମ—।"

"ତମ ନାଆଁ କଣ ?"

"ମୋ ନାଆଁ ?—

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲାନି । କୁମାରର ମୁହଁକୁ ଆଇଁ ଖାଲି ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସୁଥିଲା ।

କୁମାର ଅପଲକ ନୟନରେ ଅନାଇ ଦେଖୁଥିଲା—ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ୀସ୍ୟ ମଧୁର ସୁରକ୍ତିମ ଅଧର ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ବାଦାମି ରଙ୍ଗର ଖଣ୍ଡେ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିଥିଲା । ଦେହରେ ।ଲି ରଙ୍ଗର ଖଣ୍ଡେ ବ୍ଲାଉଜ—ମଇଳା ଧରିଚି । ପଇସା ଅଭାବରୁ ଆ ହୋଇ ପାରିନି । ସେଇ ମଇଳା ନାଲି ବ୍ଲାଉଜ ଭେଦ କରି ଦଖା ଯାଉଚି ତାର ବର୍ତ୍ତୁଳ କମନୀୟତା ।

ମଧୁର କଣ୍ଠରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲା —

"ମୋ ନାଆଁକୁ କଣ ପାଇବ ? ···ଛାୟା ପରି ତମର ପାଖେ ।ଖେ ରହିଚି । କିନ୍ତୁ ଦୂରରେ ତମେ ଥିଲେବି ମୁଁ ଭାବେ ତମେ ମା ପାଖରେ ଅଛ—।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଧୀରେ ଧୀରେ କୁମାରର ଖୁବ୍ ପାଖକୁ ଲାଗି ଆସିଲା । କୁମାର ମୂକପାଲଟି ଯାଇଛି । ମୁହଁରେ ନାହିଁ ଭାଷା । ଅପଲକ ନୟନରେ ଅନାଇଁ ରହିଛି ତ ରହିଛି— ।

"ତୁମକୁତ କେବେ ଦେଖିଲା ପରି ମନେ ହେଉନି ।" -

"ତୁମେ ସିନା ଦେଖି ନାହଁ ? ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ ଦେଖିଛି ତୁମର ସ୍ପର୍ଶ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିଛି— ।"

"ମୋ ସ୍ପର୍ଶ ତୁମେ ଅନୁଭବ କରିଛ ? କିଏ ତୁମେ ? ତମର ନାମ କଣ ?"

ଥରେଇ କହିଛି—ମୋ ନାଆଁ ନ କହିଲେ କି ମୁଁ ତମର ।"—

"ମିଛ କଥା ! ମୋର କେହି ନାହିଁ ଆଉ ମୁଁ ମଧ୍ୟ କାହାର ନୁହେଁ— ।"

"କାହାର ନୁହଁ ତମେ ? ନିଷ୍ଠୁର ! ଇନ୍ଦୁରାଣୀ, ଇଛା, ହେମନ୍ତ ସ୍ୱାମୀ ଆଉ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏମାନେ ତମର କେହି ନୁହଁନ୍ତି ?"

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ମୁହଁରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି କୁମାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ମନେ ମନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା—" କିଏ ଏହି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ? ଅତୀତ ଜୀବନର ସବୁ କଥା କହି ଯାଉଛି— ।"

"କଣ ଭାବୁଛ କୁମାର ?"

ଚେତନା ଯେପରି ଫେରି ଆସିଲା କୁମାରର । ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା ସେ-

"ମୋ କଥା ସବୁ ତମେ ଜାଣିଲା ପରି କହି ଯାଉଛ । ତଥାପି ମୁଁ ତମକୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁନି କି ଜାଣି ପାରୁନି— ।"

"ତମେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଖୋଜି ବୁଲୁଛ । ତାକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ତମର ଅଧିର ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୁହେଁ— ।"

"ଆଉ ତମେ କଏ ?"

କୁମାର ମୁହଁରେ ଉତ୍ତେଜନାର ଭାବ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ତାର ନରମ ହାତକୁ କୁମାର ପିଠିରେ ବୁଲେଇଦେଲା । ମୁଣ୍ଡର ଅଡୁଆ ବାଳ ଗୁଡ଼ାକୁ ସାଉଁଳେଇ ଦେଉଥିଲା ଅତି ଯତ୍ନରେ ।

ଶିହରି ଉଠିଲା କୁମାର । ଦୂରକୁ ଘୁଞ୍ଚିଯାଇ କହିଲା ସେ—

"କାହିଁକି ପୁଣି ମୋ ଜୀବନକୁ ଜଳାଇ ପୋଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ମୋ ପାଖରେ ଏପରି କପଟ ଅଭିନୟ କରୁଛ ?"

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ମୁରୁକି ହସି କହିଲା—

"କୁମାର ! ତମକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ସାରା ଜୀବନ ମୁଁ ନିଜେ ଜଳି ପୋଡ଼ି ହେଉଛି, ଯେ କେତେଦିନ ପାଖରେ ପାଇଥିଲି ମନର ପିପାସା ମେଣ୍ଟାଇବାକୁ ଶତ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ପାରିନି । ହାତରେ ବହୁଥର ପାଇ ମଧ୍ୟ ତମକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛି । ବାହୁ ଫାଶରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରିନି, ମନର ଦୁଃଖ ଯଦି ବୁଝନ୍ତି; ଏପରି କଥା କୁହନ୍ତିନି ନିଷ୍ଠୁର— !"

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ଆଖିରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା ବେଦନାଭରା କାରୁଣ୍ୟର କାହାଣି ।

ଧୀର ଗଳାରେ କୁମାର କହିଲା—

"ମତେ ଭଲପାଇ ତମେ ଭୁଲ କରୁଛ— । ମହାଭୁଲ । ମୁଁ କେହି ତରୁଣୀକୁ ପାଇ ମଧ୍ୟ ପାଇପାରିନି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅତି ଆପଣାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି କିନ୍ତୁ କେହି ମୋ ପାଖରେ ରହି ପାରି ନାହାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଫାଙ୍କିଦେଇ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ତମେ କିନ୍ତୁ ଠକି ଯିବ— ।"

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପୁଣି କୁମାର ପାଖକୁ ଘୁଞ୍ଚି ଆସି ଠିଆ ହେଲା । ଗୋଟିଏ ହାତ ନେଇ ଥୋଇଲା କୁମାରର କାନ୍ଧ ଉପରେ । ଆଉ

ଗୋଟିଏ ହାତରେ କୁମାର ଓଠକୁ ଉଠାଇ ନିଜ ମୁହଁ ସାମନାରେ ଧରିଲା । ନିଜର ଅଧର କୁମାର ଅଧର ପାଖକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ନୁଆଇଁ ଦେଲା ଯେ ।

କୁମାର ଦୁଇ ହାତରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଠେଲି ଦେଇ କମ୍ପିତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଇଏ କଣ କରୁଛ ? ବାଟ ମଝିରେ ଏପରି କଲେ ବାଟ-ଚଲା ବାଟୋଇ କଣ କହିବେ ?"

"ଘର କେଉଁଠି ତମର ?"

କୁମାର ମୁହଁରେ ଫିକା ହସ ଫୁଟାଇ କହିଲା—

"ଘର ? ମୂଲିଆ ମୁଁ—ସର୍ବହରା । ଘର ପୁଣି ଆସିବ କୁଆଡୁ ?"

"ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ପୁଣି ଅଛି"

"ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି ।...ଏଇ ଯେଉଁ ମୂଲିଆ ବସ୍ତି ଦେଖୁଛ-ସେହି ବସ୍ତିର ଜଣକ ପିଣ୍ଡାରେ ରାତ୍ରକ ପାଇଁ ଖାଲି ଶୋଇବା ଥାନଟିଏ ଯୋଗାଡ କରି ନେଇଛି— ।"

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ହାତ ବଢାଇ କହିଲା—

ଆଗରେ ଏ ଯେଉଁ ବଗିଚାଟି ଦେଖାଯାଉଛି— ଜାଣ କାହାର ?"

"କୌଣସି ବଡ଼ ଲୋକର ହୋଇଥିବ ।...ଜାଣିବା ଦରକାର କଣ ?"

ନା, ସେ ବଗିଚାରେ ମାଲିକ କେହି ନାହିଁ । ସେ ସର୍ବସାଧାରଣ-ଙ୍କର । ରାତିରେ ସେଠି କେହି ନଥାନ୍ତି । ନିର୍ଜନ ଥାନଟିଏ । ସେଇଠିକି ଚାଲ ।

କୁମାର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସେହି ବଗିଚା ଆଡକୁ ପାଦ ପକାଇ ଚାଲିଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ମଧ୍ୟ— ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଦୁହେଁ ବଗିଚା ଭିତରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ନାନା ପ୍ରକାର ଗଛ ଅସଂଖ୍ୟ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ନୀଡ଼ । କଚର ମିଚର ଶବ୍ଦରେ କଅଁଳ ଖରାଟା ବେଳେ ବେଳେ ଅଳସ ଭାଙ୍ଗିଲା ପରି ମନେ ହେଉଛି ।

ଗୋଟିଏ ଗଛ ମୂଳେ ଦୁହେଁ ଯାଇଁ ଠିଆ ହେଲେ । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲା—

“ଏଇ ଗଛମୂଳେ ବସିଯାଅ କୁମାର— ।”

କୁମାର କିଛି କହିଲାନି । ନୀରବରେ ସେହି ଗଛମୂଳେ ବସି ପଡ଼ିଲା । କୁମାରର ଖୁବ୍ ନିକଟକୁ ଲାଗି ଆସିଲା ସେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ।

କୁମାର ଗଳାରେ ନରମ ନରମ ଦୁଇଟି ହାତ ଛନ୍ଦି ଦେଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

“କୁମାର !

କୁମାର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଚାହିଁଲା । ମୁହଁରେ ତାର କାଠିନ୍ୟତାର ଭାବ । ସାରା ଅଙ୍ଗ ଘୃଣାରେ ଯେପରି ଥରି ଉଠୁଛି ।

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଠେଲିଦେଇ କୁମାର ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

ଅଭିନୟର ସ୍ଥାନ ଏ ନୁହେଁ । ତୁମେ ଜାଣ । ···ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠୁ ଜାଣିଛି ତୁମେ ବିବାହିତା । ନିଜର ସ୍ୱାମୀକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ପର ପୁରୁଷକୁ ଦେହ ଦାନ କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ।

ଖିଲ୍ ଖିଲ୍ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି । କହିଲା ସେ—

“ଅନ୍ୟାୟ ? ଭୁଲ—ମହାଭୁଲ ଏ କୁମାର । ଲୋକାଗ୍ରରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ସ୍ୱାମୀ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲି । ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କ କଥାରେ ମୁହଁ ଖୋଲି ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ହିନ୍ଦୁ ନାରୀର ଧର୍ମ ନୁହେଁ। ଆମ ଦେଶର ବଡ଼ ବଡ଼ ଟିକା ଚନ୍ଦନଧାରୀ ପଣ୍ଡିତମାନେ କହନ୍ତି । ସେହି ଗୁରୁଜନ ଅର୍ଥାତ ମୋର ବାପ ମା,ଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି

ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରି ନେଇଥିଲି ଜଣକୁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ମୋ ମନ କିଏ ଚାହେଁ—ସେ କଥା କେହି ବୁଝିଲେନି କି କେହି ଜାଣିଲେନି, ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସ୍ୱାମୀ ସାଙ୍ଗରେ ମତେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ମନକୁ କିଏ ମିଳାଇପାରିଲି ? ଲୋକ ଦେଖାଣିଆକୁ ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି କୁହେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ମୋର ଅନ୍ତର ସ୍ୱାମୀକୁ ଘୃଣା କରେ—।"

କୁମାର ମୁହଁରେ ଘୃଣା ଫୁଟି ଉଠିଲା । କହିଲା ସେ—

"ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ଯାହାକୁ ବରଣକରି ନେଇଥିଲ, ତାକୁତ ପୁଣି ତମର ଦେହ ଦାନ କରିଥିବ ?"

ଛଳ ଛଳ ଆଖିରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା—

"ଦେହ ଦାନ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ମନ ଦାନ ନୁହେଁ । ଦେହଟାରେ କିଏ ଅଛି ? ଲାଳସାରେ ପଡ଼ି ମଣିଷ ପଶୁତ୍ୱ ବରଣ କରେ । ସେ ଦେହ ଦାନର ମୂଲ୍ୟ କିଏ ମତେ କହିପାରିବ କୁମାର ?"

"ମୂଲ୍ୟ ଅମୂଲ୍ୟ କଥା ବୁଝେନି । ତମେ ମତେ ଉତ୍ତେଜିତ କରୁଥିବ । ଶୀଘ୍ର ଏଠୁ ଚାଲିଯାଅ—।"

କୁମାରର ପାଦ ଦୋ'ଟି ଧରି ମିନତି ଭରା କଣ୍ଠରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲା—

"ମତେ ହତାଦର କରନି କୁମାର । ତମର କୋଳକୁ ଉଠାଇ ନେଇ ଥରେ ଆଦରକର କୁମାର— । ତମର ସ୍ପର୍ଶ ନ ପାଇଲେ ମୁଁ ଯେ ଜଳପୋଡ଼ି ମରି ଯିବି— । ମତେ ବଞ୍ଚାଅ କୁମାର—ତମର ଶୀତଳ ବାହୁ ପାଶରେ ଆଶ୍ରୟ ଦିଅ ।"

କୁମାର ନିଜର ଦୁଇ ହାତ ବଢ଼ାଇ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିକୁ ନିଜ କୋଳ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଆଣିବା ସମୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର କଥା ତାର ମନେ ପଡ଼ିଲା, ଏବଂ ଛଳନା କରି ସେ କହିଲା—ନା, ନା ତୁମେ ପର ସ୍ତ୍ରୀ ବିବେକ ମତେ ବାଧା ଦେଉଛି ମତେ କ୍ଷମାକର ନାରୀ ।

ତୁମେ ଅପରିଚିତା ତୁମର ପରିଚୟ ନ ପାଇଲେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ମୋତେ ତୁମେ ଆଦର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛ, ତେବେ ତୁମ୍ଭର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଏତେ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରୁଛ କାହିଁକି ! ଏହି ନିର୍ଜ୍ଜନ ସ୍ଥାନ, ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାର ତୁମ୍ଭର ପରିଚୟ ଶୀଘ୍ର ଦିଅ ।

"ଏ କି କଥା କୁମାର ! ଦେହ ମନ ଯେ ଚାହେଁ ତୁମର ସ୍ପର୍ଶ । ମତେ ବଂଚାଅ । ତମର ପ୍ରିୟତମାକୁ କୋଳକୁ ନିଅ—ଆଦର କର !"

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ସର୍ବାଙ୍ଗ କମ୍ପି ଉଠୁଥିଲା । ଆଖିରେ ଚେଇଁ ଫୁଟିଛି ଲାଲସାର ତୀବ୍ର ମାଦକତା—ଧିରେ ଧିରେ କୁମାର ପାଖକୁ ଲାଗି ଅସିଲା ସେ— ।

"ନିଅ ! ଅଧରରୁ ମଧୁ ଖାଅ—!"

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ମଧୁର ସ୍ପର୍ଶରେ କୁମାର ଥରି ଉଠିଲା ।

ନିଜକୁ ଭୁଲିଗଲା କୁମାର । ନାରୀର ମୋହମୟ ଆକର୍ଷଣ ପ୍ରାଣରେ ପୁରୁଷର ସମସ୍ତ ଦାମ୍ଭିକତା ଭାଙ୍ଗି ଚୂରମାର ହେବାକୁ ବସିଲା । ନାରୀଶକ୍ତି ନିକଟରେ ପୁରୁଷ ଶକ୍ତିର ପରାଜୟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କୁମାର ଅତୀତ ଜୀବନର କେତେ ତିକ୍ତ ଓ ଆଉ ମଧୁ ମିଶ୍ରିତ ଅନୁଭୂତିକୁ ମନେ ପକାଇଲା । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ନଗ୍ନ ଦେହକୁ ନିଜ ଦେହ ସହିତ ମିଶାଇ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲା । ଯେପରି ଖିର ସ୍ୱାଙ୍ଗରେ ନୀରର ସଂପର୍କ ପରି ।

କାମନାର ଇନ୍ଧନରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣ ଜଳି ଉଠୁଥିଲା । ଅଗ୍ନିର ଲେଲିହାନ ଶିଖାରେ ପୋଡ଼ି ଆହୁତି ହୋଇ ଗଲେବି ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ନଥିଲା ।...

ନାରୀ ଚାହେଁ ପୁରୁଷର ସ୍ପର୍ଶ ଆଉ ପୁରୁଷ ଚାହେଁ ନାରୀର ସ୍ପର୍ଶ । ଦୁନିଆର ନିୟମ ଏଇ । ପଶୁପକ୍ଷୀ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ଦେହ ମନରେ ଅଛି ବାସନାର ମାଦକତା—।

କୁମାର ଅଡ଼କୁ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଲବଙ୍ଗଲତା ଠାଣିରେ ଗୁନ୍ଥିଲା। ମୁହଁରେ ଅପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦ। ଆଖିରେ ତୃପ୍ତିର ଇଶାରା। ଅଳସ ଭଙ୍ଗି ନିଜର ହାତ ଦୁଇଟି କୁମାର ଗଳାରେ ଛନ୍ଦି ଦେଇ ବହୁଳ କଣ୍ଠରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା—

"କୁମାର!"

କୁମାର ଏକଲୟରେ ଅନାଇ ରହିଛି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର କାନ୍ତୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ମୁଖ ମଣ୍ଡଳକୁ ଆଡେ। ମନରେ ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ— କିଏ ଏହି ପ୍ରହ୍ଲକାମୟୀ ନାରୀ?

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ କୁମାର ଟିକିଏ ଦମ ନେଇ ପଚାରିଲା—

"ଏଥର ତମର ପରିଚୟ ଦିଅ। କିଛି ବାଧା ଅଛି କି ସୁନ୍ଦରୀ?"

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଉଠିବସିଲା କୁମାର ଦେହକୁ ଲାଗି। ସଯତ୍ନରେ ତାର ମୁଣ୍ଡର ଅଝୁଆ ବାଳକୁ ସାଉଁଳେଇ ଦେଇ ଦେଇ କହିଲା ସେ—

"ତଥାପି ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲନି? ମୋର ସ୍ପର୍ଶ କଣ ଅନୁଭବ କରିପାରୁନ କୁମାର?"

"ନା।"

"ନା? ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ! ଅନାଇଲ ଥରେ ମୋ ଆଖିରେ ଆଖି ମିଳାଇ—।"

"ଗଛ ଘରରେ ତମକୁ ଚିହ୍ନିବା କଷ୍ଟ। ସଫା ଜହ୍ନ ଆଲୁଅକୁ ଚାଲ।

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ବଗିଚା ଭିତରୁ ବାହାରିଆସି ଖୋଲା ପଡ଼ିଆରେ ଠିଆହେଲା। ଟିକିଏ ପରେ କମାର ଆସି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକର ମୁହଁଟିକୁ ଅନାଇଲା।

ମୁରୁକି ହସାଦେଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲା—

"ଏଥର ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲନି କୁମାର ?"

ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ଗଳାରେ କୁମାର କହିଲା—

"ଠିକ୍ ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ । ...ତଥାପି କେଉଁଠି ଦେଖିଲା ପରି ମନେ ହେଉଛି— ।"

ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଭୁଲିଗଲ ? ମୁଁ ପରା ତମର ଫୁଲ ।...ଚିହ୍ନି ପାରୁନ ମୋତେ ?"

"ଫୁଲ !! ନାଗା ଭାଇର ସ୍ତ୍ରୀ ଫୁଲ ତମେ ? ଏ କଣ ? ହାୟ ଭଗବାନ । ଉଃ ? ରାକ୍ଷସୀ—ଏତେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଗଲୁଣି— ।"

ମିନତି ଭରା କଣ୍ଠରେ ଫୁଲ କହିଲା—

କୁମାର ବନ୍ଧୁ ଦିନରୁ ତୁମର ବିଚ୍ଛେଦରେ ମୁଁ ଜଳି ପୋଡ଼ି ହେଉଥିଲି । ଆଜି ପାଖରେ ପାଇଛି । ତମର ଫୁଲ ପୁଣି ତମ ପାଖକୁ ଫେରିଆସିଛି— ।"

"ପିଶାଚୀ ! ସେ ଫୁଲ ତୁ ନୁହଁ । ସେ ଫୁଲ ଥିଲା ପବିତ୍ର । ନାଗା ଭାଇ ପରି ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ତ୍ରୀ ସେ ପୁଣି କେବେ ଏପରି ଗଣିକା ବୃତ୍ତି କରିବାକୁ ଆଗେଇ ପାରେ ?"

ମୁହଁରେ ଫିକା ହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା ଫୁଲର । କହିଲା ସେ—

କାହାକୁ କହୁଛ ତମେ ମହାନ ? ଯିଏ ପରର ତଣ୍ଟି ଚପେ ନିଷ୍ପାପ ମଣିଷ ପିଠିରେ ଛୁରୀ ବସାଏ । ପରର ଧନଲୁଣ୍ଠ କରିବା ଯାହାର ପେଶା—ତାକୁ ତୁମେ କହୁଛ ମହାନ । ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଆଦର୍ଶ ଥାଆନ୍ତା, ତେବେ—ତେବେ ମୁଁ ଆଜି ନଷ୍ଟଗ୍ରସ୍ତା ହୋଇ ପାରଥାନ୍ତି କି ?

ଗର୍ଜି ଉଠି କୁମାର କହିଲା—

ଚାଲିଯା ଏଠୁ । ମୁଁ ତୋର କୌଣସି କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେଁନା ନାଗା ଭାଇ ମଣିଷ ନୁହେଁ—ଦେବତା ସେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେଁନା — ।"

କୁମାର ସଙ୍ଗରେ ସେଠୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲେ । ଫୁଲ ଦୌଡ଼ି ଯାଇଁ କୁମାର ହାତ ଧରି କହିଲା—

"ମତେ ଏକାଛଡ଼ି ଚାଲି ଯାଅନା କୁମାର । ମୁଁ ମରି ଯିବି । ତମପାଇଁ ମୋର ଆଜି ଏ ଅବସ୍ଥା— ।"

ଫୁଲ ହାତ ମୁଠା ଭିତରୁ ନିଜର ହାତଟି ଝିଙ୍କି ଆଣିଲା କୁମାର । କହିଲା ସେ—

"ଛାଡ଼ିଦିଅ ମତେ ।...ସ୍ପର୍ଶ କରନା । ଛୁଇଁବା ପାପ— ମହା ପାପ । ନା, ଏଠି ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ— ।

ପାଗଳଙ୍କ ପରି କୁମାର ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା । ଫୁଲ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ବାଟ ଓଗାଳି ଠିଆହେଲା । କେତେ ଅନୁନୟ କଲା । କିନ୍ତୁ ସବୁ ବିଫଳ ହେଲା । କୁମାର ଦୁଇ ହାତରେ ଫୁଲକୁ ଜୋରରେ ଗୋଟିଏ ଧକ୍କା ବସାଇଲା । ତଳେ ପଡ଼ି ସେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା । କୁମାର ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ନିର୍ଜନ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଠି ଅଦେଖ ମିଳେଇ ଗଲା ।

ଛଅ

ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀର ହାତଧରି ଘର ଭିତରକୁ ଟିକିଁ ଆଣିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ ବି ମନରେ କାହାର ଦୟା ହେଉନି । ଅନ୍ୟ ମାନେ ସେହିପରି ଶର୍ମାର ଆଦେଶ ପାଳନ କରିଥିଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଘର ଭିତରେ ପୁରାଇ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇ ସାରିବା ପରେ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କହିଲେ—

"ଭାଇ ରହମତ ! ତମେ ଯାହା ଉପକାର କଲ ହୁଏତ ଅନ୍ୟ କେହି ବନ୍ଧୁ ଏପରି କରି ପାରିବେନି, ଠିକ୍ ସମୟରେ ଯଦି ମତେ ଖବରଟା ନଦେଇ ଥାନ୍ତ ତେବେ ମୁଁ ଆଉ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ପାଇ ପାରି ନ ଥାନ୍ତି ତୁମ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାରିଶ୍ରମିକ ରୂପେ ଯାହା ଦେଉଛି ନିଅ— ।"

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ପକେଟରୁ ଶହେ ଟଙ୍କାର ଖଣ୍ଡେ ନୋଟ ବାହାର କରି ରହମତର ହାତକୁ ବଢାଇ ଦେଲେ । ରହମତ ଟଙ୍କାଟି ହାତରେ ଧରି ଡ଼ାକ୍ତରଙ୍କୁ ସଲାମ କରି ଚାଲିଗଲା । ତା ସାଙ୍ଗରେ ତାର ସାଥି-ମାନେବି ଚାଲିଗଲେ ।

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କବାଟ ଖୋଲି ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେହି ପରି ମୁହଁ ମାଡ଼ି ବିଛଣାରେ ପଡି କାନ୍ଦୁଛି ।

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀର ପାଖକୁ ଯାଇଁ କହିଲେ—

"ପଳାଇ ଯିବାକଥା ଏତେ ସହଜ ମନେ କରନା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ତମ ଶାଙ୍ଗରେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ ହୋଇଯାଉଛି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଠାରେ ବନ୍ଦିନୀ ହୋଇ ରହିବ— ।"

ଶର୍ମାଙ୍କର ଏପରି କଥାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଥରି ଉଠି କହିଲା—

"ତୁମକୁ ନିଜର ଭାଇ ପରି ଭକ୍ତି କରିବାର ପୁରସ୍କାର କଣ ଏଇଆ ହେଲା ଡାକ୍ତର ବାବୁ ? କି ଅପରାଧ ମୁଁ ତମର କରିଛି ?"

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କ ମୁହଁରେ କୁଟିଳତାର ହସ । ଦେହ ମନରେ ବିଜୟୀର ଚିହ୍ନ । ଛାତି ଫୁଲାଇ କହିଲେ ସେ—

"ଭାଇ ! କିଏ କାର ଭାଇ ? ଯେଉଁ ବୁଢ଼ା ଡାକ୍ତର ପାଖରେ ପାଳିତା ଝିଅ ହୋଇ ରହିଥିଲ ସେହି ବୁଢ଼ା ଡ଼ାକ୍ତର ପାଖରେ ମୁଁ ବି ପାଳିତା ପୁଅ ହୋଇ ବଢ଼ି ଆସିଥିଲି । ତୁମେତ ଏଇ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ହେବ ଆସିଲ । ମୁଁ ଯେ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ରହି ଆସିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୁଢା ଡ଼ାକ୍ତର ନାହିଁ । ସେ ମରିଗଲେଣି । ଆଇନତ ତାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ମୁଁ । ତୁମ ନାମରେ ସକଳ ସମ୍ପତ୍ତି ଉଇଲ ହୋଇଛି । ତୁମେ ଯଦି ସବୁ ସଂପତ୍ତି ମତେ ଫେରାଇ ଦେବ ତେବେ ମୁଁ ମୁକ୍ତ କରିଦେବି, ହସି ହସି ତମେ କୁମାର ପାଖକୁ ଯାଇପାର । ନଚେତ—।"

ଏତେବେଳେକେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝିପାରି ନିଜ ମନକୁ ଦମ୍ଭ କଲା । ମନେ ମନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ । ଧନ—! ଟଙ୍କା ! ପଇସା ! ଘରବାଡ଼ି ! ଏ ସବୁ କଣ ହେବ ? କୁମାରକୁ ପାଇଛି । ଏତିକି ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ । ନେଉ, ଯାଉ କଣ ?

ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଅନ୍ତର ଭିତରେ କିଏ ଯେପରି କହି ଉଠିଲା—ସାବଧାନ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ଇଏ ତୁ କଣ କରୁଚୁ ? ବୁଢା ଡାକ୍ତ-

ରର ଶେଷ କଥା କଣ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଭୁଲି ଗଲୁ ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଆଖି ଢାଙ୍କି ହୋଇ ଆସିଲା । ମନେ ମନେ ଭାବୁଥିଲା ସେ—

"ବୁଢ଼ା ଡାକ୍ତର ରୋଗ ଶଯ୍ୟାରେ ଶୋଇଛି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛଳ ଛଳ ଆଖିରେ ତାଙ୍କର ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ବସିଥିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ବୁଢା ତାର ଜୀବନର କାହାଣୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଚାଲିଛି—।

ହଠାତ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚମକି ଉଠିଲା । ଆଖି ଖୋଲି ଅନାଇଁଲା । ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ରୁକ୍ଷ ସ୍ୱରରେ କହୁଛନ୍ତି—

"କଣ ? ଏପରି ନୀରବରେ ବସି ରହିବ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ? ମୋ କଥାର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଉତ୍ତର—ଖାଲି ।

"ହଁ କି ନା—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଭାବନା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । କଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ସେଇକଥା ମନେ ମନେ ଭାବୁଥିଲା ସେ । ପୁଣି ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କହିଲେ—

"ଆଚ୍ଛା ! ବର୍ତ୍ତମାନ ତମକୁ ଆଉ ବିରକ୍ତ କରିବି ନାହିଁ । ନର୍ସ-ପଦରେ ଏଇଠି ରହ । ଦୁଇଦିନ ସମୟ ଦେଲି—।"

ଆଉ କିଛି ନକହି ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ସେଠୁ ଚାଲିଗଲେ । ଘରର କବାଟଟି ବାହାର ପଟୁ ଜଞ୍ଜିର ଦେଇ ବନ୍ଦକରି ଦେଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅସହାୟାଙ୍କ ପରି ସେଇ କ୍ଷୁଦ୍ର କୋଠରୀଟିରେ ଏକାକିନୀ ବସି ରହିଲା ।

ନିଶବଦ ଘର । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏକା ବସିଛି । ପୁଣି ସେଇ ଭାବନା । ବୁଢା ଡାକ୍ତରଙ୍କର ସେଇ ଶେଷ କଥା ପଦକ— ।

ଶୀଘ୍ର ଉଠିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ—

ବୁଝିଲୁ ଝିଅ ! ଦୁନିଆଟା ବଡ଼ ଜଟିଳ । ପଦ ପଦକେ ବିପଦ । ଟିକିଏ ଅସାବଧାନ ହେଲେ ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବାହୁଡ଼ି ଯିବ—। ତୁ ପିଲା—ଜାଣିନୁ ।...ଦୁନିଆ ଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଶିନୁ ଜାଣିବୁ କୁଆଡ଼ୁ ?

ବୁଝିଲୁ ଝିଅ ? ପିଲାଟିଦିନୁ ବାପା-ମାଆ ଛେଉଣ୍ଡ ହୋଇ ଯାଇ ଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଜଣେ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଲା ସନ୍ୟାସୀ ପୁଅ ଠାରୁ ବଳି ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରି ବଢାଇ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଯତ୍ନରେ ମୁଁ ଆଜି ବଡ଼ ମଣିଷ । ଡାକ୍ତର ବ୍ୟବସାୟରେ ମୋର ଭଲ ନାଆଁ ଅଛି । ସନ୍ୟାସୀ ଆଜି ସ୍ୱର୍ଗ ପୁରରେ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ମଣିଷ ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କଲି ସେତେବେଳେ ସନ୍ୟାସୀ ପାଖରୁ ଅନ୍ତର ହୋଇଗଲେ । ତାଙ୍କର ମଠ ବାଡ଼ିର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ମୋ ନାମରେ ଉଇଲ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏକାଠି କରି ତାଙ୍କର ନାମରେ ଏ ହସ୍ପିଟାଲଟି ଖୋଲି ଦେଇଛି । ଅସଂଖ୍ୟ ରୋଗୀ ଏଠାରେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରୁଛନ୍ତି । ସନ୍ୟାସୀଙ୍କର ଉପଦେଶ— ଜୀବେ ଦୟା ଆଉ ନାମରେ ବିଶ୍ୱାସ— ।

ଏହି ବାଣୀକୁ ମୁଁ ହୃଦୟରେ ଧାରଣ କରି ଜନତାଙ୍କର ସେବାରେ ମୋର ସମସ୍ତ ସମୟ କଟାଇଲି—।

ଯାହି ଜୀବନ ଅବିବାହିତ । ଏବେ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ । ଦିନ ଗଡ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବୟସ ବି ବଢି ଚାଲିଛି ।

ଶେଷକୁ ଗୋଟିଏ ଅନାଥ ଶିଶୁ ରାସ୍ତା କଡରୁ ପାଇଲେ ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର । ଲାଳନ ପାଳନ କରି ତାକୁ ବଡ଼ ମଣିଷ କରି ଗଢି ତୋଳିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଚାଲିଲା ସବୁ ପ୍ରକାରର ଯତ୍ନ ।

ଅନାଥ ବାଳକଟି ନିଜ ବୁଦ୍ଧିର ପରିଚୟ ଦେଇ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟ ପାତ୍ର ହେଲା । ସଭିଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦର ପାଇଲା । ଶିକ୍ଷାର ଉନ୍ନତି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଧୁ ସାଙ୍ଗ ସାଥିବି ଯୋଟିଲେ ।

ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତରଙ୍କର ଅଗାଧ ସ୍ନେହ ପାଇ ନିଜର ଅତୀତ ଜୀବନ ପାଶୋରି ପକାଇଲା ଅନାଥ ବାଳକଟି । ସମସ୍ତେ ଜାଣିଲେ ଏହି ପିଲାଟି ଡାକ୍ତରଙ୍କର ପୁଅ ।

ଅନାଥ ବାଳକଟିର ଯେତେବେଳେ ପଚିଶ ବର୍ଷ ବୟସ ହେଲା ସେ ଡ଼ାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାଶ କରି ସଭଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା ଅର୍ଜନ କଲା । ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ମନରେ ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହିଲାନି । ତାଙ୍କ ଅନ୍ତେ ଏହି ଅନାଥ ଯୁବକଟି ସବୁ ସମ୍ଭାଳି ନେବ—ତାଙ୍କର ନାମ ରଖିବ ।

କିନ୍ତୁ ଇଏ କଣ ହେଲା ? ଧନକୁ ଧନ ଏ କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ? ବୃଦ୍ଧଙ୍କର ଆଶା ଭରସା ଶେଷକୁ କଣ ବିଫଳ ହେବ— ?

ଠିକ୍ ସେଇଆ ହେଲା । ଅନାଥ ଯୁବକଟି ବୃଦ୍ଧଙ୍କର ସ୍ନେହ ପାଇ ନିଜକୁ ଏକ ମୁକୁଟ ବିହୀନ ସମ୍ରାଟ ବୋଲି ମନେକରି ସବୁକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ଯେଉଁ ସାଙ୍ଗସାଥୀ ଗୁଡ଼ିଏ ପାଇଥିଲା ସେହିମାନେହିଁ ଅନାଥ ଯୁବକଟିର ସର୍ବନାଶର ବାଟ ଖୋଜିଲେ । ରାତି ଦିନ ମଦ, ବେଶ୍ୟା ଘର । ଆଉ ଜୁଆ ଅଡ୍ଡାରେ ସମୟ କଟିଲା ।

ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର ଦିନକୁ ଯାହା ଟଙ୍କା ତାକୁ ପକେଟ ଖରଚ କରିବା ପାଇଁ ଦିଅନ୍ତି ସେ ଟଙ୍କା ଅପଟ ପଡିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଟଙ୍କା ଘରୁ ଚୋରି ହେଲା ।

କ୍ରମଶଃ ବୃଦ୍ଧ ଡ଼ାକ୍ତର ଜାଣିଲେ । କେତେ ଉପଦେଶ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ବିଫଳ ହେଲା । ଉପଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ ଏକାନରେ ପଶି ସେ କାନରେ ବାହାରିଗଲା । ବୃଦ୍ଧଙ୍କର ସବୁଆଶା ବିଫଳ ହେଲା ।

ଯେଉଁ ଜୁଆ ଅଡ୍ଡାରେ ଏମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ଜୁଆ ଖେଳହୁଏ । ସେଠି ହଠାତ ପୁଲିସଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ଅରେଷ୍ଟ ହେଲେ । ହାଟ ବଜାରରେ ଜୁଆଡିମାନଙ୍କ ନାଆଁରେ ନିନ୍ଦା ରଟିଲା । ଯିଏ ଶୁଣିଲା ସିଏ ଛି; ଛି; କଲା । ବୃଦ୍ଧ ଡ଼ାକ୍ତର ପୁଅକୁ ସମସ୍ତେ ଘୃଣା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ବିଚାରରେ ସେହି ଯୁବକଟିକୁ ଛ'ମାସ ଜେଲ ହେଲା । ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ମୁକୁଳେଇ ପାରିଥାନ୍ତେ କିନ୍ତୁ ସେ କଲେନି । ଅନାଥ ଯୁବକଟି ପ୍ରତି ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଏତେ ଦିନର ସାଇତା ସ୍ନେହ ମମତା ସବୁ କୁଆଡେ ଉଭେଇ ଗଲା । ମନକୁ ଦମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଛାତିରେ ପଥର ଦେଇ ସେ ଆଖି ବୁଜିଦେଲେ । ଆଉ ମନେ ମନେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ—ସେ ଜେଲରୁ ଫେରିଲେ ଆଉ ଏ ଘରେ ତାର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ।

ଛ'ମାସ ପରେ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥାରେ ଯୁବକଟି ଜେଲରୁ ଫେରି ଆସିଲା ପୁଣି ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ । ଗୋଡ଼ ଧରି କାନ୍ଦିଲା । ନିଜର କୃତକର୍ମ ପାଇଁ ଅନୁତାପ କରି କ୍ଷମା ଭିକ୍ଷା କଲା । ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର ସବୁ ଶୁଣିଲେ କିନ୍ତୁ କିଛି କହି ପାରିଲେନି । ଯୁବକଟିର କରୁଣ ଆର୍ତ୍ତ-ନାଦରେ ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ବି ପାଣି ଝରିଲା ।

ବିନୀତ କଣ୍ଠରେ ଅନାଥ ଯୁବକଟି କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା—

"ବାପା । ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ମୁଁ ବିପଥରେ ଗୋଡ଼ ଖସାଇ ଦେଇ-ଥିବାରୁ ତାର ଶାସ୍ତି ପାଇଲି । ଜୀବନରେ ଆଉ କୁସଂଗ କରିବିନି । ଅପରାଧ କ୍ଷମା କରି ମୋତେ ଆଶ୍ରୟ ଦିଅ— ।"

ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ହୃଦୟ ତରଳିଗଲା । ସେ ପଛକଥା ଭୁଲି ଯୁବକ-ଟିକୁ କ୍ଷମାଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବ ସ୍ନେହ ଯୁବକଟି ପାଇ ପାରିଲାନି ।

ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର ଯୁବକଟିକୁ ନିଜ ପାଖରେ ଆଶ୍ରୟ ନଦେଇ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ରହିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦେଲେ । ହସପିଟାଲରେ ଗୋଟିଏ ଡାକ୍ତର ଖାନାରେ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା ମାସିକ ଦରମାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ସେହିଦିନ ଠାରୁ ଯୁବକଟି ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରି ଆସୁଛି ।

ସେ ଯୁବକ ଜଣକ କିଏ ଜାଣ ?

ସେ କେହିନୁହଁ ଏହି ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା, ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଯେଉଁ ଦିନ ଠାରୁ ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର ପାଳିତା କନ୍ୟାରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ସେହିଦିନଠୁ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କର ଲୋଲୁପ ଚକ୍ଷୁ ପଡ଼ିଛି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉପରେ। ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ନିଜର କୌଶଳ ଦ୍ୱାରା ଲକ୍ଷ୍ମୀଠାରୁ ବୃଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର କରି ଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉଇଲ୍‌କୁ କପଟ ହାତକୁ ଆଣିବ କମ୍ପା ଛଳେବଳେ କୌଶଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ନିଜର କରି ପାରିବ ସେହି ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରି, ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ବନ୍ଦିନୀ କରି ରଖିଛି।

ଚମକି ଉଠିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ।···ଆଖିରେ ଲୁହଧାର।

ସକଳ ସଂପତ୍ତି ସେ ତୋଳଦେବ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କ ହାତରେ। ଭିକାରୁଣୀ ହୋଇ ଭିକ ମାଗିଲେବି ଦୁଃଖ ନାହିଁ। କୁମାର ଯଦି ତା ପାଖରେ ରହିବ ହସି ହସି ସେ ସବୁ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ସହିଯିବ।

ଅନ୍ତର ଫଟାଇ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇଲା ସେ। କପଟ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାର କବଳରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିବ; ସେହି ଉପାୟ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଘରର କବାଟ ଖୋଲିଯିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅନାଇଁଲା। ଭୟରେ ତାର କଅଁଳ କଲିଜା ଥରି ଉଠିଲା। ମନରେ କେତେ ପ୍ରକାରର କଥା—।

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ। ରୁକ୍ଷ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ—

"କଣ, ମୋ କଥାର ଉତ୍ତର ମିଳିବ କି ନାହିଁ ?"

ଛଳ ଛଳ ଆଖିରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କୁ ଅନାଇଁ ଧୀରଗଳାରେ କହିଲା —

"ତମେ ମୋଠୁ କଣ ଚାହଁ ?"

ହୋ ହୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲେ ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମା । ଆଖିରେ ତାଙ୍କର ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା କୁଟିଳତା । ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ଜଳ ଉଠୁଥିଲା ପ୍ରତିହିଂସା । ସେ କହିଲେ—

"ମୁଁ କଣ ଚାହେଁ ? ସେ କଥା ପରିଷ୍କାର କହିସାରିଛି । ଆଉ ଭୂମିକା କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ସମୟ ଅଳ୍ପ—ସେଇଥିପାଇଁ ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସିଲି । ସ୍ୱାମୀର ନିଷ୍ପତ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାହେଁ—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ନିଷ୍ପତ୍ତି ? ଭାଇ ଯାଙ୍କର ଭଉଣୀର ପୁଣି ନିଷ୍ପତ୍ତି କଣ ? ତମେ ସଂପତ୍ତି ଚାହଁ ? ···ସକଳ ସଂପତ୍ତି ମୁଁ ତୁମକୁ ଦେଉଛି । ମୋ ମନରେ ମୋଟେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ—।"

ଠିକ ତୁ କହୁଚୁ ? ତୋ ମନରେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ ?"

"ନା ।"

ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମା ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡେ ଧଳା କାଗଜ ବାହାର କରି କହିଲେ—

"ତେବେ ଏଇ କାଗଜ ଉପରେ ଦସ୍ତଖତ କରିଦେ—।"

"ଆଗ ମୋତେ ମୁକ୍ତି କରିଦିଅ ?"

କୁଟିଳତାର ହସ ମୁହଁରେ ଫୁଟାଇ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କହିଲେ—

"ମୁକ୍ତି ? ସେକଥା ହୋଇ ପାରିବନି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ଆଗ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରି ସାରିଲେ ମୁକ୍ତି କଥା ପରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।"

"କାହିଁ ? ଆଉ କଣ ଚାହଁ ତମେ ? ଏଇ ସଂପତ୍ତି ପାଇଁ ସିନା ଏତେ କଥା ? ତାକୁତ ତୁମ ନାମରେ ଲେଖି ଦେଉଛି । ଆଉ କଣ ?"

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କଣ ଦଣ୍ଡେ ମନକୁ ମନ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ । ମୁହଁରେ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟର ଭାବ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ସେ କହିଲେ—

“ଆଛା ! ମୁଁ ମୁକ୍ତି ଦେବି । ଆଗ ଏଇ ଧଳା କାଗଜ ଉପରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଦିଅ —।”

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କାଗଜ ଖଣ୍ଡ କୁ ଓଲଟ ପାଲଟ କରି ଦେଖିଲା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଧଳା । କିଛି ଲେଖା ହୋଇନି । କହିଲା ସେ—

“ଧଳା କାଗଜରେ ସହି କରିବି ? କିଛି ଲେଖା ନାହିଁ ଯେ—?”

“ସେକଥା ବୁଝିବି ମୁଁ । କଣ ଲେଖା ହେବ, ଆଉ କଣ ଲେଖା ନଯିବ ସେଥିରେ ତୋର ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଶୀଘ୍ର ସହି କରିଦିଅ—।”

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କିଛି କହିଲାନି । ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କ ଆଡକୁ ହାତ ବଢାଇ କଲମ ମାଗିଲା । ଶର୍ମା କଲମ ଦେଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଧଳା କାଗଜ ଉପରେ ନିଜର ନାମଟି ଲେଖିଦେଇ କାଗଜ କଲମ ଫେରାଇ ଦେଲା । ଶର୍ମା ଯତ୍ନରେ କାଗଜଟି ପକେଟରେ ରଖିଲେ । କଲମଟି କୋଟ ପକେଟରେ ଖୋସି ଖୋସି କହିଲେ—

“ସାବାସ ! ଏଥର ମୋ କାମ ମୁଁ ସହଜରେ ହାସଲ କରିନେବି ।”

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

“ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟି ତମର ସଫଳ ହେଲା, ଏଥର ମୋତେ ମୁକ୍ତିଦିଅ ?”

“ମୁକ୍ତି ! କାହାକୁ ମୁକ୍ତି ଦେବି ?

ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ମୋର । ଧଳା କାଗଜରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଛୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ ଇଚ୍ଛାରେ ମୁଁ ଲେଖାଇ ନେବି—

“ତୁ ମୋତେ ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ବିବାହ କରିଛୁ—।”

ସାରା ଅଙ୍ଗ ଥରି ଉଠିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀର । ଅସହାୟାଙ୍କ ପରି ଚାରିଆଡକୁ ଆଖି ବୁଲାଇଲା । କିପରି ଏହି ରାକ୍ଷସ କବଳରୁ ନିଜକୁ ମୁକୁଳାଇବ ସେହି ଉପାୟ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ—।

କୁଟିଳଭାବ ହସ ହସାଇ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କହିଲେ—

"ଆଉ କାହିଁକି ? କୁମାରୀ ଆଶା ମନରୁ ପରିତ୍ୟାଗ କର ଏଥର ଘରର କର୍ତ୍ତ୍ରୀଭାବେ ରହ ।

ଘୃଣାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଦେହ ମନ ପୂରି ଉଠିଲା । କଣ ଆଉ ସେ କହିବ ? ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାର ଏପରି ବ୍ୟବହାର ଦେଖି ନିଜକୁ ଅତି ଅସହାୟା ପରି ଅନୁଭବ କଲା ସେ । ମନେ ମନେ ଖାଲି ଉଦ୍ଧାରର ବାଟ ଚିନ୍ତା କରିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟକଥା ମୋଟେ ସେ ଭାବି ପାରିଲାନି ।

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଖୁବ୍ ନିକଟକୁ ଆସି ତା ପିଠିରେ ହାତ ଥୋଇ ଅତି ଧୀର ଓ କୋମଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ଏପରି ଅମାନିଆ ହେଲେ ଚଳିବନି । ମୋ କଥା ମାନ । ବୃଦ୍ଧ ଡ଼ାକ୍ତରଙ୍କର ପାଳିତା ଝିଅ । ସେ ତୋତେ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ମୁଁ ବି ତାଙ୍କର ପାଳିତା ପୁଅ । ଆମ ଦୁ'ଜଣଙ୍କର ମିଳନରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଆତ୍ମା ନିଶ୍ଚୟ ଶାନ୍ତି ପାଇବ । ଆମେ ସୁଖରେ ଘର ସଂସାର କରି ରହିବା—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଚୁପ୍ କର ସଇତାନ । ଏପରି ପାପକଥା ତୁଣ୍ଡରେ ଧରନା ।"

ଆଉ କଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲା । ମାତ୍ର କହି ପାରିଲାନି । ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କର ବଳିଷ୍ଠ ବାହୁ ଫାଶରେ ଯେପରି ସେ ଚପିହୋଇ ଯାଉଚି । ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ମାତ୍ର କିଛି ଫଳ ହେଲାନି । କ୍ଷୁଧିତ ମାଂସାସୀ ପଶୁ ଯେପରି ଶୀକାର ଆକ୍ରମଣ କରେ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ସେହିପରି ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ।

ଚିତ୍କାର କରି ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ସଇତାନ । ଆଉ କଣ ଅଛି ? ଯାହାପାଇଁ ଲୋଭ ସେତିକି ଦେଲି । ଦେହରେ ପୁଣି ଆଉ କଣ ଅଛି ? ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ନାରୀର ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦକୁ ଲୁଣ୍ଠି କରି କଣ ମିଳିବ ?"

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କହିଲେ—

"ସମ୍ପତ୍ତି ଲୋଭ ଠାରୁ ନାରୀ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଲୋଭ ବେଶୀ । ମୁଁ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୃହର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ମୁଁ ଗୃହେଁ ତୋର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ—ତୋତେ ନପାଇଲେ ମୋ ଜୀବନର ବାସନା ଯେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଯିବ । କଥାରେତ ମାନିଲୁ ନାହିଁ । ଜୋର କରି ତୋତେ ନିଜର କରିବି । ଏଠାରେ ତୋର ନାରୀତ୍ୱ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ କେହି ଆସି ପାରିବେନି । ଚିତ୍କାର କରିବା ବିଫଳ ହେବ—।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଯାବୁଡ଼ି ଧରି ନିଜର ଛାତି ଉପରକୁ ଅଉଜାଇ ଆଣିଲେ ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମା । ଲହୁଣୀ ପିଣ୍ଡୁଳା ଦେହରେ ତାଙ୍କର ଲୁହାଭାଙ୍ଗା ବାହା ଚଡ଼ଚଡ଼୍ କରି ଉଠିଲା । ଚିତ୍କାର କଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କ କବଳରୁ ନିଜକୁ ମୁକୁଳାଇ-ବାକୁ ଶତଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ ନିସ୍ଫଳ ହେଲା ସେ— ।

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଜର ମୁହଁଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀର କୋମଳ ଗାଲ ପାଖକୁ ନୁଆଇଁ ଦେଉଥିଲେ । ଶିହରି ଉଠୁଥିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ନିଜର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଠୁଳ କରି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କ ଗାଲରେ ଗୋଟିଏ ଚଟକଣ ବସାଇ ଦେଲା । ଚଟକଣର ଆଘାତରେ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଯେପରି ନିଆଁ ହୁଲା ବାହାରି ଆସିବାର ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଛାଡ଼ି ନିଜର ଗାଲ ଆଉଁସିବା ସମୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଳାଇ ଯାଇ ଦୁଆର ପାଖରେ ଅଟକି ଗଲା । ଦ୍ୱାର ପଡ଼ିଛି । ଦୁଇ ହାତରେ କବାଟକୁ ବାଡେଇଲା । କିନ୍ତୁ କେହି ଶୁଣିଲେନି । ଘରର ଝିଡ଼କୀ ଉପରେ ତାର ଆଖି ପଡ଼ିଲା । ଦୌଡ଼ିଯାଇ କୁଦି ପଡ଼ିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ସମୟରେ ଡ଼ାକ୍ତର ଶର୍ମା ତାର ଲୁଗାକାନି ଟାଣି ଧରିଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଟିକରି କହିଲା—

"ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ସଇତାନ । ମୋର ସତୀତ୍ୱକୁ ନଷ୍ଟ କରନା । ଛାଡ଼ିଦିଅ —।"

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ସିଂହ ଛୁଆପରି ଗର୍ଜି ଉଠିଲେ । ସବଳହାତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଟେକିଆଣିଲେ ମଝିକୋଠା ଉପରକୁ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ କବଳରେ ଛଟପଟ ହେଉଛି । ଆଖିରେ ଲୁହଧାର । ସେ ଅସହାୟା !!!

ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଛାତି ଉପରକୁ ଝାଂପି ପଡ଼ିଲେ । ଦୁଇ ହାତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କୁ ଧରି ଉପଲ୍ ଦେଲା ମାତ୍ର ସବୁ ବିଫଳ । ସେ ଛାତି ଉପରେ ନଇଁପଡ଼ି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁରୁ ଚୁମ୍ବନ ନେବାକୁ ମୁହଁ ବଢ଼ାଇଲେ —।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଟିକରି କହିଲା—ମତେ ବଞ୍ଚାଅ । ଦୁଷ୍ଟ ମତେ ମାରି ପକାଇଲା —।"

ଗର୍ଜି ଉଠି ଡାକ୍ତର ଶର୍ମା କହିଲେ—

"ଯେତେ ପାଟିକଲେ ସବୁ ବିଫଳ ହେବ । କେହି ଶୁଣିବେ ନାହିଁକି ମୋ କବଳରୁ କେହି ରକ୍ଷା କରି ପାରିବେନି—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ବେକକୁ ହାତରେ ଉଠାଇ ନିଜର ମୁହଁ ପାଖକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁହଁକୁ ଟାଣି ଆଣିଲେ । କିନ୍ତୁ ପାରିଲେନି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚିତ୍କାର କରି ଛଟପିଟ ହେଲା ।

ହଠାତ୍ ଝିରକି ପାଖରେ ଜଣେ ସାହେବ ପୋଷାକଧାରୀ ଏସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିଲେ । ଘୃଣାରେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଶରୀର ଯେପରି ଥରି ଉଠୁଥିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀର କାତର ଡାକରେ ସେ ଯେପରି ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଧାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି ।

ପକେଟରେ ହାତ ପୁରାଇ ପିସ୍ତଲ ବାହାର କଲେ । ଠିକ୍ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସେ ଗୁଳି କଲେ । ଗୁଳି ଶର୍ମାଙ୍କର ପିଠିରେ ବାଜିଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ଶର୍ମା ମୁହଁ ବୁଲେଇ

ଝିଡ଼କି ଅଡ଼କୁ ଅନାଇଁଲେ । ପଣି ଗୋଟିଏ ଗଳି ଆସି ଶର୍ମାଙ୍କର ମୁହଁରେ ବାଜିଲା । ସେ ସ୍ୱେହଠାରେ ଢଳି ପଡ଼ିଲେ ।

ସାହେବ ପୋଷାକଧାରୀଟି କହିଲେ—

"ନର୍ସ ! ଶୀଘ୍ର ପଳାଇ ଆସ । ବେଶୀ ସମୟ ରହିଲେ ବିପଦ ଅଛି—।"

ନର୍ସ ଡ଼ାକରେ ଚମକି ଉଠିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା —କିଏ ଏହି ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ? ମୁଁ ଯେ ନର୍ସଥିଲି ଏ କିପରି ଜାଣିଲେ ?

ପୁଣି ସାହେବ ବେଶଧାରୀ କହିଲେ—

"ଭାବିବାର ସମୟ ଏ ନୁହେଁ । ଶୀଘ୍ର ପଳାଇ ଆସ—।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଝିଡ଼କି ଅଡ଼କୁ ଅନାଇଲା । ଭଦ୍ର ଲୋକଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଭଲଭାବେ ଦେଖି ପାରିଲାନି । ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ଗଳାରେ କହିଲା ସେ—

"ଘର ଦୁଆର ଯେ ବନ୍ଦ ଅଛି । ଯିବି କିପରି ?"

ସାହେବ ବେଶଧାରୀ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ କହିଲେ—

"ଚାବି ଶର୍ମାଙ୍କର ପକେଟରେ ଥିବ—ଚାବି ବାହାର କରି ଘର କବାଟ ଫିଟାଇ ଦିଅ—। ହଁ, ଯେଉଁ ଧଳା କାଗଜ ଉପରେ ସହିକରି ଦେଇଛ ସେ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ମଧ୍ୟ ନେଇଆସ—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀଯାଇ ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କର ପକେଟରେ ହାତ ପୁରାଇଲା । ଚାବି ନେନ୍ତାଟି ବାହାର କଲା । ଧଳା କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଅନ୍ୟ ପକେଟରୁ ବାହାର କରି ଆସି ଦୁଆର ଫିଟାଇଲା । ବାହାର ବାରନ୍ଦାରେ ସାହେବ ପୋଷାକଧାରୀ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯାଇ ତାଙ୍କର ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା—

"ଠିକ ସମୟରେ ଆପଣ ନ ଆସିଥିଲେ ମୋର ଅବସ୍ଥା ଯେ କଣ

ହୋଇଥାନ୍ତା···ସେକଥା ଭାବନ୍ତା ବେଳକୁ ଦେହ ମୋର ଶୀତେଇ ଯାଉଛି—।”

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ସାହେବ ବେଶଧାରୀ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ—

“ଡାକ୍ତର ଶର୍ମାଙ୍କର ଯେ ଏପରି କୁଟିଳ ପ୍ରକୃତି ଅଛି ଏକଥା ବହୁଦିନରୁ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି। ଆଉ ତମେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ। ବୃଦ୍ଧ ଡ଼ାକ୍ତର ପାଖରେ ଥିଲ। ତାଙ୍କର ପାଳିତା କନ୍ୟା ହୋଇ ସକଳ ସଂପତ୍ତିର ଅଧିକାରିଣୀ—ହୋଇଛ, ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଜାଣେ। ତୁମେ ନର୍ସ ଆଉ ତୁମେହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏକଥା ଶର୍ମାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଗତ କାଲିରେ ଶୁଣିଲି—।”

ଥଂଗ ଥଂଗ ହୋଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

“ଆପଣଙ୍କ ପରିଚୟ ମୁଁ ପାଇଲିନି ?”

“ମୋ ପରିଚୟ ?”

କହିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ସାହେବ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଲକ୍ଷ୍ମୀଆଡକୁ ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଠିଆହେଲେ। ମୁଣ୍ଡରୁ କଳା ହେଟ୍‌ଟି ଖୋଲିଦେଲେ। ଆଖିରୁ କଳା ଚଶମା ବାହାର କରି ହାତରେ ଧରି ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସି କହିଲେ—

“ଏଥର ନିଶ୍ଚୟ ଚିହ୍ନି ପାରୁଥିବ—ନୁହେଁ ?”

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଗୋଡରୁ ଧୂଳି ନେଇ ମୁଣ୍ଡରେ ମାରୁ ମାରୁ କହିଲା—

“ଆପଣ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ ?”

“ହଁ ! ମୋର ନାମ ନାଗେଶ୍ୱର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ। କିନ୍ତୁ ଏ ନାମ ମୋର ଅସଲ ନାମ ନୁହେଁ।”

“ଆପଣଙ୍କର ଅସଲ ନାଆଁ କଣ ?”

“ବର୍ତ୍ତମାନ କହିବାର ସମୟ ନୁହେଁ। ପରେ ସବୁକଥା କହିବି। ଶୀଘ୍ର ଏଠୁ ପଳାଇ ଚାଲ। ଆଗରେ ମୋ କାର୍ ଅଛି।”

ଦୁହେଁ କିଛି ବାଟ ଆଗକୁ ଯିବା ପରେ ରାସ୍ତାର ଗୋଟିଏ କଡ଼କୁ ନୀଳ ରଙ୍ଗର ଗୋଟିଏ କାର୍ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ କାର୍‌ର ଦୁଆର ଖୋଲି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ବସିବାକୁ କହି ନିଜେ ଯାଇ ସାମନା ସିଟରେ ବସି କାର୍‌ରେ ଷ୍ଟାର୍ଟ ଦେଲେ । କାର୍‌ଟି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲା—।

କାର ଖୁବ୍ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି ଜାଗେଶ୍ୱର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ଏକ ଧ୍ୟାନରେ କାର ଚଳାଉ ଅଛନ୍ତି । ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟର ଛାପ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନରେ କେତେ ପ୍ରଶ୍ନ । ଅସଂଖ୍ୟ ଭାବନା—। ରହି ରହି ସେ ଖାଲି ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କର ମୁହଁକୁ ଅନାଉଛି । ଆଉ ଭାବୁଛି—କିଏ ଏହି ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ? ଯାହାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ପାଇଲିନି ?

ହଠାତ୍ କାର୍‌ର ଘଣ୍ଟି ବାଜି ଉଠିଲା । ହାତ ପଦାକୁ ବାହାରି କରି ସିଧା ଭାବରେ ଦେଖାଇଲେ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ । କାର ମୋଡ଼ି ବୁଲି ଗୋଟାଏ ଗଳି ରାସ୍ତା ଭିତରକୁ ପଶିଲା ।

କାରଟି ଗଳି ହୋଇ କିଛି ବାଟ ଆଗକୁ ଯିବା ପରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ହତା ଦେଖାଗଲା । ବନ୍ଧୁକଧାରୀ ଗୋରଖା ଦରୁଆନ ଠିଆ ହୋଇଛି । କାରଟିକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଦରୁଆନଟି ସଲାମ ଠୁକି ଗେଟ ଖୋଲିଦେଲା । କାରଟି ହତା ଭିତରକୁ ପଶିଯିବା ମାତ୍ରେ ସୁନ୍ଦର ଦୁଇ ମହଲା ଗୋଟିଏ କୋଠା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

କାରଟି ଯାଇ ସଦର ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଠିଆହେବା ମାତ୍ରେ ଜଣେ ଚପରାଶି ଦୌଡ଼ି ଆସି କାରର ଦୁଆର ଖୋଲିଦେଲା । ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ କାରରୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମଧ୍ୟ ଓହ୍ଲାଇଲା ।

ଦୁହେଁ କୋଠାଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଚାରି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଘରର ସାଜସଜ୍ଜା ଦେଖୁଥିଲା ।

ଗୋଟିଏ ଘରଆଡ଼କୁ ହାତ ଦେଖାଇ ନନ୍ଦରାଜ ସାହେବ କହିଲେ—

"ଏଇ ଘରକୁ ଯାଇ ଶୀଘ୍ର ହାତ ମୁହଁ ଧୋଇ ଆସ । ମୁଁ ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲା । ବଡ଼ ଘରଟିଏ । ଗୋଟିଏ କଡ଼କୁ ପଲଙ୍କଟିଏ ପଡ଼ିଛି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ଡ୍ରେସିଂ ଟେବୁଲ । ପାଖରେ ଆଲମାରୀ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ଟେବୁଲ ଉପରେ ନାନାପ୍ରକାର ପ୍ରସାଧନୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଦେଖୁଛି । ଆଉ ମନେ ମନେ ଭାବୁଛି ସେ—"ଏପରି ସୁନ୍ଦର ଘର । ରାଜା ଘରଠାରୁ ସୁନ୍ଦର । ମାତ୍ର କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ନାହିଁ—।"

କାହାରି ପାଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୁଆର ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା । ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ହସ ହସ ମୁହଁରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ମଧୁର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଏଇ ବାଥରୁମକୁ ଯାଇ ହାତ ମୁହଁ ଧୋଇ ଆସ । ଆଲମାରୀରେ ଲୁଗା ଅଛି । ବାହାର କରି ପିନ୍ଧି ଶୀଘ୍ର ଆସ । ସାହେବ ଖାଇବା ଘରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି—।"

କହିଦେଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଯେଉଁବାଟେ ଆସିଥିଲା ପୁଣି ସେଇବାଟେ ଦେଇ ଘରୁ ବାହାରିଗଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବାଥରୁମକୁ ଯାଇ ହାତ ମୁହଁ ଧୋଇଲା ।

ପରିଷ୍କାର ଶାଢୀ ପିନ୍ଧି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯେତେବେଳେ ଆସି ଘର ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଠିଆହେଲା ।

ଜଣେ ପରିଚାରିକା ଆସି କହିଲା—

"ଦେଇ ଉପରକୁ ଚାଲ । ସାହେବ ଖାନା ଟେବୁଲରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି—।"

କହିଦେଇ ପରିଚାରିକା ଜଣକ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲା ।

ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ ଖାନା ଟେବୁଲରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଥିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯାଇ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଲା ।

ପରିଚାରିକା ଭାତ ପ୍ଲେଟ ଆଣି ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥୋଇଦେଇ ଯିବାରୁ ଦୁହେଁ ଖାଇ ବସିଲେ—।

ଖାଇସାରି ହାତ ମୁହଁ ଧୋଇ ଦୁହେ ଆସି ବୈଠକଖାନାରେ ବସିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୈଠକଖାନା ଘରର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଅନାଉଥିଲା । ସୁନ୍ଦର ସାଜସଜ୍ଜା ଦେଖି ସେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଯାଉଚି । ଦିଆଲରେ କେତେ ପ୍ରକାରର ଚିତ୍ର । ଦାମି କାର୍ପେଟ ଗଦି ଅଣା ଚଆର । ସବୁ ଜିନିଷ ଦେଖି ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଜକୁ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ କହିଲେ—

"ଚାଲ ପ୍ରଥମର ତମକୁ ବୁଲେଇ ଦେଖାଇ ଦେବ । ଆଉ ଏଠାକାର ଚାକର ପୁଝାରୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚୟ କରାଇ ଦେବ । ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ସବୁ ବୁଝାଇ ଏଥର ମୁଁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବ—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନେ ମନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ଭାବୁଥିଲା ସେ—

"ଇଏ ପୁଣି କଣ ? ଚାକର ପୁଝାରୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ମୋତେ ବୁଝାଇ ଏ ପୁଣି କଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବାକୁ କହୁଛନ୍ତି ?"

ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ ହସି ହସି କହିଲେ —

"ଭୟ କରିବାର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ । ...ଏଠାରେ ନିର୍ଭୟରେ ରହିବ । ଏ ଘର ନିଜର । ଆସ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ—।"

ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ସମସ୍ତ ଘର ଗୋଟି୨ କରି ଦେଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । କୋଠିରେ ଯେତେ ଚାକର ଚାକରାଣୀ ଥିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରିଚୟ କରାଇଦେଲେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘର ବୁଲି ସାରିବା ପରେ, ଯେଉଁ ଘରେ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ ରହନ୍ତି, ସେହି ଘରେ ଆସି ଦୁଇଜଣ ବସିଲେ । ଘରର ସାଜ-ସଜ୍ଜା ଅତି ମନୋରମ । ମୂଲ୍ୟବାନ ଅସବାବ ପତ୍ରରେ ଘରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପୁରି ଉଠିଛି । କେତେ ପ୍ରକାରର ଛବି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଯାଗାକୁ ଏକଲୟରେ ଅନାଇ ରହିଲା—।

ଛୋଟ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ଉପରେ ତିନୋଟି ଫଟୋ । ଡାହାଣ ପଟକୁ ଜଣେ ଭୀଷଣକାୟ ପୁରୁଷ । ଦେଖିଲେ ମନେ ହେଉଛି କୌଣସି ଗୁଣ୍ଡା ପ୍ରକୃତିର ହେବ । ତା ପାଖକୁ ଜଣେ ନାରୀ ଛବି । ସୁନ୍ଦରୀ ହସ ହସ ମୁହଁ । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପାଖକୁ ଆଉ ଏକ ଛବି । ଯୁବକର । ମୁହଁରେ ସରଳତା । ଆଖିରେ ଭାବ ବିହ୍ୱଳ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଆଖି ସେହି ଛବିଟି ପାଖରେ ଅଟକି ରହିଲା । ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ ନୀରବରେ ବସି ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଅନାଇ ରହିଥିଲେ ।

ଧୀର ଭାବରେ ପଚାରିଲେ ସେ—

"ସେ ଫଟୋଟି ଦେଖି ତମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିବ ଲକ୍ଷ୍ମୀ—ନୁହେଁ ?"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି କହିଲା—

"ଆପଣଙ୍କ ପରିଚୟ ଏ ଯାଏଁ ପାଇନାହିଁ । ପୁଣି ଘରେ କୁମାରର ଛବିଟି ଦେଖି ଅତୁର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି—।"

ମୃଦୁ ହସି ହସି ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସାହେବ କହିଲେ—

"ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମତେହିଁ ହେବାକୁ ପଡୁଛି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ? ନର୍ସ ରୂପରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇ ମନରେ ମୋର କେତେକଥା । କୁମାର ପାଗଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । ମୁଁ ଶଯ୍ୟାପର ତାଆର ପାଖେ ପାଖେ ରହେଁ । ସେ କାହାରିକୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁନି । ଏପରିକି ମତେବି ଚିହ୍ନି ପାରୁନଥିଲା—।"

"ଆପଣ କିଏ ?"

"ମୁଁ ? ମୁଁ ହେଉଛି ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର—।"

"ଆପଣ ନାଗା ଭାଇ !"

ଭକ୍ତି ଗଦଗଦ ହୋଇ ଉଠିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାରର ପାଦ ଧୂଳି ନେଇ ମୁଣ୍ଡରେ ମାରିଲେ ସେ—

ଧୀର ଗଳାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲେ—

"ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅନେକ କଥା ଶୁଣିଛି । କିଏ କହେ ଆପଣ ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସ ବୋଲି ? ଆପଣ ଦେବତା ?"

ଫିକାଳିଆ ହସ ହସି ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା—

"କୁମାରକୁ ପୁଅ ଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରି ପାଳିଥିଲି । ତା' ଜୀବନ ସାଙ୍ଗରେ ମୋ ଜୀବନକୁ ଖିରନୀର ପରି ମିଶେଇ ଦେଇଛି । ତାକୁ ଏକା ଏକା ଛାଡ଼ି ମୁଁ କଣ ରହିପାରେ ?"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲେ—

"ନୂଆବୋଉ କାହାନ୍ତି ?"

ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା—

"ନୂଆବୋଉ ! ···ଭିଏ ଫୁଲ ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛୋଟ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—

"ହଁ !"

"ଫୁଲ ନାହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ସେ ହଜି ଯାଇଛି । ଯେତେ ଖୋଜୁଛି ପାଉନି—।"

"ହଜି ଯାଇଛି ! କେଉଁଠି ?"

ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା—

"ସେ ଅନେକ କଥା । ଅନ୍ୟ ସମୟରେ କହିବି । ସାଧାରଣ ଜାଣେ ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସରୁ କପଟ ଏହି ବିଶାଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୁଁ ମାଲିକ

ହୋଇଛି । ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କୁ କପଟ ନାଗେଶ୍ୱର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ହେଲେ ସବୁ କହିବ—। ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ଏଇଠାରେ ନିଜର ଘର ମନେ କରି ରହ । ତୋତେ ପାଇଲଣି ଯେତେବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ଫୁଲ ଆଉ କୁମାରର ସନ୍ଧାନ ପାଇବୁ—।"

ଲକ୍ଷୀ କିଛି କହିଲାନି । ଏକଧ୍ୟାନରେ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିବା ଭିନୋଷ୍ଟ ଫଟୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଲା—।

ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲେ—

"ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟିକଏ ବିଶ୍ରାମ କର । ମୁଁ ଯାଉଛି ବାହାରକୁ ଫେରୁ ଫେରୁ ରାତି ହେବ । ଚାକର ପୁଞ୍ଜାଏ ଅଛନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ଯାହା ଦରକାର, ସେମାନଙ୍କୁ ମାଗିଲେ ତାହା ଆଣି ପାଖରେ ଦେଇ ଯିବେ । ଆଉ ମୋର ବା କିଏ ଅଛି ? ଆଜିଠୁ ଏ ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁ ନିଜେ ବୁଝିବୁ ।"

ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର ଚାଲିଗଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେହିଆଡକୁ ଅନାଇ ମନକୁ ମନ କହି ଉଠିଲା—

କିଏ କହେ ତମେ ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସ ବୋଲି ?...

ଦେବତାରୂପୀ ମାନବ ନାଗାଭାଇ !

ସାତ

କୁମାର ଲେଖୁଛି ଉପନ୍ୟାସ । ଜୀବନର ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ମଧ୍ୟରେ ସେ ତାର ସାହିତ୍ୟ ଜୀବନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ସର୍ବହରାର ଦାବୀପାଇଁ ତାର କଲମ ଅବିରାମ ଗତିରେ ଚାଲିବ । ଦୁନିଆର ଲୋକେ ବୁର୍ଜୁଆଙ୍କୁ ସେ କଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ସର୍ବହରାମାନେ ଏ ଦୁନିଆକୁ ଆସିଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଏକଧ୍ୟାନରେ କୁମାର ଲେଖି ଚାଲିଛି । ରୁଣୁଝୁଣୁ ଶବ୍ଦ କରି ଘର ଭିତରକୁ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀଟିଏ ପଶି ଆସିଲା । ହାତରେ ଚା' ପିଆଲା ।

କୁମାର ପାଖରେ ଥୋଇଦେଇ ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଦିନ ସହିତେ କି ପାଞ୍ଚ ଘଡି ହେଲାଣି । ଦାନ୍ତ ଘଷା ହେଇନି । ଏଣେ ଚା' ଥଣ୍ଡା ହେଇ ଯାଉଚି । ଘରେ ତେଣେ କେତେ କାମ । ଚା' ଖାଇ ଦବନ୍ତି—।"

କୁମାର ଅନାଇଲା । ଆଖି ତାର ଉଦାସ । ମନରେ କେତେ ଭାବନା—।

ଖିଲ୍ ଖିଲ୍ ହୋଇ ହସି ଉଠି ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲା—

"ମୋ ମୁହଁକୁ କଣ ଅନାଇ ରହିଚ ମ ? ଏଣେ ଯେ ଚା' ଥଣ୍ଡା ହେଇ ଯାଉଚି—।"

ଫିକାଳିଆ ହସ ଟିକିଏ ଉକିଁ ମାରି ଉଠିଲା କୁମାରର ଅଧର ଫାଙ୍କରୁ । କହିଲା ସେ—

"ପାଖରେ—ଅତି ପାଖରେ ଯେତେବେଳେ ତମକୁ ପାଉଚି ନୂଆବୋଉ । ...ମୋର ସବୁ ଭାବନା—ସବୁ କଳ୍ପନା ଯେ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଯାଉଚି । ତମ ପାଖରେ ମୋର ସମସ୍ତ ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ ହାରି ମାନି ଯାଉଚି—।"

କୁମାର ପାଖରେ ବସି ପଡ଼ି ତାର ଅଡ଼ୁଆ ବାଳକୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କୋମଳ ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ସାଉଁଳେଇ ଦେଇ ସ୍ପନ୍ଦମୟୀ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଜଣକ କହିଲା—

"ପୁଣି ସେଇ ନୂଆବୋଉ ? ...ଏ ଡାକ ମତେ ଭଲଲାଗୁନି ।"

"ଆଉ କଣ ବୋଲି ଡାକିବି ?"

"ସେ କଥା ପୁଣି ମତେ ବତେଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନା—?"

"ନ ବତେଇଲେ ଜାଣିବି କିପରି ?"

"ମୋ ଆଖିରେ ଆଖି ମିଳାଇ ଦେଖିଲ—।"

"ମୁଁ ଯେ ତମ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ପାରୁନି—।"

"ନିଷ୍ଠୁର ! ତଥାପି ଲଜ୍ୟା ଛାଡ଼ୁନି । ତମେ ପରା ପୁରୁଷ ?"

"ତମ ପାଖରେ ଯେ ମୋର ପୌରୁଷ ନଷ୍ଟ ହୋଇଚି—।"

କୁମାର ! ମନେପଡ଼େ ସେଦିନର କଥା ? ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଘର ପଦାଁରୁ ଥିଲି, ତମେ ନିରବରେ ବସି କଣ ଲେଖୁଥିଲ । ଘର ଓଳେଇ ସାରି ମୁଁ ଯୁଡ଼ା ବାନ୍ଧି ବସିଲି । ତମେ ସ୍ନୋରୁ ଟିକିଏ ଆଣି ମୋ ଗାଲରେ ନେସିଦେଲ । ମୁଁ ବି ଟିକିଏ ତମ ଗାଲରେ ନେସିବି ବୋଲି ତମ ପାଖକୁ ଧାଇଁଲି । ତମେ ଅଗଣା ମଝିକୁ ପଳାଇ ଗଲ । ମୁଁ ବି ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇ ତମ ପିନ୍ଧା କାନିକୁ ଧଇଲି । ତମେ ମୋ ଦୁଇ ହାତକୁ ଧଇଲ । ମୁଁ ଲଢାଇ ପରି ତମର ଦେହ

ସାଙ୍ଗରେ ମୋ ଦେହ ମିଳାଇ ଦେଲି । ଠିକ୍ ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ତମ ଭାଇ ଦେଖି ପକାଇ ଥିଲେ—ମନେ ଅଛି ସେ ଦିନର କଥା— ।

କୁମାର ଫୁଲ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ରହିଲା । ଆଖିରେ ତାର ଲୁ ଧାର ।

ଫୁଲ ଲୁଗା କାନିରେ କୁମାରର ଲୁହ ପୋଛି ଦେଇ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ କହିଲା —

"ଛି କୁମାର ! କାନ୍ଦୁଚ ତମେ ? ନିଷ୍ଠୁର—ମନ କଥା ଯଦି ମୋର ବୁଝନ୍ତ— ।"

"ନା-ନା- ନୂଆବୋଉ ! ମୁଁ ପାପି । ନାଗା ଭାଇ କଥା ଭାବିଲେ ମୋର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି କୁଆଡ଼େ ଲୋପ ପାଇ ଯାଉଚି । ମୁଁ ଅନ୍ୟାୟ କରିଚି । କ୍ଷଣିକ ଉତ୍ତେଜନାରେ ପଡ଼ି ତମ ପ୍ରତି ଅବିଚାର କରିଚି । ତମେହିଁ ମତେ— ।"

ଆଉ କଣ କହୁଥାନ୍ତା କୁମାର । କିନ୍ତୁ କହି ପାରିଲାନି ସେ ? ଫୁଲ କୁମାରର ମୁହଁରେ ହାତ ଥୋଇ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା କଥା— ।

ଫୁଲ କହିଲା—

"ମନ କଥା ବହୁବାର କହିଚି କୁମାର । ଯେଉଁ ଦିନଠୁ ତମକୁ ପାଖରେ ପାଇଚି, ଏହି ଦେହ ମନ ସବୁ ଅର୍ପଣ କରି ଦେଇଚି । ସେ କଥା ତମେ ଭଲ ଭାବେ ବୁଝି କି ଅମାନିଆ ହେବ ? ନିଷ୍ଠୁର ! ଯାହା ହେବାର ତା ହୋଇଚି । ମୁଁ ତମର ଗୋ ତମର— ।"

"କିନ୍ତୁ ନାଗା ଭାଇ— ?"

"ଅନେକ ଦିନୁ ତାକୁ ଦେଖିନି । ଖୁଣୀ ଆସାମୀ ବୋଲି ପୁଲିଶ ଧରି ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ବିଚାରରେ ତାକୁ ଜେଲ ହୋଇ ଯାଇଚି—"

"କଣ ତମେ କହୁଛ ? ନାଗାଭାଇ ଖୁଣି ଆସାମୀ ? ତାକୁ ଜେଲ ହୋଇଛି — ?"

ହଁ କୁମାର ଏକା ଭଲ ଲାଗିଲାନା । ସେଥି ପାଇଁ କେଜାଣି ! ତମେ ଛାଡି ଚାଲି ଆସିଲ । ମୋ କଥା ବୁଝିବ ଆଉ କିଏ ? ବାର ଦୁଆର ଘୁରି ପିଣ୍ଡା ପରି ବୁଲୁଚି— । ତମକୁ ପାଇ ସବୁ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଭୁଲି ଯାଇଚି । ତମେ ସିନା ସେଦିନ ସେହି ବଗିଚାରେ ପକାଇ ଦେଇ ଆସିଲ । ତମର ପଛ ଧରି ଧରି ପୁଣି ତମରି ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଲି । ଏଥର ଆଉ ମୋର କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ କି ଭାବନା ନାହିଁ— ।

କୁମାର ଏକ ଲୟରେ ଫୁଲର ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ବସି ରହିଲେ— ।

ମୁରୁକି ହସି ଫୁଲ କହିଲେ—

"ଏଣେ ଚା' ଥଣ୍ଡା ହେଇ ଯାଉଚି— ?"

"ଓଃ ! ହଁ ।..."

କୁମାର ଚା' ପିଆଲା ଉଠାଇ ମୁହଁରେ ଧରିଲେ ।

"ଆଉ ଏ ଚା' ପିଇ ପାରିବନି — । ଥଣ୍ଡା ହୋଇ ଗଲାଣି । ଗରମ କରି ଦିଅ ନୂଆବୋଉ— !"

"ପୁଣି ସେଇ ନୂଆବୋଉ ?"

"ଆଉ କଣ ବୋଲି ଡାକିବି ?

"ଯାହା ଇଚ୍ଛା— ।"

"ସେ ଅଧିକାର ମୋର ନାହିଁ— ।"

"କଥାପି ମୋଠିଁ ଏତେ ଛଳନା— ?"

"ଛଳନା ନୁହେଁ— । ଅଭିମାନ - ।"

"କିପରି ?"

ତମେ ଯେତେବେଳେ ତମର କୋମଳ ବାହୁ ଫାଶରେ ମତେ ବଳେ ବଳେ ଭିଡ ରଖିଚ । ସେହିପରି କହିଦିଅ ତମକୁ ମୁଁ କଣ ବୋଲି ଡାକିବି— ।"

ହସି ଉଠି ଫୁଲ କହିଲେ—

ପ୍ରସ୍ତୁତ ତମା··· ।"

ଆଉ ମୁଁ ତମର— ?

"   ....।"

ହସି ଉଠିଲା କୁମାର । ଫୁଲ ଚା' ପିଆଲା ନେଇ ଚାଲିଗଲା । କୁମାର ପୁଣି ଲେଖିବାରେ ମନ ଦେଲା ।

ଦଶ ମିନିଟ ପରେ ଫୁଲ ଚା' ପିଆଲା ହାତରେ ଧରି ପୁଣ ଘର ଭିତରକୁ ଆସି କହିଲା—

ଏତକରୁ ଲେଖା ବନ୍ଦ କର । ଆଗ ଚା' ପିଇ ହବନ୍ତୁ— ।"

ଟେବୁଲ ଉପରେ କଲମ ଥୋଇ କୁମାର ଚା' ପିଇଲା । ଫୁଲ ନୀରବରେ କୁମାର ପାଖରେ ବସି ରହିଲା ।

ଚା' ପିଇ ସାରି କୁମାର କହିଲା—

ମୁଁ ଯାଉଛି ତୁମେ ଘର ପରିଷ୍କାର କରି ଦିଅ । ଯଦି କୈଳାସ ଆସେ ତାଙ୍କୁ ବସାଇ ଥିବ— ।"

"ତମେ ପୁଣି କୁଆଡେ ଯିବ ?"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଫୁଲ ଅନାଇଲା କୁମାର ମୁହଁକୁ । କୁମାର ହସି ହସି କହିଲା—

"ଭୟ ନାହିଁ । ମୁଁ ତମକୁ ଛାଡି ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯିବିନି— "

କହିଦେଇ କୁମାର ଚାଲିଗଲା, ଫୁଲ ଟେବୁଲ୍ ଉପରର ବହି ପତ୍ର ସଜାଡି ଥୋଇ ଘର ଓଳେଇବା କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲା—

ଆଠ

ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର ନିଜ ଜୀବନର ଘଟଣା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଜଣାଇ ସାରି ସିଗାରେଟରେ ନିଆଁ ଧରାଇ ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା—

ଆପଣ ଜେଲରୁ ଫେରି ଫୁଲକୁ ଖୋଜି ଥିଲେ ପାଇଲେନି । ପୁଣି କଣ ହେଲା ?

ହେବ ଆଉ କଣ ? ସେହି ପୁରୁଣା ପନ୍ଥା— । କୁମାରୀ ଆଗରେ ଶପଥ କରିଥିଲି—ଆଉ ପକେଟ ମାରିବିନି । ସତ ପଥରେ ନିଜକୁ ପରିଚାଳିତ କରିବି । ପକେଟ ମାର ଅଭ୍ୟାସ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲି ବି ସେ ହେଲାନି । ଅଭ୍ୟାସକୁ ମୁଁ ସିନା ଛାଡ଼ିଲି କିନ୍ତୁ ଅଭ୍ୟାସ ମୋତେ ଛାଡ଼ିଲାନି ।—

ଅଧା ଜଳା ସିଗାରେଟ ଖଣ୍ଡକ ଏସ୍ଟ୍ରେରେ ପକାଇଦେଇ ନାଗା-ସର୍ଦ୍ଦାର ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲା—

"ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟ । ପ୍ରାୟ ସାତଟା ହେବ । ଜେଲରୁ ଫେରିବା ମୋର ଦୁଇମାସ ହୋଇଥାଏ । ଫୁଲକୁ କୁମାରୀକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ହଇରାଣ ହେଲି ପାଇଲିନି । ମନ ମୋର ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠୁଥାଏ । କେତେ ସ୍ଥାନ ବୁଲିଲି—କାହିଁ ? ଫୁଲ ଆଉ ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? ମୋର ଅବସ୍ଥା ଦିନକୁ ଦିନ ଖରାପ ହେଲା । ଖାଇବା ବିନା ମୁଁ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ବଡ ବଡ ଧନୀମାନଙ୍କ ଗୃହକର

ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲି, କେହିହେଲେ ମୋ କଥା ଶୁଣିଲେ ନାହିଁକି ମୋ ଦୁଃଖ କେହି ବୁଝିଲେନି । ସବୁଠି ହତାଶ ହେଲି । ଶେଷକୁ ଦୁଆର ଦୁଆର ଭିକ ମାଗିଲି । ଭିକ ବି କେହି ଦେଲେନି । କହିଲେ ରାକ୍ଷସ ପରି ମର୍ଦ୍ଦଟାଏ । ଗତର କରି ପେଟ ପୋଷି ପାରୁନୁ—ମାଗି ଖାଉଛୁ ? ଛି—ଛି— ।"

ଏହି ସବୁ କଥାଶୁଣି ମନ ମୋର ବିଦ୍ରୋହୀ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଦୁନିଆର ଲୋକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆସିଲା ମନରେ ଘୃଣା । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ପୁଣି ମୋର ପୁରୁଣା ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି ।

ହଁ, ସେହି ସନ୍ଧ୍ୟା ସାଢେଚା ବେଳର କଥା । ସେହି ବେଳଟି ମୋର ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଳା ଥିଲା ନିଶ୍ଚୟ । ସେଇଥିପାଇଁତ ଆଜି ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର ହୋଇ ପାରିଛି ମର୍ଦ୍ଦରାଜ—କୋଠା ଘର; ଗାଡ଼ି, ଯୁବତୀ, ମଟର ଗାଡ଼ି, ବିଳାସ ଇତ୍ୟାଦିରେ ବେଶ ସୁଖରେ ମୋର ସମୟ କଟି ଯାଉଛି । ଏହି ସହରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଜଣେ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ହିସାବରେ ପରିଚିତ—।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ସେହି ସନ୍ଧ୍ୟା ସାଢେଚା କପରି ଆପଣଙ୍କର ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଳ ହେଲା—?"

ମୃଦୁ ହସି ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା—

"ମୋ ପେଟରୁ ସବୁକଥା ଶୁଣି ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଚୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ? ହଉ, ତୋର ଇଚ୍ଛା ଯେତେବେଳେ ହୋଇଚି ସବୁକଥା ଶୁଣ !"

ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା—

"ହଁ ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ସାଢେଚାରେ ଗଙ୍ଗା କୂଳରେ ବୁଲୁଚି, କଲିକତା ସହର । ଇଡେନ ଗାର୍ଡ଼େନ ଦେଇ ସେହି ଗଙ୍ଗା ଧାରେ ଧାରେ ପୋର୍ଟ ଉଇଲିୟମ ସିଧାରେ ଠିଆ ହେଲି । ରାସ୍ତା ଅନ୍ଧାରଥା ।

ମଝି ପିଚ୍ ରୋଡ୍ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଟ୍ୟାକ୍ସି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଛୁଟି ଆସୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲି । ଟ୍ୟାକ୍ସିଟି ମୋର ପାଖଦେଇ ତୀର ବେଗରେ ଛୁଟିଗଲା । ଟ୍ୟାକ୍ସିରୁ କରୁଣ ଚିତ୍କାର ଶୁଣିଲି । କିଏ ଯେପରି କହୁଚି—ମତେ ବଞ୍ଚାଅ—ମତେ ବଞ୍ଚାଅ— ।”

“ତମେ କଣ ଯାଇଁ ବଞ୍ଚାଇଲ ?”

“ଆରେ ଆଗ କଥାଟା ଶୁଣ ? ତୁ ଏପରି ଅଥୟ ହେଉଚୁ କାହିଁକି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ? ଦୂରେଇ କାହିଁକି ବସୁଚୁ—ଏଇ ସୋଫା ଉପରେ ଆସି ବସ । ଭାଇ ପାଖରେ ଏପରି ସଙ୍କୋଚ ଗୋଟାଏ କଣ ? ଆଜିଠୁ ଏ ଘର ତୋର ଜିମାରେ ଦେଲି । ମୋରବି ଭଲ ମନ୍ଦ ଖବର ବୁଝିବୁ । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫୁଲ ଓ କୁମାରଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାର ନ କରିଚି । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ ପ୍ରାଣରେ ଶାନ୍ତି କାହିଁ ? ତୋତେ ଯେତେବେଳେ ପାଇଲିଣି । ମୋର ମନ କହେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଇବି— ।”

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯାଇ ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର ପାଖରେ ବସି ପଡ଼ି କହିଲା—

ଏଥର ତମ କଥା ଆରମ୍ଭ କର ଭାଇ— ।”

ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର ଆରମ୍ଭ କଲା—

ଲୋକଟାର କରୁଣ ଚିତ୍କାର ଶୁଣି ମୋ ମନରେ କାହିଁକି ସନ୍ଦେହ ଆସିଲା । କାରଟି ଖୁବ ବେଗରେ ଧାଇଁ ଯାଉଚି । ମୁଁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଟ୍ୟାକ୍ସି ଡାକିଲି— ।

“ଟ୍ୟାକ୍ସି ଆସିଲା । ମୁଁ ଟ୍ୟାକ୍ସି ଭିତରେ ବସି ଡ୍ରାଇଭରକୁ କହିଲି—ଏଇ ଯେଉଁ ଟ୍ୟାକ୍ସିଟା ତୀର ବେଗରେ ଛୁଟି ଚାଲିଛି ତାଆରି ପିଛା ଧର— ।

ମୋ ଟ୍ୟାକ୍ସି ଖୁବ୍ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଧାବମାନ ହେଲା । ଆଉରି ଟିକିଏ ଜୋର କଲେ ଆଗ ଟ୍ୟାକ୍ସର ସାଙ୍ଗ ଧରିବ । ନିର୍ଜନ ନ ହେଲେବି

ସେତେବେଳକୁ ଜନ ଗହଳ କମି ଆସୁଥିଲା । ଅଳ୍ପ କେତେ ଖଣ୍ଡ ମଟର କାର ରାସ୍ତା ମଝିରେ ଯା ଆସ କରୁଥିଲା । ଆଗ ଟ୍ୟାକ୍‌ସିକୁ ଲକ୍ଷ କରି ମୋ ଟ୍ୟାକସିଟି ତୀର ପରି ଧାଇଁଛି— ।

ଅଙ୍କା ବଙ୍କା ପିଚ ରୋଡ଼୍ ଦେଇ ଆଗ ଟେକ୍‌ସିଟି ଛୁଟି ଚାଲିଛି । ସହର କ୍ରମଶଃ କମି ଆସୁଛି । ଆଗରେ ସବୁଜ ଧାନ କ୍ଷେତ । କଣ୍ଟା ଝାଡ଼କ । ଖାଲ ଢିପ ରାସ୍ତା । ସମ୍ମୁଖରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଜଙ୍ଗଲ । ଜନ ମାନବ ଶୂନ୍ୟ । ଦୂରରେ କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକ ରେଖା । ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ଶେଷ ହୋଇ ଗଲାଣି । ସମୁଦ୍ର ଦେଖା ଯାଉଛି ।

ମୋ ଟ୍ୟାକ୍‌ସିଟି ଏଥର ଆଗ ଟ୍ୟାକ୍‌ସିର ଅତି ନିକଟ । ଇଚ୍ଛା କଲେ ମୁଁ ଉକ୍ତ ଟ୍ୟାକ୍‌ସି ଉପରକୁ ଏକା ଲମ୍ଫକେ ଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଗଲିନି । କମରରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ପିସ୍ତଲକୁ ଆଣି ହାତରେ ଧରିଲି । ଟ୍ୟାକ୍‌ସିର ପଛ ଚକାକୁ ପର୍ ପର୍ ଦୁଇଥର ଗୁଳି କଲି । ଚକା ଫାଟିଗଲା । ଟ୍ୟାକ୍‌ସିଟି ଠିଆ ହୋଇଗଲା ।

ମୁଁ ମୋ ଟ୍ୟାକ୍‌ସିରୁ ଡେଇଁପଡ଼ି ପଡ଼ିଲି । ହାତରେ ପିସ୍ତଲ ଧରିଛି ଗଲି ସେଠାକୁ । ଯାହା ଦେଖିଲି କଲିଜା ମୋର ଥରି ଉଠିଲା । ମନ ବିଦ୍ରୋହ କରି ଉଠିଲା । କହିଲି—

"ସଇତାନ ଲୋକଟାକୁ ମାରି ଦେଲୁ ?"

ସଇତାନଟା ଗୋଟାଏ ଛୁରି ଧରି ମୋ ଉପରକୁ ଝାମ୍ପି ଆସୁଥିଲା । କହିଲି—ଖବରଦାର ! ପାଦେ ଆଗେଇଲେ ଗୁଳି କରି ଦେବି— ।

ଲୋକଟା ଶୁଣିଲାନି । ସେହିପରି ଛୁରୀଟା ଧରି ମୋ ଆଡ଼କୁ ପାହୁଣ୍ଡ ପକାଇ ଆଗେଇଲା । ମୁହଁରେ ତାର ହିଂସ୍ରତା ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା, ଆଖି ଗୋଲାପ ଫୁଲ ପରି ଲାଲ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ମନରେ ମୋର ଭୟ ହେଲା । ମୁଁ ସଇତାନଟା ଉପରକୁ ଗୁଳି କଲି ।

ଗୁଳି ଯାଇଁ ସଇତାନର ଛାତିରେ ବସିଲା । ଛୁରୀଟା ତାର ହାତରୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ସେବି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟ ପଟ

ହେଲା । ମୁଁ ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଗୁଳି କଲି । ଗୁଳିଟା ତାର ତାଳୁ ଫୁଟେଇ ଦେଲା । ସେ ଆଉ ଚିତ୍କାର କଲାନି । ଜୀବନର ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ ସେଇଠି ସେ ପଡ଼ି ରହିଲା— ।

ଟେକସି ପାଖକୁ ଗଲି । ଗୋଟାଏ ଲୋକ ମରି ପଡ଼ିଛି । ତା ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ମସ୍ତ ଚମଡ଼ା ବେଗ୍ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ଚମଡ଼ା ବେଗ୍‌ଟି ଖୋଲି ଯାହା ଦେଖିଲି ଆଖି ମୋର ଝଲସି ଉଠିଲା । ଏଣିକି ତେଣିକି ଅନାଇଲି କେହି ନାହିଁ । ଦୁଇଟି ଟେକ୍‌ସିର ଡ୍ରାଇଭର ଦୁଇ-ଜଣ ଭୟ ଭୀତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମୋର ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଥରୁଥାନ୍ତି— ।

ଧୀର ଗଳାରେ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲି—

ଦେଖ ଭୟ କରିବାର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ । ତମେମାନେ ଯଦି ମୋ କଥା ମାନିବ ତେବେ ତୁମର ଭଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେବି । ଯଦି କଥା ନ ଶୁଣ ତେବେ ତୁମକୁ ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ ଗୋଲି ଯଥେଷ୍ଟ ଶୁଖିଲା ଘଡ଼ ଘଡ଼ି ପରି ମୋ କଥାର ଦୃଢ଼ତା ଥିଲା ।

ହାତ ଯୋଡ଼ି ଡ୍ରାଇଭର ଦୁହେଁ ଥରି ଥରି ସମ୍ମତି ଦେଲେ ।

“ଦେଖ ! ଏ ଲାସ ଦୁଇଟାକୁ ଧରା ଧରି କରି ନେଇ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ପକାଇ ଦିଅ । ଏହାର ଚିହ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଠାରେ ରଖିନ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ନେଇ ଯାଅ— ।

ଡ୍ରାଇଭର ଦୁଇଜଣ ମୋ କଥା ପାଳନ କଲେ । ଲାସ ଦୁଇଟାକୁ ଧରା ଧରି କରି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ପକାଇ ଦେଇ ଆସିଲେ । ଟେକ୍‌ସିରେ ବସି ମୁଁ ବ୍ୟାଗଟି ଫିଟାଇଲି । ଶହେ ଟଙ୍କିଆ ଦୁଇଟି ବାଣ୍ଡିଲ୍ ବାହାର କରି କହିଲି—

“ଏଇ ନିଅ ତୁମର ବକ୍‌ସିସ । ଶହେ ଟଙ୍କାର ଦୁଇଟି ତାଡ଼ା ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ ଦେଲି । ବ୍ୟାଗଟି ନିଜ ହାତରେ ଧରି କହିଲି—

“ଏ କଥା ଯେପରି କେହି ଜାଣିବାକୁ ନ ପାନ୍ତି । ଯଦି କେହି

ଜାଣିବାକୁ ଯାନ୍ତୁ ତେବେ ହୁଜଅଁମେ ଭୁମଙ୍କୋ କୋଇ ସମାଲେ ସକେଗା ନେହିଁ । ବାସ୍ ।

ସେମାନେ କହିଲେ—ନା-ନା-ଏହା କଦାପି ନୁହେ । ଅମେ କାହାରିକୁ କହୁ କହିବୁନ । ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ ରଖନ୍ତୁ । ଏହି ପେଟରେ କେତେ କେତେ କଥା ହଜମ କରି ଦେଇଛୁଁ । ତେବେ ଚାଲ ଚୁପ୍ କର ।

ମୁଁ ଯେଉଁ ଟେକ୍ସିରେ ବସିଥିଲି । ସେହି ଟେକ୍ସିରେ ଫେରି ଆସିଲି । ଅନ୍ୟ ଟେକ୍ସି ପରେ ଆସିଲା ।

ପୁଣି ସେହି ଇଡେନ୍ ଗାର୍ଡ଼ନ ପାଖକୁ ଅମେ ଆସିଲୁ । ସେତେବେଳେ ରାତି ବାର ।

ମୁଁ କହିଲି—

ଏଥର ତମେମାନେ ଯାଅ । ମୁଁ ଯାଉଛି । ପୁଣି କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଜୟପୁର ଆମ ତିନି ଜଣଙ୍କର ଏଇଠି ଦେଖା ହୁଏ— ।

ସେମାନେ ଟେକ୍ସି ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନାଇ ରହିଲି । ସେମାନେ ଧର୍ମତଲା ଆଡ଼କୁ ଟେକସି ନେଇ ଗଲେ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ଟେକ୍ସି ଆସୁ ଥିଲା । ମୁଁ ସେ ଟେକ୍ସିକୁ ହାତ ଉଠାଇ ଡାକିଲି । ଟେକ୍ସି ଠିଆ ହେଲା । ମୁଁ ଟେକ୍ସିରେ ବସି କହିଲି—ଚଲୋ ଶ୍ୟାମବଜାର— ।

ଡ୍ରାଇଭରଟି ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ରୋଡ ଦେଇ ଶ୍ୟାମ ବଜାର ଅଭିମୁଖରେ ଗାଡ଼ି ଛୁଟାଇ ଦେଲା । ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ବସି ଶାନ୍ତିର ନିଶ୍ୱାସ ମାରିଲି—

"ଶ୍ୟାମ ବଜାରରେ ଅସି ପୁଣି କଣ ହେଲା ?"

ଉହିଁ କହୁଚି ।···ଅଗ ଗୋଟାଏ ସିଗାରେଟ ଧରିଏ— । ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର ରେଡ଼ ଏଣ୍ଡ ହ୍ୱାଇଟ ଟିଣରୁ ଗୋଟିଏ ସିଗାରେଟ ବାହାର କରି ମୁହଁରେ ଦେଲା । ଡ଼ିଆସିଲ ଜଳାଇ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲା । ଦୁଇ

ଚାରି ଥର ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଟାଣି ଧୂଆଁ ବାହାର କରି ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲି—

"ଶ୍ୟାମ ବଜାରର ଚୌରାସ୍ତା ମୋଡରେ ଟେକ୍ସିରୁ ଓହ୍ଲାଇଲି । ଟ୍ୟାକ୍ସିବାଲାକୁ ଭଡା ମେଣ୍ଟାଇ ଦେଲି । ଟେକ୍ସି ଚାଲି ଗଲା । ମୁଁ ବେଗଟି ହାତରେ ଧରି ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧାରୁଆ ସରୁ ଗଳି ଭିତରକୁ ପଶିଲି ।

କିଛି ବାଟ ଆଗକୁ ଯିବାପରେ ଖପୁରୁଲି ଘର ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଡ଼ାକିଲି କବାଟ ଖୋଲି ଗଲା । ମୁଁ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଯିବା ସମୟରେ ଲତା ପଚାରିଲା—

"ଏତେବେଳ ଯାଏ କେଉଁଠିଥିଲ ?"

ଲତା ପୁଣି କିଏ ?

ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା—

ସେତ କଥାଟା ଆଗ ଶୁଣ୍ । ଲତା କିଏ । ତାର ବ୍ୟବସାୟ କଣ—ସବୁ କଥାତ ତୋତେ କହିବ ବୋଲି ବସିଛି— । ତୁ ଏପରି ଅଧୀର ହେଉଛୁ କାହିଁକି ?

"ହଉ ତେବେ କୁହ— ।"

ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର କହି ଚାଲିଲା—

ଲତା ଜଣେ ସାଧାରଣ ବେଶ୍ୟା । ଫୁଲକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଯେତେବେଳେ ହତାଶ ହୋଇ ମୁଁ କଲିକତା ସହରରେ ଆସି ବୁଲୁଥିଲି ଏଇ ଲତା ମୋତେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଥିଲା । ସେ ଏକ ଲମ୍ବା କାହାଣୀ । ଆଗ ଏକଥା ଶେଷ କରି ସାରେ ପରେ ସେଇକଥା ଅନ୍ୟ ଦିନେ ଶୁଣିବୁ ।

"ଲତାକୁ କିଛି ନ କହି ମୁଁ ଘର ଭିତରକୁ ଆସି ତା ଖଟ ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲି ରାତି ଏକଟା ବାଜି ଗଲାଣି । କହିଲି—ମତେ

ଭାରି ଭୋକ କଲାଣି କିଛି ଯଦି ଅଛି ଖାଇବାକୁ ଦିଅ—

ଲତା କହିଲା—ଆଜିତ କିଛି ରନ୍ଧା ହୋଇନି । ହାଣ୍ଡିରେ ପଖାଳ ଭାତ ଅଛି, ସକାଳର ତରକାରି ଅଛି ଦେବି ?

କହିଲି—

“ଯାହାଅଛି ଆଗ ଆଣ । ଭୋକବେଳେ ଗରମ-ପଖାଳ ବାଛିବ କଣ ?”

ଲତା କଂସାରେ ପଖାଳ ଭାତ ଆଣି ଥୋଇଲା । ପ୍ଲେଟରେ ସକାଳର ତରକାରି ।

ଖାଇ ସାରିବା ପରେ ମନରେ ଶାନ୍ତି ଆସିଲା । ଖଟ ଉପରେ ଶୋଇଲି । ବେଗ୍‌ଟି ଲତା ହାତକୁ ଦେଲି । ସେ ବାକ୍ସରେ ରଖି ବନ୍ଦ କରି ଦେଲା ।

ବେଗ୍ କଥା ଲତା କିଛି ପଚାରିଲାନି ?”

ହଁ ସେ ପଚାରି ଥିଲା—ଏ ବେଗ୍ କାହାର ବୋଲି । ତାକୁ କହିଲି ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗର । ସେ କାଲି ଆସି ନେଇ ଯିବ । ତାକୁ ଯତ୍ନରେ ରଖିଦେ— ।

ଲତା ଆଉ କିଛି କହିଲାନି । ବେଗ୍‌ଟି ବାକ୍ସରେ ଥୋଇ ମୋର ପାଖରେ ଆସି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ସେ ।

ମୋ ଆଖିରେ ନିଦ ନଥାଏ । ବେଗ୍‌ରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଅଛି, ଥରେ ଗଣି ନେଇ ଥିଲେ ଖୁବ୍ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା, ଏହିପରି ନାନା କଥା ଭାବି ପ୍ରାଣ ଉଚାଟ । ଛଟ ପଟ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲି । ଏକର ସେକର ହେଲି ।

ଲତା ଧୀର ଗଳାରେ ପଚାରିଲା—

କଣ ହେଉଛି ତମର । ଏପରି କାହିଁକି ହେଉଛ ?”

“.— — — — — — — ।”

କିଛି କହିଲି ନାହିଁ ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ପୁଣି ଲତା ମତେ କହିଲା—

"କଣ ହେଇଚ ମତେ କହିବନି ?"

ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲି—

"ନା, କିଛି ହେଇନି— । ଯଦିବା କିଛି ହୋଇଥାଏ ଶୁଣିଲେ ତୁ କଣ କରିବୁ ?"

ଗର୍ଜି ଉଠି ସେ କହିଲା—

"କଣ କହିଲ ? ମୁଁ କଣ କରିବ ? ମନେ ଅଛି ? ଦୁଇ ଦୁଇ ଥର ପକେଟ ମାର ଯେତେବେଳେ ହାଜତରେ ଅଟକ ଥିଲ ତମକୁ କିଏ ମୁକୁଲେଇ ଥିଲା ?

ଲତାର ଗଳାରେ ପରସ୍ପର ଅଭିମାନର କଥା ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି । ବିଛଣାରେ ସେ ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଶୋଇଲା । ମୁଁ ଆଦର କରି କହିଲି—

"ଛି, ଘୁଣୀଠା ପରି ! ଏପରି ରାଗନ୍ତି ? ତୋ ଛଡା ମୋର ଆଉ କିଏ ଅଛି କହିଲୁ ?

ଲତା ଅଭିମାନ କରି କହିଲା—

"ଥାଉ ! ସେ ସୁଆଗିଆ କଥା ରଖିଦିଅ—ମତେ ଶୁଣିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେନା—।"

କହିଲି—

"ହଉ ! ତେବେ ଶୁଣ । ଏ ବେଗ୍‌ରେ ବହୁତ ଟଙ୍କା ଅଛି । ଏଥର ଆମ ଭାଗ୍ୟ ଖୋଲିଚି । ତୁ ଆଉ ଏ ବେଶ୍ୟାପଡ଼ାରେ ରହିବୁନି । ଗୋଟିଏ ଭଲ ଘର ନେଇ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ରହିବା—।"

ଲତା କହିଲା—

"ଏତେ ଟଙ୍କା କେଉଁଠୁ ପାଇଲ ?"

ସବୁ ଘଟଣା ତାଙ୍କୁ କହିଲି । ଦୁହେଁ ବେଗରୁ ଟଙ୍କା ଗଣି ବସିଲୁ । ଟଙ୍କା ଗଣା ସାରିଲା ବେଳକୁ ରାତି ପାହି ଯାଇଥିଲା । ମୋଟ——ଷାଠିଏ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଥିଲା ସେ ବେଗ୍ ରେ— ।

ଦୁହେଁ ବସି ସ୍ଥିର କଲୁ ସେହି ଶ୍ୟାମବଜାର ପାଖରେ ଦୁଇ ମହଲା କୋଠା କିଣି ରହିଲୁ ।

କୋଠା ଘରଟି ଲତା ନାମରେ କିଣା ହୋଇଥିଲା । ସମସ୍ତ ଟଙ୍କା ମୋ ନାମରେ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା କରିଦେଲି । ଏହି କୋଠା ଘରଟିକୁ ଭଡ଼ା କରି ଦେଲୁ । ସେହି ଭଡ଼ା ଟଙ୍କାରେ ଆମେ ଦୁଇଜଣ ବେଶ ଚଳି ଗଲୁ ।

ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଯାଇଚି । ଲତାକୁ ହେଲା ଟାଇଫଏଡ଼ । ହସ୍-ପିଟାଲରେ ଦୁଇଦିନ ରହି ସେ ମରିଗଲା । ମନ ମୋର କେଉଁଠି କୌଣସି କାମରେ ଲାଗିଲାନି । ସବୁ ସମୟରେ କୁମାର, ଫୁଲ ଆଉ ଲତା କଥା ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ଦିନକୁ ଦିନ ମୋର ଦେହ ଖରାପ ହେଲା । କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ମୋ ଦେହ ପରୀକ୍ଷା କରାଇଲି । ଶେଷକୁ ଜଣେ ବଡ଼ ଡାକ୍ତର ମତ ଦେଲେ—ବିଦେଶ ଯାଇ ବୁଲିଆସ । ମୁଁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ଲଣ୍ଡନ ଗଲି ।

ଲଣ୍ଡନରେ ବର୍ଷେ ରହିବା ଫଳରେ ମୋର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉନ୍ନତି ଘଟିଲା । ବନ୍ଧୁ ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଚିହ୍ନା ପରିଚୟ ହେଲା । ସେଠି ଗୋଟିଏ ମୋଟର କମ୍ପାନୀ ସହିତ ମିଶି ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କଲି ।

କିଛି ଦିନପରେ ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟରେ ପ୍ରଚୁର ଲାଭ ହେଲା । ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଦଶଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଲାଭ ପାଇଲି ।

ମନକାହିଁକି ମୋର ସେଠାରେ ଆଦୌ ଲାଗିଲାନି । ଆମ ଦେଶ କଥା ମୋର ସବୁ ସମୟରେ ମନେପଡିଲା । ଫୁଲ ଆଉ କୁମାର କଥା ଭାବି ଭାବି ପ୍ରାଣ ମୋର ସଦାବେଳେ ଅସ୍ଥିର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ମୋଟର କୋମ୍ପାନୀ ସାଙ୍ଗରେ ସମସ୍ତ ଅଡୁଆ କଷରତି କରି ପୁଣି ନିଜ ଦେଶକୁ ଫେରି ଆସିଲି । କଲିକତା ଶ୍ୟାମବଜାରରେ ଲତା ନାମରେ ଯେଉଁ କୋଠା କଣା ହୋଇ ଥିଲା ତାକୁ ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କରିଦେଲି । ବ୍ୟାଙ୍କରେ ମୋର ଯାହା ଟଙ୍କାଥିଲା ସମସ୍ତ ଉଠାଇ ଆଣି ଏଠାକୁ ଆସି ଯାଗା କିଣି ଏଇ କୋଠାଟି ତୋଳିଚି । କୁମାରକୁ ପାଇଥିଲେ ତାକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସାୟ କରାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ— ।"

ନାଗା ସର୍ଦ୍ଦାରର ଆଖି ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଆସିଲା । କଥା କହୁ କହୁଁ ପାଷାଣ ହୃଦୟ ତାର ତରଳ ଉଠିଲା । ରୁମାଲରେ ସେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛୁ ଥିଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"କୁମାରକୁତ ପାଇଥିଲ ! ପୁଣି ଛାଡ ଦେଲ କାହିଁକି ?

ଠିକ କଥା କହୁଚୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! କୁମାରକୁ ପାଇଥିଲି । ସେ ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା ସେକଥା ତୁତ ନିଜେ ଜାଣୁ । ହସ୍ପିଟାଲରେ ତାକୁ ଭର୍ତ୍ତି କରିଥିଲି । ମତେବି ଚିହ୍ନି ପାରିଲାନି । ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇ ଥିଲା । ତୋତେବି ଚିହ୍ନିଲାନି । ଜ୍ଞାନ ଫେରିଆସିଲା ବେଳକୁ ପୁଣି ସେ ହାତ ମୁଠାରୁ ଖସିଗଲା ।—

ଧୀର ଗଳାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ଆପଣ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁନି ଭାଇ ! ହେଲେ ନା ହେଲେ କୁମାରର ଦେଖା ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିବ । ଫୁଲ ନୂଆବୋଉକୁ ଆସିବ— ।"

ମୃଦୁ ହସି ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା—

ମୁହଁରେ ଘୋର ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ ପଡ଼ୁ। ସେମାନେ ପୁଣି ମୋ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସନ୍ତୁ।"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା—

"ଗୋଟାଏ କଥା କହିବି ଶୁଣିବ ଭାଇ ?"

"କଣ କହ"।

ମୁଁ କଣ କହୁଥିଲି—। ତମ ପାଖରେତ ଅନେକ ଟଙ୍କା ଅଛି କୌଣସି ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖୋଲିଲେ ହୁଅନ୍ତାନି ? ଆମ ଦେଶରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଭୋକ ଉପାସରେ ଗଡ଼ି ମରୁଛନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କୁ କିଛିତ ହେଲେ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳନ୍ତା—।

ଗମ୍ଭୀର ଗଳାରେ ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା—

ଆରେ ମୁଁ କଣ ସେକଥା ଭାବୁନି ?...ନିଶ୍ଚୟ ଭାବୁଚି। ମୋ ପାଖରେ ଗୁଡାଏ ଟଙ୍କା ସିନା ଅଛି। ଲେଖା ପଢାତ ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣେନି। ଏସବୁ ଦାୟୀତ୍ୱ ସମ୍ଭାଳିବ କିଏ ?

"କାହିଁକି ମୁଁ କଣ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବିନି ?"

"ସତ କହୁଚୁ ! ନିଶ୍ଚୟ ତୁ ସମ୍ଭାଳିବୁ ?"

"ହଁ ହଁ ମୁଁ ଚଳାଇବି। ଆଗ ଆରମ୍ଭ କରନା— ।"

"ଆଛା କି ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା କହିଲୁ ?"

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କିଛି ସମୟ ଭାବି ଆନନ୍ଦରେ ଲୁଗୁଲି ଉଠି କହିଲା—

"ଗୋଟାଏ କାରଖାନା କଲେ କିପରି ହୁଅନ୍ତା ?"

କି କାରଖାନା ଖୋଲିବା ?"

"ଗୋଟାଏ କଟନ୍ ମିଲ୍।"

ଗୋଟାଏ ମିଲ୍ ଖୋଲିଗଲେ ବହୁବେକାର ସମାସ୍ୟା ଅନ୍ତତଃ ଆମ ଦଶର ଦୂର ହେଇଯାଆନ୍ତା—।"

"ଏଠାରୁ ଯାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ରହିବାକୁ କହୁଚୁ ?"

"ନାହିଁକି ? ଏଯାଗା ଆମର ଏଠିଥାଉ । ସମୟେ ସମୟେ ଏଠାକୁ ଆସୁଥିବା ।"—

"ହଉଚେତେବେ ତୋର ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ମୁଁ କାମରେ ହାତ ଦେଉଚି । ମିଲ୍ ଚଲାଇବା ଦାୟିତ୍ୱ ତୁ ଜାଣୁ— ।"

"ସେ ବିଷୟରେ ଆଉ ଚିନ୍ତା କରନା । ଶୀଘ୍ର ଆରମ୍ଭ କର ।"

ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର ହଠ୍ ହଠ୍ କହିଲା—

"ତୁ ଏଥର ଘରେ ଥା, ମୁଁ ଯାଉଚି ମୋର କେତେକ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରାମର୍ଶ କରେ । କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର କରିବା କେଉଁଠି ମିଲ କରିବ ସେ ବିଷୟରେ ଆଗ ଠିକ୍ କରି ଯେତେଶୀଘ୍ର ହେଉ କାମ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେବା"— ।

ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାର ଚାଲିଗଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁମାରର ଫଟୋଟି ନିଜ ଛାତି ଉପରେ ଯାକି ଧରି ମନକୁ ମନ କହିଲା—

"କୁମାର କେଉଁଠି ଅଛ ଫେରି ଆସ— । ମୁ ଯେ ଭମ ବିଚ୍ଛେ ଅଉ ସହି ପାରୁନି— ।

ନଅ

ଦିନ ଆଉ ରାତି ।...ପୁଣି ତାପରେ ଆସେ ଦିନ— । ଏହିପରି ଚାଲିଛି । ଫୁଲ ଓ କୁମାର ନୀର କ୍ଷୀର ପରି ମିଶି ଗଲେଣି । ଫୁଲର ହୃଦୟ କୁଞ୍ଜରେ କୁମାର ନିଜକୁ ସଜାଇ ରଖିଛି ।

ଫୁଲର ଖୁସୀ—ଆଉ ଖୁସୀ କୁମାର । ରାତି ରାତି କୁମାର ବାହୁ ପାଶରେ ଫୁଲ ବନ୍ଦିନୀ ହୋଇ ନିଜର ହୃଦୟର ଓରମାନ ମେଣ୍ଟାଇଛି । କୁମାରର ଉଷ୍ମ ଛାତିରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜି ସେ ଶାନ୍ତି ପାଇଛି— ।

କିନ୍ତୁ କୁମାରର ମନବେଦନା ଫୁଲ ଜାଣି ପାରିଲାନି । କୁମାର ଭାବୁକ—ଲେଖକ ସେ । କଣ ଭାବନା କରିଛି ଏକଥା ଫୁଲ ଜାଣି ପାରିଲାନି ।

ଫୁଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ କୁମାରକୁ ପାଖରୁ ଅନ୍ତର କରିବାକୁ ଚାହେଁନି । କିନ୍ତୁ କୁମାର ନିରୁପାୟ । ତାକୁ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁହିଁ ହେବ । କୈଳାସ ତା ପାଇଁ କାମ ଯୋଗାଡ଼ କରିଛି । ସେ ଆଜିଠୁ କାମରେ ଯୋଗ ଦେବ ।

"କେଉଁଠି ?"

"କୈଳାସ କୁମାରର ବନ୍ଧୁ । ସେ ଜୀବନକଟନମିଲ୍‌ରେ କାମ କରେ । ସପ୍ତାହକୁ ପନ୍ଦର ଟଙ୍କା ପାଏ । ତନ୍ତ ଚଳାଏ ସେ ।

କୁମାର ଜୀବନକଟନ ମିଲ୍‌ରେ କାମ ପାଇଲା । କୈଳାସ ଚେଷ୍ଟାରେ ତନ୍ତ ଚଳାଇବା କାମରେ ବେଶ୍ ପାରଙ୍ଗମ ଥିଲା ସେ ।

ଫୁଲ ଘରେ ରହନ୍ତି । କୁମାର ଦୈନିକ କାମକୁ ଯାଏ । ମିଲ୍ ଟିକିଏ ଦୂରରେ । ସେ ସକାଳ ଆଠଟାରେ ଯାଏ ଯେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଠଟାରେ ଘରକୁ ଆସେ ।

କୁମାରକୁ ଦେଖି ଫୁଲ ସବୁ ଦୁଃଖ ଭୁଲିଯାଏ କିନ୍ତୁ କୁମାର— ।

ସେ କଣ ଦେଖି ଭୁଲିବ ? ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଅନ୍ତରର ସବୁ ସମୟ ଖୋଜେ । କିନ୍ତୁ ଫୁଲର ବନ୍ଧନ ଛିନ୍ନ କରି ସେ ଯାଇପାରେନି ।

ମିଲ୍‌ରୁ ଫେରି କୁମାର ଘରେ ବସି ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖେ । କୈଳାସ ସମୟେ ସମୟେ କୁମାର ପାଖକୁ ଆସେ । ଦେଶ ବିଦେଶର ନାନା କଥା ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋଚନା ହୁଏ ।

ମିଲ୍ ମାଲିକମାନେ କିପରି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ବେଶି ସମୟ ଖଟାଇ ଅଳ୍ପ ଦରମା ଦିଅନ୍ତି—ସେଥିପାଇଁ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେ କଥା ଆଲୋଚନା ହୁଏ । କୁମାର କୈଳାସ ଠାରୁ ସବୁ କଥା ଶୁଣେ ମାତ୍ର କିଛି କହେନି । ନିରୋଳାରେ ବସି ଚିନ୍ତା କରେ—

କଣ ଚିନ୍ତା କରେ ?

ନିଜର ଅତୀତ କଥା— । ସେ କଣ ଥିଲା ପୁଣି କଣ ହେଲା । କେଇଟା ଦିନ ଭିତରେ ସବୁ ଓଲଟି ପାଲଟି ହୋଇଗଲା । ଫୁଲ କୁମାର ଜୀବନକୁ ଆସିବା ଦିନଠୁ, କୁମାରର ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ଯାଉଛି— ।

କୁମାର ଫୁଲ କଥା ଭାବୁଥିଲା ।—

ସେଦିନ ଭୟଙ୍କର ଝଡ଼ । ଆକାଶରେ ମେଘ । ବିଜୁଳି ଘଡ଼ ଘଡ଼ରେ ପୃଥିବୀ ଥରି ଉଠୁଥିଲା । ମୁଷଳ ଧାରାରେ ମେଘ ଟୋପା ଆକାଶରୁ ଆସି ବସୁଧା ଭିଜାଇ ଦେଉଥିଲା ।

— — — —

ଆଗକୁ ଆଉ ଭାବି ପାରନି କୁମାର । ହୃଦୟ ଭାରି ଥରି ଉଠିଲା ନାଗାସର୍ଦ୍ଦାରର ବିକଟାଳ ରୂପ ତା ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଉଠିଲା – ଆଉ ମଧ୍ୟ ନାଚି ଉଠିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଛଳ ଛଳ ମିନତି ଭରା ମୁହଁଟି— ।

ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା କୁମାର । ଫୁଲ ଛୁଟି ଯାଇଁ କୁମାରକୁ ଧରିଲା । ଅଧୀର କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା – କଣ ହେଲା କୁମାର ?

କୁମାର ଚେତା ପାଇ କହିଲା—

"ନା କିଛି ନୁହେଁ । ଗୋଟାଏ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲି — ।"

ଫୁଲ ଆଉ କିଛି କହିଲାନି । କୁମାର ପାଖରେ ବସି ଦେହ ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଦରଜା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ କୈଳାସ ଡ଼ାକ ପକାଇଲା –

"ଆଜି କଣ ସଭାକୁ ଯିବନି କୁମାର ଭାଇ ?"

"ସଭା ?"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ କୁମାର କୈଳାସର ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ରହିଲା ।

କୈଳାସ ମୃଦୁ ହସି କହିଲା—

"ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କଣ ଅଛି ? ଆଜି ୟୁନିୟନ ସଭା ହେବ । ଜଣେ ନେତା ଭାଷଣ ଦେବେ । ମିଲ୍‌ର ସମସ୍ତ ଶ୍ରମିକ ଏକାଠି ହୋଇ ଏ ସଭା ଡକାଇଛନ୍ତି । ମାଲିକମାନେ ଅଧିକା କାମ କରାଇ କମ ମଜୁରି ଦେଉ ଥିବାରୁ ଶ୍ରମିକମାନେ ୟୁନିୟନ ଗଢିଛନ୍ତି ।"

କୁମାର କହିଲା—

ୟୁନିୟନ ଗଢି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କଣ ଆମ ଦୁଃଖ ଜଣାଇଲେ ସେ ଶୁଣିବେ ?"

"ଆରେ ଦୁଃଖ କାହିଁକି ଜଣାଇବା ? ଆମର ଦାବି ପାଇଁ ଆମେ ସତକଥା କହିବା । ସଂଘବଦ୍ଧ ନ ହେଲେ କିଛି ହେବନି । ଆମେ ଶ୍ରମିକମାନେ କେତେ ପରିଶ୍ରମ କରୁଛନ୍ତି, ମାଲିକମାନେ ରାଶି ରାଶି

ଟଙ୍କା ନେଇ ନିଜ ସିନ୍ଦୁକରେ ଭର୍ତ୍ତି କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁତ ଆଉ କଣ ?"

କୁମାର କୈଳାସ କାନ୍ଧରେ ହାତ ଥୋଇ ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା—

"ଠିକ୍ କଥା କହୁଚୁ ଭାଇ—ଠିକ୍ କଥା କହୁଚୁ । ଯଦି ସବୁ ଏକଯୁଟ ହୋଇ ସମ ସ୍ୱରରେ ଚିତ୍କାର କରିବା ତେବେ ମାଲିକର ଆସନ ଟଳମଳ ହେବ, ବସୁନ୍ଧରା ଥରି ଉଠିବ, ଆମ ଦାବୀ ଆମେ ଅନାୟାସରେ ହାସଲ କରି ପାରିବା । ମାତ୍ର ଆମେ ସଂଘ ବଦ୍ଧ ହୋଇ ପାରିବାନି— । ଆମ ଭିତରେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ହିଂସା ଅଛି । ଭାଇକୁ କପଟ ଭାଇ ସ୍ନେହ କରେ ତା ଆମେ ଜାଣି ନ ଥାଇ— । ଆମର ଏକତା ନ ହେବାଯାଏ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ ନାହିଁ କି ଆମର ବି ମଙ୍ଗଳ ନାହିଁ ।"—

"ନିଶ୍ଚୟ ଆମ ସଭିଙ୍କୁ ଏକାଠି ହେବାକୁହିଁ ହେବ । ମାଲିକମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମର ସଂଗ୍ରାମ ଆମକୁ ସଂଘବଦ୍ଧ ଭାବେ ଚଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏହା ନ ହେଲେ ଆମ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ମରିଯିବ— ।"

ଫିକାଳିଆ ହସ ଟିକଏ ଅଧର କୋଣରୁ ଟାଣି କୁମାର କହିଲା—

ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ଏକଯୁଟ କରି ମାଲିକମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ଚଳାଇଲେ ଦେଶର ଉନ୍ନତି ହେବନି କୈଳାଶ । ବରଂ ଦେଶ ଅଧଃପତନ ଆଡ଼କୁ ଗତି କରିବ । ଆମ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଚି । ଆମକୁ ଉନ୍ନତି ମାର୍ଗରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ଆମ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ବଢ଼ାଇବାକୁ ହେବ । ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆମ ସରକାର ଯେଉଁ ଯୋଜନାମାନ ଗଢିଛନ୍ତି—ଦେଶରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖରଚ ହେଉଚି, କିନ୍ତୁ କାହିଁ ? କଣ ଉନ୍ନତି ହୋଇଚି ଦେଶରେ ? ସେ କଥା ଭାବୁଛନ୍ତି କେଇଜଣ ? ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ କିଏ କହୁଚି ? ମାଲିକ ଶ୍ରମିକ କଥା ଯଦି ଆମେ ଚିନ୍ତା ନ କରି ଏଇ ସବୁ କଥା ଭାବନ୍ତେ ତେବେ ସକଳ ସମସ୍ୟା ଆପେ ଆପେ ଦୂର ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା—।"

କୈଳାସ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ କୁମାର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ କହିଲେ—

"କୁମାର ଭାଇ ! ତମେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ କଥା କହୁଚ । ଆମ ସ୍ନାନସ୍ପନ ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଏଇ ସବୁ କଥା ଆଲୋଚନା ଯଦି କରନ୍ତ ସେ ତମକୁ ଗୋଟାଏ ଭଲ କାମ ଯୋଗାଡ କରି ଦିଅନ୍ତେ — ।"

ହସି ହସି କୁମାର କହିଲେ--

"ଜୀବନଟା ମୋର ସ୍ପୃହା ନ୍ତୁଭାଗରେ ଗତି କରିବା ପାଇଁ ଗଢ଼ା ଯାଇଚି । ସ୍ନାନସ୍ପନ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଆଉ ଭଲ କାମ କଣ ମୋତେ ଦେବେ ? ମୁଁ ବେଶ୍ ଅଛି । ତୁ ମୋ ପାଇଁ ଯା ଉପକାର କରିଚୁ, ଜୀବନରେ ଭୁଲି ପାରିବିନି । ଚାକରୀ କରି ଯାହା ଅଳ୍ପ କିଛି ମିଳୁଚି ସେଇଥିରେ ଆମେ ଦୁଇଟା ମଣିଷ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ଚଳି ଯାଉଚୁ । କଣ ମିଳିବ ଏ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ମଣି ପଶିଇ ?"

କୈଳାସ କହିଲେ—

"ଆଜି ସଭାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବାକୁ ହେବ ତମକୁ କୁମାରଭାଇ ! ସାଙ୍ଗରେ ନନେଇ ମୋତେ ଛାଡିବନି — ।"

"କହୁଚୁ ଯେତେବେଳେ ଯିବି — ।"

"ଠିକ୍ ଚାରଟାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବ ।— ମୁଁ ଆସିଲେ ସାଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା— ।"

କୈଳାସ ଚାଲିଗଲେ । କୁମାର ଘର ଭିତରକୁ ଆସି ଲେଖାରେ, ମନ ଦେଲେ ।

କଣ ସେ ଲେଖିବ ?

ଖାତାକୁ ଓଲଟାଇ ମୂଳରୁ ପଢିଲେ । କରୁଣ କାହାଣୀ । ଜୀବନର ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ ପ୍ରେମିକ ତାର ପ୍ରେମିକାକୁ ଖୋଜି ବୁଲୁଚି । କେତେ ନଦୀ ପ୍ରାନ୍ତର ଅତିକ୍ରମ କରି ଅବିରାମ ଗତିରେ ସେ ଚାଲିଚି । ମନରେ ଆଶା—ନିଶ୍ଚୟ ତାର ପ୍ରେମିକାକୁ ସେ ପାଇବ । ଯେଉଁଠି

ସେ ଥାଉ ଖୋଜ ବାହାର କରନ୍ତ । ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରେ ଏହିପରି ଚାଲିଥିବ ।—

କୁମାର ଆଗକୁ ଆଉ ପଢ଼ି ପାରିଲାନି ! ଆଖିତାର ଅଟକି ଗଲା । ମନରେ କେତେ ପ୍ରକାରର କଳ୍ପନା, ସେ ପୁଣି ଲେଖିବ ପ୍ରେମିକର ପ୍ରେମ କାହାଣୀ । କିଏ ମିଳିବ ମାଲିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରି ?

ଅନ୍ତର ଭିତରୁ କିଏ ଯେପରି ଗର୍ଜି ଉଠି କହିଲା—

"ମୂର୍ଖ ! ଦୁନିଆଁରେ ବଞ୍ଚି ରହିବା ପାଇଁ ହେଲେ ପେଟ ପୁରାଇ ଖଣ୍ଡେ ଖାଇବା ଓ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକର ଦରକାର । ଆଖି ଆଗରେ ଜଣେ ମଠର ଗାଡ଼ ଛୁଟାଇ ଚାଲି ଯାଉଚି । ଘିଅ ଖାଇ ଦୁଧରେ କୁଳ କରୁଚି । ଆଉ କିଏ ମଇଳା ଗଦାରୁ ଅଇଁଠା ପତର ଚାଟୁଚି । ଇଏ କେଉଁ ଦେଶର ନୀତି ? ମାଲିକ ମୂଲିଆ ଗୋଟାଏ କିଣ ? ଭଗବାନଙ୍କ ସଂସାରରେ ସମସ୍ତେ ସମାନ । ସମସ୍ତେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ସନ୍ତାନ, ପୁଣି ଭେଦ ଭାବ କାହିଁକି ?

କୁମାରର ମନ ପ୍ରାଣ ଚମକି ଉଠିଲା । ଅନ୍ତରରେ କିଏ ଯେପରି ବିଜୁଳିତାର ଛୁଞ୍ଚି ଦେଉଚି । ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲା ସେ—ନା, ସେ କୈଳାସ ସାଙ୍ଗରେ ଆଜ ସଭାକୁ ଯିବ । ସେଠି କିଣ ହେଉଚି ଶୁଣିବ ସେ— ।

ଠିକ୍ ସମୟ ଚାରିଟା । କୈଳାସ ଆସିଲା । କୁମାର ବାହାରିଲା ସାଙ୍ଗରେ ଶ୍ରମିକ ସଭାକୁ ।

ରବିବାର ଛୁଟି ଦିନ । ସମସ୍ତ ଶ୍ରମିକ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ସଭା ସ୍ଥଳୀରେ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି । ସୁସଜ୍ଜିତ ମଞ୍ଚ ଉପରେ ନେତା ଠିଆହୋଇ ଭାଷଣ ଦେଉଛନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ ଘନ ଘନ କରତାଳି ଶୁଣାଯାଉଚି— ।

କୁମାର ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ଭାଷଣ ଶୁଣୁଚି । ନେତା ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା କହି ଜନତାଙ୍କୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରୁଛନ୍ତି ।

ଶେଷରେ ସମସ୍ତେ ହାତ ଉଠାଇ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲେ । ମାଲିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମକୁ ସଂଗ୍ରାମ ଚଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ, ବଞ୍ଚି ରହିବାପାଇଁ ଆମକୁ ଆମର ମଜୁରିର ହାର ବଢାଇବାକୁହିଁ ହେବ । ଏହା ନକଲେ ଆମେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆରମ୍ଭ କରିବୁ ।—

କୁମାର ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ହାତ ଉଠାଇଲା । ଶ୍ରମିକ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସେ ସମର୍ଥନ ଜଣାଉଛି ।—

କୈଳାସ ଆନନ୍ଦରେ କୁମାରକୁ ନିଜ ଛାତିରେ ଚାପି ଧରି କହିଲା—

"ଏ ସତ୍ୟାଗ୍ରହକୁ ତମେ ସମର୍ଥନ କରୁଛ କୁମାର ଭାଇ – ?"

ହସି ହସି କୁମାର କହିଲା—

"ମୁଁ ବି ତ ତମ ଭିତରେ ଜଣେ ଶ୍ରମିକ ?···ସମର୍ଥନ ନକରିବି କିପରି ?

ସଭା ଶେଷ ହେଲା । ଶ୍ରମିକମାନେ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରିଗଲେ ।—

× × ×

ଶ୍ରମିକ ବସ୍ତିରେ ନୈରାଶ୍ୟର ଛାୟା । ମିଲ ବନ୍ଦ, ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ମାଲିକମାନେ ବରଦାସ୍ତ କରି ନପାରି ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ମିଲ୍ ବନ୍ଦକରି ଦେଇଛନ୍ତି । ମିଲ୍ ଭଲ ଚାଲୁନି । ଆୟ କମିର ତୁହା ଦେଇ ଲୋକ ଛଟେଇ କରି ଯିବାର ନୋଟିସ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସେଇଥିପାଇଁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଧର୍ମଘଟ । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ? ଏମାନଙ୍କ ଅନ୍ତର ଫଟା ଚିତ୍କାର କଣ ମିଲ ମାଲିକମାନଙ୍କ କାନକୁ ଯାଉଛି ? ସେମାନେ ବଧିର । କାନ ଅଛି କିନ୍ତୁ ଶୁଣି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଯଦିବା ଶୁଣୁଥିବେ ତଥାପି ନ ଶୁଣିବା ପରି ଭାବ ଦେଖାଇ ବସି ରହୁଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରମିକର ମୂଲ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ନାହିଁ । ଏମାନେ କୋଟି କୋଟି ଜୀବରୁ ରକ୍ତ ଶୋଷଣ କରି ପୁଞ୍ଜି ପଚାଇବା ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଧ୍ୱଂସ ପାଇଁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଶକ୍ତି ସଂଗଠନ ଲୋଡ଼ା ।

ଖାଲି ଖାଲିରେ ଦୁଇଟା ସଭା କରିଦେଲେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ଦୂର ହେବନି । ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ବଡ଼ ବଡ଼ ବକ୍ତୃତା ଦେଲେ ସେମାନଙ୍କର ପେଟ ପୂରିବନି । ସେମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗଠନ କରି ସେମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ କଥା, ଅନ୍ୟମାନେ କିପରି ନିଜର ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିବେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଦରକାର । ପାଟି ଭୁଣ୍ଡି କଲେ କେବେ କାହାର ଉନ୍ନତି ହୋଇନାହିଁ ହେବନି । ସାଧନା ଦରକାର । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ଦରକାର । ଖାଲି ମାଲିକ ଶ୍ରମିକ ବିରୋଧିତାରେ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ ହୋଇନି କି ହେବକି ନାହିଁ ।

ନାନା କଥା କୁମାର ବସି ଭାବୁଥିଲା । ଫୁଲ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସି କୋମଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"କଣ ଏପରି ବସି ଭାବୁଥିବ ନା-ବଜାରକୁ ଯିବ ?"

କୁମାର ଦୃଷ୍ଟି ଫୁଲ ଉପରେ । ମୁହଁରେ କରୁଣତାର ପ୍ରଶ୍ନ ।

ଫୁଲ ମୁରୁକି ହସ ହସି ପୁଣି କହିଲା—

"ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେତ ପେଟ ପୁରିବନି ।...ଶୀଘ୍ର ବଜାରରୁ ସଉଦା ଆଣିଲେ ମୁଁ ରାନ୍ଧିବି ପରା ?"

ଫିକାଳିଆ ହସ ହସି କୁମାର କହିଲା—

"ବଜାରକୁ ସଉଦା ପାଇଁ କହୁଛ ଯେ—ପଇସା କାହିଁ ?

ଫୁଲ କହିଲା—

"ପଇସା କଥା ମୁଁ କଣ କହିଲି, ସଉଦା ଆଣିବା ପାଇଁ କହୁଚି — ।

କଣ ମୋ ମୁହଁ ଦେଖି ଦୋକାନୀ ସଉଦା ଦବ ?"

"ସିଏ କାହିଁକି ତମ ମୁହଁ ଦେଖିବମ ? ଯିଏ ମୁହଁ ଦେଖି ମଜାଉ ସେହି ଠଙ୍କା ଦବ ଗୋ ସେହି ଠଙ୍କା ଦବ— ।"

କହିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଫୁଲ ବ୍ଲାଉଜ ମଧ୍ୟରୁ ଦଶଟଙ୍କାର ଖଣ୍ଡେ ନୋଟ ବାହାରକର କୁମାର ହାତକୁ ଦେଲା । କୁମାର ଫୁଲ ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ କହିଲା—

"ତମେ ଠଙ୍କା କୁଆଡ଼ୁ ଆଣିଲ ?"

"କାହିଁକି, ମୋ ପାଖରେ କଣ ଠଙ୍କା ନାହିଁ ? ସେଇଥି ପାଇଁତ ଚୋରୀ କରିବାକୁ ମନା କରୁଥିଲି ।"—

କୁମାର କିଛି କହିଲାନି । ଦଶଠଙ୍କାର ନୋଟଟି ହାତରେ ଧରି କୁମାର ବଜାରକୁ ବାହାରିଗଲା । ଫୁଲ କୁମାର ଯିବା ବାଟକୁ ଅନାଇଁ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସି ଘର କାମରେ ମନଦେଲା ।—

କୁମାର ବଜାର ସଉଦା ଶେଷ କରି ରେଷ୍ଟୁରେଣ୍ଟକୁ ଗଲା, ଛୋଟ ଟେବୁଲ ପାଖରେ ବସି ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା—

"ଗୋଟିଏ କପ ଚା' ଦିଅନ୍ତୁ !"

ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ ପରେ ରେଷ୍ଟୁରେଣ୍ଟର ବୟ ଗରମ ଚା' କପେ ଆଣି ଥୋଇ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା । କୁମାର ଧୀରେ ଧୀରେ ଚା' ପିଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଦୁଇ ଚାରି ଥର ପିଆଲାରେ ମୁହଁ ଲଗାଇ ପକେଟରେ ହାତ ପୂରାଇଲା ସେ । ସିଗାରେଟ ବାହାର କରି ସେଥିରେ ନିଆଁ ଧରାଇ ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଛୋଟିଆ ରେଷ୍ଟୁରେଣ୍ଟଟିଏ । ଅଳ୍ପ ଲୋକ ବସି ଚା' ଖାଉଛନ୍ତି । କୁମାର ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ ଦେଖୁଚି ।

କୁମାରର ପାଖ ଟେବୁଲରେ ଜଣେ ଲୋକ ବସି ଚା' ଖାଉଥିଲା । ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ଓଡ଼ିଆ ଖବର କାଗଜ ଧରିଚି ସେ ଲୋକଟି । କୁମାର ଆଗ୍ରହ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରିଚି ସେହି ଖବର କାଗଜଟି ଉପରେ ।

କିଛିସମୟ ପରେ ସେ ଲୋକଟି କୁମାର ପାଖରେ ବସିପଡ଼ି କହିଲା—

"ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ଯେଉଁ ଖବର କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଅଛି ଦୟାକରି ପଢ଼ିବାକୁ ଦେବେକି ?"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଲୋକଟି କୁମାର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଲା ।

କୁମାର କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଆଡ଼େ ହାତ ବଢ଼ାଇବାରୁ ସେ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ କୁମାର ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ କହିଲା—

"ଆପଣ ଓଡ଼ିଆ ?"

"ହଁ !"

"ଆପଣ କେଉଁଠି ଥାଆନ୍ତି ?"

"ଏହି ସହରରେ ଥାଏଁ ।"

"କାମ କଣ କରନ୍ତି ?"

"ମିଲ୍‌ରେ—।"

"ଆପଣଙ୍କ ମିଲ୍ ପରା ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ହୋଇଛି ?

"ହଁ ! କିନ୍ତୁ କେଉଁଠି ଥାଅ ତୁମେ ?"

ଲୋକଟି ଟିକିଏ ହସିଦେଇ କହିଲା—

"ଆଜ୍ଞା ! ଫୁଟ୍‌ପାଥରେ ରହୁଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମ ନଇଚ—।"

"ଫୁଟ୍‌ପାଥରେ ରହୁଥିଲ କାହିଁକି ?"

"ସେ ଅନେକ କଥା ବାବୁ ! ଆଉଦିନେ ଶୁଣେଇବି—।"

"କାହିଁକି ? ଆଜି କହୁନ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଇ ଯେତେବେଳେ ମନ କଥା ଖୋଲି କହିବାରେ ଲଜ୍ୟା କୋଠାଏ କଣ ?"

"ନାହିଁ ବାବୁ ! ସେ କଥା କୁହେଁ ଯେ—।"

"ଦ୍ୱିଧା କରିବାର କଣ ଅଛି ? କହିବାରେ ଯଦି କିଛି ଅତୁଆ

ଥାଏ ତେବେ ନକହ ! ଅଚ୍ଛା ତମ ନାଆଁ କଣ ?"

"ମୋ ନାଆଁ ? ନାଆଁ—ହେଉଚ ପଶ୍ଚିମିତ । ମତେ ପଚୁଅ ବୋଲି ଡ଼ାକନ୍ତି—।"

"ଅଚ୍ଛା ପଚୁ ! ତମ ଘର କେଉଁ ଜିଲାରେ—।"

"କଟକ ଜିଲାରେ ବାବୁ—।"

"ଏଠାକୁ ଆସିଲ କପରି?"

"ଆଜ୍ଞା ! କର୍ମ ଦୋଷରୁ ଆସିଚି—।"

"ତମର ଘରେ ଆଉ କଏ ଅଛି ?"

"ଦେଖନ୍ତୁ ବାବୁ ! ମତେ ଆଉ ତମେ କହନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣ ମତେ ତୁ ବୋଲି କହନ୍ତୁ—।"

କୁମାର ମୁରୁଳି ହସି କହିଲ—

"ଅଚ୍ଛା ! ତୋତେ ଏଥର ତୁ ବୋଲି କହୁଛି—।"

"ମୋ ଘରେ ଆଉ କେହି ନାହିଁ ବାବୁ । ମୁଁ ଏକା ।"

"ଏଠାକୁ କପରି ଆସିଲୁ ?"

"ସେ ଏକ ଲମ୍ବା କାହାଣୀ ବାବୁ ! ଶୁଣିବେ ଆପଣ ?"

"ହଉ କହ !"

ପଚୁଆ ନିଜ ଜୀବନର କାହାଣୀ ଆରମ୍ଭ କଲା—

"ବାବୁ ! ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ । ପିଲାଟି ହେନ୍ତୁ ମା ବାପ ଛେଉଣ୍ଡହେଇ ବୁଲୁଥିଲି । ପରଘରେ ଗାଈ ଜଗି ପେଟ ପୋଷୁଥିଲି । ଆମ ଘର ପାଖରୁ ଅଧମାଇଲ ତଫାତରେ ହାଟ ବସେ । ଷୋଳଟିଆ ସହର ପରି ମୁଁ ଅନେକରେ ସେହି ହାଟରେ ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟବସାୟୀ କମ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ସେଠାରେ ଆଠ ଦଶ ହେବେ । ବଡ ବଡ ଗୋଦାମ । ଟେଳରିତ ଦୋକାନ ସେହିମାନଙ୍କର ।

14

ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଦୋକାନୀ ଘରେ ଚାକର କଲି । ଖାଇ ପିଇ ମାସକୁ ଦଶଟଙ୍କା ଦରମା । ବେଶ ଆନନ୍ଦରେ ରହିଲି । ଗାଈ ଜଗା କାମ ଠାରୁ ଏ କାମ ମତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା । ଦୋକାନରେ ପ୍ରଥମେ ବୋଲହାକ ଶୁଣିଲି । ଧୀରେ ଧୀରେ ସଉଦାପତ୍ର ବିକ୍ରୟ କଲି । ବହୁଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଚିହ୍ନା ପରିଚୟ ମଧ୍ୟ ହେଲା ।

ମାଲିକ ମତେ ପୁଅଠୁ ବଳି ସ୍ନେହ କଲା । ମୁଁ ତାର ଅତି ବିଶ୍ୱାସୀ ହେଲି । ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଯଦି ଆଖି ଆଗରୁ ଅନ୍ତର ହୁଏ କୁଆଡେ ଗଲି ବୋଲି—ଡାକ ପକାନ୍ତି ।

ସେ ହେଉଛନ୍ତି । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ମାଲିକ । ପିଲାଟି ଦିନେ ନିଜ ଆଖିରେ ମୁଁ ଦେଖିଛି ବାବୁ ! କାନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ କମ୍ବଳ ହାତରେ ଗୋଟାଏ ଡାଲି ଧରି ଆମରି ହାଟରେ ଆଗେ ଆସି ବୁଲିଲା । ପୁଣି ଉଠା ଚୁଲିଟାଏ ଓହଳେଇ ଖାଇ ସାଇ ବୁଲି ପକୁଡି ଭଜା ବିକିଲା । ତାପର କଷ୍ଟଦିନ ଗଲାରୁ ଗୋଟିଏ ବେଜରାତି ଦୋକାନ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲା । ଭାଗ୍ୟ ତାର ଏତେ ଜୋର ଯେ ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଗୋଟାଏ ବର୍ଷରେ ଲକ୍ଷପତି ।

ଏଇନେ ଯେଉଁ ସହରକୁ ଯିବ ସେ ସହରରେ ଗୋଦାମ । ମୁନିବଙ୍କାଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ମହଲା କୋଠା । କୁଢ଼ କୁଢ଼ ସୁନା ରୁପାର ମାଲିକ । ଅସଂଖ୍ୟ ଚାକର ପୁଞ୍ଜାଏ ।

ଶେଠଙ୍କର ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀ ମରିଯାଇଥାଏ । ଷାଠିଏ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । କେତେ ଦିଅଁ ଦେବତା ପୂଜା କରି କରି ଶେଠ ଥକିଲେଣି । ତଥାପି ସନ୍ତାନର ମୁହଁ ଦେଖି ପାରିଲେନି ।

ଶେଠାଣୀ ଦେଖିବାକୁ ଭାରି ସୁନ୍ଦରୀ । ଗୋଟିଏ ଚାଉଳରେ ଗଢ଼ା—। ଡଉଲ ଡାଉଲ ଦେହେରି । ଚନ୍ଦ୍ରମାକୁ ଜିଣି ମୁଖମଣ୍ଡଳ ।

ଦିନକର ଘଟଣା ଭାବିଲେ ଏବେବି ଲୁମ ମୂଳ ଟାଙ୍କୁରି ଉଠୁଛି ବାବୁ !

ଶେଠାଣୀ ଘରେ ଏକାଥିଲେ । ଶେଠ ଯାଇଥିଲେ କଲିକତା । ଏତେବଡ଼ କୋଠା ଘରଣ୍ଟାରେ ଆଉ କେହି ନଥିଲେ । ଥିଲି ମୁଁ ଆଉ ଶେଠାଣୀ । ଚାକର ପୁଅଝିଏ ଯିଏ ଯୁଆଡେ ଶୋଇ ସାରଲେଣି । ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷା ହୋଇଥାଏ । ଶୀତୁଆ ପବନରେ ଦେହ ଥର ଉଠୁଥାଏ ।

ମୁଁ ଗୃହଦରଟ୍ଟ ଘୋଡାଇ ହୋଇ ମୋ ଘରେ ଶୋଇଚ । ନିଦ ହୋଇନ । କଣ ଖୋଣ୍ଟାଏ କଥା ଭାବୁ ଥିଲି । ହଠାତ ଘର ଦୁଆର ଖୋଲି ଗୋଟାଏ ସ୍ୱପ୍ନମୂର୍ତ୍ତି ଘରକୁ ପଶି ଆସୁ ଥିବାର ଅନୁଭବ କଲି । ଭାବିଲି ପ୍ରକୃତରେ କେହିଁ ମଣିଷ ଆସିଲାନା କୌଣସି ପ୍ରେତମୂର୍ତ୍ତି ।

ଅଁଖିବୁଜ ସେହିପରି ଭୟରେ ଶୋଇ ରହିଲି । ମନେହେଲା ସ୍ୱପ୍ନମୂର୍ତ୍ତିଟି ଯେପରି ମୋପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହୋଇଚ ।

କାଚ ଝୁଣ ଝୁଣ ନାଦରେ ଚମକି ଉଠିଲି । ଭାବିଲି ଇଏ କିଏ ଆଉ ? ସାହସ କରି ଡାକିଲି—

"କିଏ ଠିଆ ହୋଇଚ ।"—

ଧୀର ଗଳାରେ ଉତ୍ତର ଆସିଲା—

"କଣ ଶୋଇନାହିଁ ପଣ୍ଡିତ ?"

କହିଲି—"କିଏ ମା ?"

"ହଁ ।"

"ଏତେ ରାତିରେ କୁଆଡେ ?"

ଭାରି ଶୋଷ କରୁଛି !···ପାଣି ଅଛି— ?"

ଉଠି ବିଜୁଳିବତି ଲଗାଇଲି । ମାଠିଆରେ ପାଣି ଥିଲା । ଗିଲାସରେ ଢାଳି ଶେଠାଣୀ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲି । ଶେଠାଣୀ ମୋର ବିଛଣା ଉପରେ ବସି ପାଣି ପିଇଲେ ।

ପାଣି ପିଇସାର ଗିଲାସ ମୋର ହାତକୁ ବଢାଇ ଦେଲେ । ମୁଁ ଗିଲାସଟି ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ଥୋଇ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଅନାଇ ଦେଖେଁ ତ ଶେଠାଣୀ ମୋର ବିଛଣାରେ ଶୋଇଛନ୍ତି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ପଚାରିଲି—

"କଣ ହେଲା ?···ବିଛଣାରେ ଏପରି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲ ଯେ —?"

"ମୁଣ୍ଡ କାହିଁକି ବୁଲେଇ ଦେଉଚି— ।"

ମନରେ ଭୟ ହେଲା । ପଚାରିଲି— ମୁଣ୍ଡ କାହିଁକି ବୁଲେଇଲା ?"

ଧୀରେ ଗଳାରେ ଶେଠାଣୀ କହିଲେ—

କହି ପାରିବିନି ! ଦେହଟା କାହିଁକି ଶିର୍ ଶିର୍ କରି ଉଠୁଚି— ।

କହିଲି—

"ତମ ନିଜଘରେ ଯାଇଁ ଶୋଇ ରୁହ । ମୁଁ ଶ୍ରୀକରକୁ ଡାକି ଦେଉଚି । ସେ ତମ ମୁଣ୍ଡ ଟିକଏ ଚିପିଦେବ— ।"

ଶେଠାଣୀ ମୋର ଅଡ଼କୁ ଅନାଇ ଥିଲେ । ମୁଁ ଲକ୍ଷ କରି ଦେଖୁଥିଲି । ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାଙ୍କର ଲାଲସାର ଭାବ ଥିଲାପରି ମତେ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ।

ଶେଠାଣୀ ଅଶରା କଣ୍ଠରେ କହିଲେ —

"ଶ୍ରୀକର ଦ୍ୱାରା କିଛି ହୋଇ ପାରିବନି ।"···

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶେଠାଣୀ ହାଇ ତୋଳି ସାରଗଡ଼ି ହେଲେ । ଭାବିଲି ଦେହ ବୋଧେ ଘୋଲାବିକା କରୁଚି ।

କହିଲି—"ଡାକ୍ତର ଡ଼ାକିବି ?"

ଧୀରେ କଣ୍ଠରେ ଶେଠାଣୀ କହିଲେ—"ଡାକ୍ତର ଆସି କଣ କରିବ ?"

"ପରୀକ୍ଷା କରି ରୋଗ ଚିହ୍ନିବ ।"—

"ନା ଦରକାର କଣ ଡ଼ାକ୍ତର ଆଣିବାର । ତମେ ଆସି ମୋ-ପାଖରେ ବସ । ମୁଣ୍ଡ ଟିକିଏ ଚିପି ଦିଅ— ।"

ଅଜଣା ଶିହରଣ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଖେଳିଗଲା । କମିତିଆ ସଙ୍କୋଚ ବୋଧ କରୁଥିଲି । ବିଛଣାରେ ଶେଠାଣୀଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଚିପି ଦେବି ନଦେବି ସେହି କଥାକୁ ଦୋହଲେଇ ମନ ଭିତରେ ଭାବୁଥିଲି ।

ହଠାତ ଶେଠାଣୀ ମୋ ପିନ୍ଧା କାନାକୁ ଟାଣିଧରି ମତେ କହିଲେ —

ମୁଁ କଣ ଏହିପରି ଛଟପଟ ହେଉଥିବି ? ଆଉ ଠିଆ ହୋଇ ତମେ ଦେଖୁଥିବ ?”

ପିନ୍ଧାକାନାକୁ ଟାଣି ଧରିବାରୁ ମୁଁ ଆପେ ଯାଇଁ ଶେଠାଣୀଙ୍କର ବିଛଣା ପାଖରେ ବସି ପଡ଼ିଲି । ମୁଣ୍ଡରେ ହାତଦେଇ ଆଉଁସିଲି । ଶେଠାଣୀ ଆଖି ବୁଜି ଚିତ୍ ହୋଇ ଶୋଇ ରହି ଥାନ୍ତି— ।

କିଛି ସମୟ ଶେଠାଣୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଦେଲି । ଶେଠାଣୀ କହିଲେ— ଛାତିରେ ହାତ ଦିଅ ତ କିପରି ମୋ ଛାତି ଥରି ଉଠୁଛି— ।

ନିଜକୁ ସଙ୍କୋଚ ଆସିଲା । ଛାତିରେ ହାତ ଦେଇ ଦେଖିବାକୁ ନାହିଁ ମନେ ମନେ ଭାବୁଥିଲି କିନ୍ତୁ ଶେଠାଣୀ ମତେ ଭାବିବାକୁ ନଦେଇ ମୋ ହାତକୁ ନେଇ ତାଙ୍କର ନିଜ ଛାତିରେ ଚାପି ଧରିଲା । ଶିହରି ଉଠିଲି ମୁଁ — ।

ତାପର ?......

ତାପର ଆଉ କଣ ବାବୁ ? ମନେ ମନେ ଯାହା ଆଶଙ୍କା କରୁଥିଲି ତାହା ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେଲା— ।

× × ×

ପାଣିସୁଅପରି ସମୟର ଗତି ଚାଲିଛି । ଶେଠାଣୀ ମତେ ନିଜର ଗୋଟିପୁଣି କରି ନେଇ ସାରିଲେଣି । ନାଆଁକୁ ସିନା ଶେଠ ଘରର କର୍ତ୍ତା ? କିନ୍ତୁ ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ମୋରି ଉପରେ— । ଗଲା ଆଇଲା ସବୁ ଖବର ମୁଁ ନିଜେ ବୁଝିଲି— ।

ଶେଠାଣୀ ଏପରି ମତେ ସ୍ନେହ କଲେ ଯେ ଆଖି ଆଗରୁ ଦଣ୍ଡେ ଅନ୍ତର କଲେନି । ମତେ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି କେତେ ତୀର୍ଥ ବୁଲିଲେ କେତେ କେତେ ସହର ମୁଁ ଦେଖିଲି । ଶେଠଙ୍କ ମୋ ଉପରେ ଭାରି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ! ନିଜର ପୁଅ ପରି ସେ ଆଦର କଲେ ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଶେଠାଣୀଙ୍କର ପୁଅଟିଏ ହେଲା । ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ପୁଅ । ଠିକ ରଜା କୁମର ପରି । ଶେଠ ଆଉ ଶେଠାଣୀଙ୍କର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହିଲାନି । ସେ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମୋ ମନରେ ବେଶି ଆନନ୍ଦ ।

କଥା ମଝିରେ ବାଧା ଦେଇ କୁମାର କହିଲା—

"ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଭାରି କୌତୁକ ।...ତମ ଜୀବନର କାହାଣୀ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ଜୀବନ କାହାଣୀ ମେଳ ଖାଇ ଯାଉଛି— । ତାପରେ କଣ ହେଲା କୁହ—?"

ପଣ୍ଡିତ ପୁଣି କଥା ଆରମ୍ଭ କଲା—

"ବାବୁ ! ସେ କଥା ଆଉ କଣ କହିବି ? କହିଲେ ଦେହରେ ଖାଲି ନିଆଁ ଜଳି ଉଠୁଛି— ।

ପିଲାଟି ବେଶ୍ କୌତୁକିଆ । ଶେଠଙ୍କର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହିଲାନି । କେତେ ଦାନ ଧ୍ୟାନ କରି ଗଲା ଏଇ ପୁଅଟି ପାଇଁ ।

ଦିନକର ଘଟଣା ଆଜିବି ଭୁଲି ପାରିବିନି ବାବୁ । ଯାହାପାଇଁ ଆଜି ମୋର ଏ ଅବସ୍ଥା ।

ଶେଠ ପାଖକୁ ଜଣେ ତାଙ୍କର ଆପଣାର ଲୋକ କିଏ ଦିନେ ଆସିଲା । ବୟସ ତିରିଶ କି ପଇଁତିରିଶ ହେବ । ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଶେଠଙ୍କର ଲେଖା ଯୋଖାରେ ପୁରୁଣା ହେବ । ନାଆଁ ତାର ଦେବକୀପ୍ରସାଦ ।

ଦେବକୀପ୍ରସାଦର ବାପା ମାଆ କେହି ନାହାନ୍ତି । ସବୁଦିନ ଏଠି ରହିବା ପାଇଁ ସେ ଆସିଛି । ଧୀରେ ଧୀରେ ଶେଠ ବାବୁଜୀ ତାକୁ ବ୍ୟବସାୟର କାଗଜ ପତ୍ର ବୁଝାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଚାରି ପାଞ୍ଚ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବସାୟର ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଦେବକୀ-ପ୍ରସାଦ ସୁନ୍ଦରଭାବେ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଶେଠଜୀ ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ତାଆରି ଉପରେ ଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ମନରେ ଘରେ ବସି ରହିଲେ ।

ଶେଠାଣୀଙ୍କ ଠାରୁ ଯେଉଁ ମମତା ମୁଁ ପାଇଥିଲି । ତାହା କ୍ରମଶ ହାଲୁକା ହେବାର ମୁଁ ଅନୁଭବ କଲି । ଯେତେବେଳେ ଏକାନ୍ତରେ ଶେଠାଣୀଙ୍କୁ ପାଏଁ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ଛାତି ଉପରକୁ ଉଡାଧରି କହେଁ—

"ଏପରି ଦୂରେଇ କାହିଁକି ରହୁଛ ?

ମୋ ବାହୁ ଫାଶରୁ ନିଜକୁ ମୁକୁଳେଇ ଧୀର ଗଳାରେ ସେ କହନ୍ତି—

"ଏପରି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ ତମେ ଲାଗନା । ସବୁ ସମୟରେ ଘରେ ଦେବକୀ ବାବୁ ରହୁଛନ୍ତି । ଯଦି ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଉପରେ ସେ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି ?"

ଶୁଭଦ୍ରା ଆଉ ସେଠାରେ ଠିଆ ନହୋଇ ଶୀଘ୍ର ପଳାଇ ଗଲା । ମୋ ମନରେ ଦୁଃଖ ହେଲା ତାର ଏପରି ବ୍ୟବହାର ଦେଖି । ଭାବିଲି— ଯେଉଁ ଶୁଭଦ୍ରା ଦଣ୍ଡେ ପାଖରୁ ଅନ୍ତର କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିଲା ତାର ପୁଣି ଏପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ କାହିଁକି ?

ଦିନକୁ ଦିନ ଶୁଭଦ୍ରା ମୋ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ଚାହିଲା । କେବେ କେମିତି ଯଦି ଦେଖା ହୋଇଯାଏ କହାଡି ମାମୁଲି ଧରଣର ଦୁଇପଦ କଥା କହିବା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ତାର ଏପରି ବ୍ୟବହାରରେ ମୋ ମନରେ ଭାରି ଦୁଃଖ ହେଲା । କାରଣ କଣ ? ମୋ ଆଡୁଁ ମୁଁ କିଛି ଅନ୍ୟାୟ କରିନି । ତେବେ ଶୁଭଦ୍ରା ମୋଠୁ ଦୂରେଇ ରହୁଛି କାହିଁକି ?

ଭାବିଲି—ଦିନେ ନିରୋଳାରେ ଶୁଭଦ୍ରାକୁ ପଚାରିବି ।—କାହିଁକି ସେ ମତେ ଆଜିକାଲି କିଛି କହୁନି । କହାଡି ପର ଲୋକ ପରି ମତେ ବ୍ୟବହାର କରୁଚ, କାରଣ କଣ ?

ବିଶେଷ କାରଣରୁ ଶେଠଜୀ କଲିକତା ସହରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ଘରେ ଦେବକୀ ବାବୁ, ମୁଁ, ଆଉ ଶୁଭଦ୍ରା ଥିଲୁ । ସନ୍ଧ୍ୟା

ସମସ୍ତ ଗଡ ଗଲାଣି ମୁଁ ମୋ ଘରେ ବସି କଣ ଗୋଟାଏ ହିସାବ ଲେଖୁଥିଲି ।

ଝୁଣୁ ଝୁଣୁ ଶବ୍ଦରେ ମୋର ହିସାବ ଲେଖା ଗୋଳମାଳ ହେଲା । ଦୁଆର ଆଡକୁ ଅନାଇଁଲି । ଶୁଭଦ୍ରା ହସି ହସି ମୋର ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସୁଛି । ତାର ବେଶପଟା ପିନ୍ଧି ଥିବାର ଅପୂର୍ବ ଶୋଭା ଦେଖି ମୋ ମନ ଲୋଭେଇ ଉଠିଲା । ସାରା ଅଙ୍ଗର ଅପୂର୍ବ ଶିହରଣ ଖେଳିଗଲା । ହସ ହସ ମୁହଁରେ ପଚାରିଲି — କି, କଥା କଣ ? ଆଜି ଏ ବେଶ କାହିଁକି ? କୁଆଡେ ଯିବାହେବ କି ?

ମୋ କଥା ଶୁଣି ଶୁଭଦ୍ରା କହିଲା—

"ମଲା ଯିବି ଆଉ କୁଆଡେ ? ଦେହ ମୁଣ୍ଡ ଅଲସ ହୋଇଥିଲା, ଗହଣା ଗୁଡ଼ାକ ସେହିପରି ବାକ୍ସରେ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ଆଜି ସବୁ ବାକ୍ସ ଖୋଲି ଦେଖୁଥିଲି, ପିନ୍ଧିବାକୁ ମନହେଲା ପିନ୍ଧି ପକାଇଲି— ।"

କହିଲି—

"କଣ ! ଆଜି ଖବର କଣ ?"

ଶୁଭଦ୍ରା ମୋର ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ମୁଁ ଗୋଟାଏ କାମରେ ଆସିଥିଲି— ।"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଢଙ୍ଗେ ଶୁଭଦ୍ରା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କହିଲି— "କି କାମ ?"

"ତୁମକୁ ଗୋଟାଏ ଜାଗାକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ।—"

"କେଉଁଠିକି ?"

"ମୋ ଭଉଣୀ ଘରକୁ— ।"

"କାହିଁକି ?"

"ଭଉଣୀର କଣ ପିଲା ପିଲି ହେବ । ଆଠ ମାସ ହେଲାଣି । କତରେ ପାଖରେ ଅଛି ଯେତେବେଳେ କିଛି ନ ପଠାଇଲେ କଥାଟା ବଡ଼ ଖରାପ ହେବ—।"

କହିଲି—"କଣ ସବୁ ନେଇ ଯିବ ?

"କିଛି ଖାଇବା ଜିନିଷ— ।

"ହଉ ଶୀଘ୍ର ନେଇ ଆସ— ।"

ଶୁଭଦ୍ରା ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ତାର ଲୁଗା କାନିକୁ ଟାଣି ଧଇଲି । ସେ ପଳାଇଯିବ ବୋଲି କାନି ଓଠାରେ ଧରଲା, ମୁଁ ଛାଡ଼ିଲି ନାହିଁ । ପାଖକୁ ଭିଡ଼ି ଆଣିଲି— ।

ଶୁଭଦ୍ରା କହିଲା—

"ଇଏ କଣ କରୁଛ ! ତେଣେ ପୁଅ ଏକା ଶୋଇଛି । ଯଦି ଉଠି କାନ୍ଦେ— । ପୁଣି ଘରକୁ ବାହାର ସବୁ ଯିବା ଆସିବା କରୁଛନ୍ତି କେହି ଯଦି ଦେଖି ପକାନ୍ତି—?"

କହିଲି—ଶୁଭଦ୍ରା ! ଆଜିକାଲି ତୁ ମୋଠୁ ଏତେ ଦୂରେଇ କାହିଁକି ରହୁଚୁ ? ପୂର୍ବ କଥା କଣ ମନରୁ ଏକବାର ପାଶୋର ପକାଇଲୁ ?

ଶୁଭଦ୍ରା ଫିକ୍ କରି ହସିଦେଇ କହିଲା—

"ଏଇଠାକୁ କଣ ତମେ ବଡ଼ ବୋଲି ମନେକର ପଚାରୁଛ ? ଦେହ ଦାନ ଠାରୁ ମନ ଦାନଟା ସବୁ ଠାରୁ ବଡ ।

ମୁଁ କହିଲି—ଗଛ ଫଳ ପାଖକୁ ଯେଉଁ ଲୋକ ଅନ୍ତରହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁ ନଥିଲା ସେ ଯଦି ଦୂରେଇ ରହେ ମନ କଣ ହେବ କହିଲୁ ?"

"ସବୁ ଦିନେ ସବୁ କଥା ସମାନ ଭାବେ ଧରି ବସିଲେ କଣ ଚଳିବ ? ଆଗ କଥା ଥିଲା ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର, ବର୍ତ୍ତମାନ କଥା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର— ।"

ଏତିକି କହି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଘରୁ ବାହାରିଗଲା ଶୁଭଦ୍ରା । ମୁଁ ତାର ଗତିବିଧି ବହୁ ଦିନରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରୁ ନ ଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଆଜିର ଯେପରି ଆଉ ଅଉ ବ୍ୟବହାର ମୋ

ମନରେ କାହିଁକି ଡ଼ାଙ୍ଗ୍‌ଣ ଫୋଷ୍ଟଳା ପରି ମନେ ହେଲା । ମୁଁ ନୀରବରେ ବସି ଖାଲି ଶୁଭଦ୍ରା କଥା ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଖାତା ଲେଖାରେ ମନ ଆଦୌ ଲାଗିଲା ନାହିଁ ।

ପନ୍ଦର ମିନିଟ ପରେ ଶୁଭଦ୍ରା ହାତରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପ୍ୟାକେଟ ଧରିପୁଣି ମୋର ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲା । ମୋ ହାତକୁ ଦେଇ କହିଲା ସେ—ଏଇଟିକି ନେଇ ଦେଇ ଆସ । ସାବଧାନରେ ନେବ— ।"

କିଛି କହିଲିନାହିଁ, ହାତ ବଢାଇ ପ୍ୟାକେଟ୍‌ଟି ଶୁଭଦ୍ରା ହାତରୁ ନେଲି । ଶୁଭଦ୍ରା ଆଉ କିଛି ନ କହି ଚାଲିଗଲା । ମୋ ମନରେ ଭାରି ରାଗ ହେଲା । କିଛି କହିଲି ନାହିଁ । ପ୍ୟାକେଟ୍‌ଟି ହାତରେ ଧରି ବାହାରି ପଡ଼ିଲି । ରାଗ ଆଉ କ୍ଷୋଭରେ ମନ ସେତେବେଳକୁ ଥରି ଉଠୁଥିଲା ।

ଶେଠଜୀ ପାଖରେ ରହି ମୁଁ ହିସାବ ଲେଖା ପଢ଼ାରେ ବେଶ୍ ଧୁରନ୍ଧର ହୋଇ ଯାଇଥିଲି । କିଛି ବାଟ ଆଗକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ପ୍ୟାକେଟଟି ଖୋଲିଲି । କେତେ କିସମର ମିଠେଇ । ଆଉ ଗୋଲାପି ରଙ୍ଗର ଖଣ୍ଡେ ଖାମ । ମନରେ କୌତୁକ ଜନ୍ମିଲା । ଖାମଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଖୋଲି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ବାହାର କରି ପଢିଲି ।

ଚିଠିରେ ଲେଖାଥିଲା—

ଭଉଣୀ ଯମୁନା !

ତୋ ପାଇଁ ମିଠେଇ ପଠାଇଲି । ସମୟ ଅଭାବରୁ ଯାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଲୋକ ଯାଉଛି କୌଶଳ କରି ତାକୁ ଆଜିକ ତୋ ଘରେ ଅଟକେଇବୁ । ସକାଳୁ ପଠାଇ ଦେବୁ । ତୋର ଶୁଭ କାମନା କରୁଛି । ଇତି

ତୋର—ଶୁଭଦ୍ରା

ଚିଠି ପଢ଼ି ମନରେ ମୋର ସନ୍ଦେହ, କେଉଁ କୌଶଳ କରିମତେ ଅଟକାଇ ରଖିବାର କାରଣ କଣ ? ମନରେ କେତେ ପ୍ରକାରର ସନ୍ଦେହ ଆସିଲା । ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଛିଣ୍ଡାଇ ଟିକି ଟିକି କରି ପକାଇଦେଲି । ମିଠେଇ ପ୍ୟାକେଟଟି ଧରି ଗଲି ଯମୁନା ଘରକୁ ।

ରାତି ଦଶଟାରେ ଫେରିଲି । ମନରେ କେତେ ପ୍ରକାରର ସନ୍ଦେହ । ଗୋଡ଼ ଚପି ଚପି ହତା ଭିତରକୁ ପଶିଲି । ସମସ୍ତେ ଶୋଇ ସାରିଲେଣି । ଶେଠାଣୀର ଘରେ ବତୀ ଜଳୁଥିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେଠାକୁ ଗଲି । ଘରର କବାଟଭିତରୁ ବନ୍ଦ ଥିଲା । କାନ ପାରିଲି ଶୁଣିଲି—ଦୁଇ ଜଣ କିଏ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପାଟି ବାରି ପାରିଲିନି ।

ଝରକା ପାଖକୁ ଗଲି । ଗୋଟିଏ ଛିଦ୍ର ଥିଲା । ସେହି ଛିଦ୍ର ବାଟେ ଭିତରକୁ ଅନାଇଲି । ଯାହା ଦେଖିଲି ସେଥିରେ ମୋ ଗୋଡ଼ଠୁଁ ମୁଣ୍ଡ ଯାଏଁ ବିଜୁଳି କରେଣ୍ଟ ପରି ମାରିଦେଲା । ଘୃଣାରେ ମୋର ଦେହ ଥରି ଉଠିଲା ।

ଶୁଭଦ୍ରା ଦେବକୀପ୍ରସାଦ କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଶୋଇ ରହିଛି । ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବେଶ ହସ ଖୁସି ଗପ ଜମି ଉଠିଲା ପରି ଅନୁମାନ କଲି । ଥରକୁ ଥର ଶୁଭଦ୍ରାର ବେକ ସନ୍ଧିରେ ହାତ ଦୁଇଟାକୁ ଛନ୍ଦି ନିଜର ପାଖକୁ ଓହଲାଇ ଆଣି ଚୁମ୍ବନ ହେଉଥିବାର ଦେଖିଲି । ଘୃଣା ଆଉ ରାଗରେ ମନ ମୋର କଣ ହେଇ ଯାଉଥିଲା । ଭାବିଲି—ଘର କବାଟ ଭାଙ୍ଗି ପଶିଯାଇଁ ଦେବକୀପ୍ରସାଦକୁ ଖୁନ କରିଦେବି କି ?

ଶେଷକୁ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଦୁଇ ଜଣଙ୍କର ଏପରି କାଣ୍ଡଦେଖି ଘର ଦୁଆର ପାଖକୁ ଗଲି । କବାଟକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଧକ୍କା ଦେଲି । ଶେଠାଣୀ ଭିତରୁ ଥାଇଁ ଯବାବ ଦେଲେ—କିଏ ସେ ?

"ମୁଁ କହିଲି ଶୀଘ୍ର କବାଟ ଖୋଲ।"

କିଛି ସମୟ ଘରଟି ନିଶୂନ ପରି ଜଣାଗଲା। ଶେଠାଣୀ ଆସି ଦୁଆର ଖୋଲି ମୁରୁକି ହସି ପଚାରିଲେ—କିଏ ଆସି ଗଲ ? ମୁ କହିଲି —"ଆସିବାର କିଏ ସେଇଠି ରହି ଥାନ୍ତି ?

କହିଦେଇ ଘରଭିତରକୁ ପଶିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କଲି। କିନ୍ତୁ ସେ ବାଟ ଓଗାଳି ଠିଆ ହେଲେ। ମୁଁ କହିଲି ବାଟ ଛାଡ—ଘର ଭିତରକୁ ଯିବି।

କିନ୍ତୁ ସେ ବାଟ ଛାଡ଼ିବାକୁ ନାରାଜ। ଦୁଇ ହାତରେ ଠେଲିଦେଲି କ୍ଷଣେ୍ର ଦୂରକୁ ଧକ୍କା ଯାଇଁ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ସେ। ରାଗରେ ସେତେ- ବେଳକୁ ମୋ ଆଖି ଦୁଇଟା ଲାଲ ପଡି ଯାଇଥିଲା। ମୋଭି ଏପରି ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ଶେଠାଣୀ ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ଭୟପାଇ ଯାଇ ଥିବାର ଦେଖିଲି।

ଘର ଭିତରେ ବୁଲି ଖୋଜିଲି। କିନ୍ତୁ ଦେବକୀ ପ୍ରସାଦକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲିନାହିଁ। ଗଲା ଆଉ କୁଆଡ଼େ ?

ତଥାପି ଖୋଜିଲି। ଶେଠାଣୀ ଯେଉଁ ପଲଙ୍କ ଉପରେଶୋଇଥିଲେ ସେହି ପଲଙ୍କତଳକୁ ଲକ୍ଷ କରି ଅନାଇଲି। ଦେଖିଲି ଦେବକୀ ପ୍ରସାଦ ଯାକି ଯୁକି ହୋଇ ବସିଚି। ମୋର ଭାରି ରାଗହେଲା। ନଇଁପଡି ତାର କାନ ଦୁଇଟାକୁ ଧରି ଟାଣି ଆଣିଲି। ଘରର ମଝିକୋଠା ଉପରେ ଠିଆ କରାଇ ଗାଲରେ ଦୁଇ ଚାପୁଡ଼ା ବସେଇ ଦେଇ କହିଲି—

ବଦ୍ମାସ। ଶେଠ ଘରେ ନାହାନ୍ତି। ତୁ ଏଇ କାମ କରୁଚୁ ? ଅଷ୍ଟ ପାଜି ରହ,—ଆଗ ଶେଠଜୀ ଆସି ଯାଆନ୍ତୁ ତୋ ମଜା ବୁଝୁଚି।—

ପୁଣି ଦୁଇ ଚାରି ଚାପୁଡା ବସାଇଲି। ଶେଠାଣୀ ଆସି ମୋ ହାତ ଧରିଲା। ନ ମାରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲା। ତଥାପି ମୋର ରାଗ କମିଲାନି। କହିଲି—ଠିକ୍ ଭଦ୍ରଘରର ପୁଅ ଯଦି ହୋଇଚୁ ଏଠୁ ପଳାଇ ଯା। ନଚେତ୍ ତୋର ଖୁନ ପିଇଯିବି—।

ଦେବକୀ ପ୍ରସାଦ ହାତଯୋଡ଼ି କ୍ଷମା ମାଗିଲା । ଭୁଲ ହୋଇଛି ବୋଲି ମୋ ଗୋଡ ଦୁଇଟାଧରି ଲମ୍ବହୋଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଟିକିଏ ଥଣ୍ଡା ମିଜାଜରେ କହିଲି—

ହଉ ଏଥର ଯା— ପୁଣି ଯଦି ଏପରି କାଣ୍ଡ ଆଉ କେବେ ଦେଖେଁ, ତେବେ ତୋତେ ଜୀବନରୁ ମାରି ଦେବି— ।

ଦେବକୀପ୍ରସାଦ ସେଠୁ ଚାଲିଗଲା । ମୁଁ ଶୁଭଦ୍ରାକୁ ଅନାଇଁଲି । ସେ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ଠିଆ ହୋଇଛି । କହିଲି—ଏଇଥିପାଇଁ ମୋଠୁ ଦୂରେଇ ଇହୁଥିଲ ? ଆଉ ! ରହ ଶେଠ ଆଗ ଆସନ୍ତୁ, ସବୁ କଥା କହିବି ।

ମୋ କଥା ଶୁଣି ଶୁଭଦ୍ରା କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ଗୋଡ ଧରି କ୍ଷମା ମାଗିଲା । ତାହାର କୋମଳ କଥାରେ ମୁଁ ତରଳିଗଲି । ଶେଷରେ ତାକୁ ମୋ ଗୋଡ଼ ତଳୁ ଉଠାଇ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସାଇଲି ।

ବହୁଦିନ ପରେ ଶୁଭଦ୍ରାକୁ ନିଜ ପାଖରେ ପାଇ ସବୁ କଥା ଭୁଲି ଗଲି । ଦେବକୀପ୍ରସାଦ ଆଉ ଘରକୁ ଆସିଲାନି । ବାହାରେ ବାହାରେ ବୁଲି ସେ ବ୍ୟବସାୟର ସମସ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱ ନେଉଥିଲା— ।

ଶେଠ ଦୁଇମାସ ପରେ କଲିକତାରୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ଦେବକୀ-ପ୍ରସାଦ ଶେଠଙ୍କ ପାଖରେ ଦିନ ରାତି ବସି ଖାତାପତ୍ର ବୁଝେଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଦିନକର ଘଟଣା—ମୁଁ ଶେଠଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ଥାଏଁ । ଶେଠ ମତେ ଲୁହା ସିନ୍ଦୁକର ଚାବିକାଠି ଦେଇ କହିଲେ—-ସିନ୍ଦୁକରେ ଯେତେ ଟଙ୍କା ଅଛି ଠିକ୍‌ଭାବେ ଗଣି ଯତ୍ନରେ ଥୋଇଦେଇ ଆସ ।

ମୁଁ ଚାବି ନେଇସାରି ଧରି ଲୁହା ସିନ୍ଦୁକ ପାଖକୁ ଗଲି । ସିନ୍ଦୁକରେ ଶହେ ଟଙ୍କିଆ, ଦଶ ଟଙ୍କିଆ ଆଉ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କିଆ ନୋଟ ତାଡ଼ା ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ସବୁ ଟଙ୍କା ଗଣି ଯତ୍ନରେ ଥୋଇ ଚାବି ବନ୍ଦ କରିବାକୁ

ଯାଉଥିଲି । ହଠାତ୍ ପଛଆଡ଼ୁ ଶୁଭଦ୍ରା ଆସି ମୋ ଆଖି ଦୁଇଟା ବୁଜି ଧଇଲା । ମୁଁ କହିଲି ଆଖି ଛାଡ଼ ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଲିଣି । ସେ ହସି ହସି କହିଲା—କଣ ଏତେ ସବୁ ଗଣୁଛ ମ ? କହିଲି ଟଙ୍କା ସବୁ ଗଣି ଠିକ୍ ଭାବରେ ରଖୁଚ । ଶୁଭଦ୍ରା ମତେ କହିଲା ମୋ ଘରକୁ ଆସ । ମୁଁ କହିଲି—ସିନ୍ଦୁକଟା ବନ୍ଦକରି ଯାଉଚି ଚାଲ— ।

ସିନ୍ଦୁକ ବନ୍ଦକରି ଚାଲିଗଲି । ଶୁଭଦ୍ରା ଘରେ ଥିଲା । ଗିଲାସେ ସରବତ ମତେ ପିଇବା ପାଇଁ ଦେଲା । ମୁଁ ସରବତ ପିଇଲି ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଶୁଭଦ୍ରା ସାଙ୍ଗରେ କଟାଇ ଯେତେବେଳେ ଶେଠଙ୍କ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସି ଦେଖିଲି—ସେଠ ଗଦିରେ ନାହାନ୍ତି । ଦେବକୀପ୍ରସାଦ ବସି ଖାତା ଲେଖୁଛନ୍ତି । କହିଲି ଶେଠଜୀ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ? ଦେବକୀପ୍ରସାଦ କହିଲା—ବଗିଚାକୁ କଣ ଗୋଟିଏ ଜରୁରି କାମରେ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏଇନେ ଫେରି ଆସିବେ ।

ନୀରବରେ ବସି ରହିଲି । ମୁଣ୍ଡ କାହିଁକି ମୋର ବୁଲେଇ ଦେଲା । ଦେହ ହାତ କାହିଁକି ଜଳା ପୋଡ଼ା କଲା । ସେଠାରେ ବସିବା ପାଇଁ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ମୋତେ ଲାଗିଲା । କପର ଅବଶ ବୋଧ କଲି । ଆଖି ପତା ମୋର ଲାଗି ଲାଗି ଆସିଲା । କହିଲି ଦେବକୀ ବାବୁ ! ମୁଁ ଆଉ ବସି ପାରୁନି । ଚାବି ନେନ୍ତାଟା ତୁମ ପାଖରେ ରଖ । ଶେଠ ଆସିଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେଇଦେବ । ମୋ ଦେହ କଣ ହେଇ ଯାଉଚି, ମୁଁ ଯାଉଚି ଶୋଇବି— ।

ଚାବି ନେନ୍ତାଟି ଦେବକୀପ୍ରସାଦ ହାତକୁ ଦେଇ ମୁଁ ମୋ ଶୋଇବା ଘରକୁ ଚାଲିଗଲି । ମୁଣ୍ଡ ବୁଲେଇ ଦେଉଥିଲା । ଦେହ କପର ଝିମି ଝିମି ହେଉଥିଲା । ବିଛଣା ଉପରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଗଲି । ଏହା ଭିତରେ ଯେ କଣ ଆଉ ହେଲା କିଛି ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ— ।

ସକାଳୁ ଉଠି ଦେଖେଁତ ଖୋଟିଏ ଘରେ ଶୋଇଚ । ମୋର ହାତ ଗୋଡ଼ ବନ୍ଧା ହୋଇଚ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପରିଚିତ ଘରଟିଏ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଏଣିକି ତେଣିକି ଅନାଇଁଲି । ହାତ ଗୋଡ଼ ମୋର ଏପରି ବନ୍ଧନ ଯେ କାହିଁକି ହୋଇଚ, କିଛି ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଲା । ଭାବିଲି—ଘରେତ ମୁଁ ଶୋଇ-ଥିଲି ଏଠାକୁ ଆସିଲି କିପରି ?

ଠିକ୍ ଘଣ୍ଟାକ ପରେ ପରେ ଘର ଦୁଆର ଖୋଲାହେଲା । ଶେଠଜୀ ନିଜେ ଆସିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପୁଲିସ୍ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ଆଉ କେତେ-ଜଣ କନେଷ୍ଟବଲ । ଦେବକୀ ପ୍ରସାଦବି ସଙ୍ଗରେ ଅଛି ।

ଶେଠ ହାତ ଦେଖାଇ ଇନସ୍‌ପେକ୍‌ଟରଙ୍କୁ କହିଲେ — ଆଜ୍ଞା ଏଇ ହେଉଚି ସେ ଚୋର । ବିଶ୍ୱାସରେ ଯାକୁ ସବୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲି ଶେଷକୁ ଏହା କରିବ ବୋଲି ଜାଣି ନ ଥିଲି— । ଦେବକୀପ୍ରସାଦ ଯଦି ନ ଥାନ୍ତା ତେବେ ମୋର ସର୍ବନାଶ ହୋଇଥାନ୍ତା— ।

କିଛି ବୁଝି ପାରିଲିନି, ଖାଲି ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇଁ ରହିଲି — ପୁଲିସ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ମୋ ପାଖକୁ ଆସି ପଚାରିଲେ—

"ଶେଠ ତୁମକୁ ଲୁହା ସିନ୍ଦୂକ ଚାବି ଦେଇଥିଲେ ?"

କହିଲି — "ହଁ !"

"ତମେ ଟଙ୍କା ଗଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲ ?

"ହଁ !"

"ଟଙ୍କା ନେଇ ପଳାଇ ଯାଉଥିଲ କାହିଁକି ?"

କହିଲି—"ମିଛ କଥା ।"

ଦେବକୀ ପ୍ରସାଦ ଗର୍ଜିଉଠି କହିଲା—

"ମିଛକଥା ? ପାଜି — ! ଟଙ୍କା ଲୁଗାରେ ବାନ୍ଧି ପଳାଇ ଯାଉଥିଲୁ । ତୋତେ ଧରିବାରୁ ତୁ ମୋତେ କାମୁଡ଼ି ମୋ ହାତରୁ

ଫୁଲାଏ ମାଂସ ଛୁଢେଇ ପକାଇଚୁ— । କହୁ କଷ୍ଟରେ ଚୋଢେ ନଥନ୍ତି ଥିଲେ ଭୁଡ ଉର୍ମଂଟ ଦେଇଥାନ୍ତୁ— ।”

ଇନସ୍ ପେକ୍ଟର କହିଲେ—

“ଏ ଲୁଗାଟି କାହାର ?”

ଲୁଗାଟିକୁ ଅନାଇଲି । ମୋର । ଦଶବାର ବଡ଼ା ଷହେଟଙ୍କିଆ ନୋଟ ବନ୍ଧା ହୋଇଚ । ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲି—

“ଏ ଲୁଗା ମୋର । କିନ୍ତୁ··· ।”

ଗର୍ଜି ଉଠି ଇନସ୍ପେକ୍ଟର କହିଲେ—

ଆଉ କିନ୍ତୁ ଫିନ୍ତୁ କଣ ? ନିମକ ହାରାମ । ଯାହାର ନିମକ ଖାଇଲୁ ତାଆର ସର୍ବନାଶ କଲୁ ? ପାଜି-ସଇତାନ— ।”

କନେଷ୍ଟବଲ ମୋ ହାତରେ ହାତକଡ଼ି ପିନ୍ଧାଇ ମତେ ଥାନାକୁ ଘେନି ଗଲେ । ମୁଁ କାଠ ପିତୁଳାଟି ପରି କନେଷ୍ଟବଲର ପଛେ ପଛେ ଗ୍ଲିଲି । ମୁଁ ଦୋଷୀ ବୋଲି ପୁଲିଶ ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗୃର୍ଜସିଟ ଦେଲା ।

କୋର୍ଟରେ ମୋର ବିଗ୍ୟର ହେଲା । ଦେବକୀ ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଶୁଭଦ୍ରା ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସାକ୍ଷୀ ଦେଲେ । ଦେବକୀ ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଶୁଭଦ୍ରାର କଥା ଶୁଣି ମୋ ଦେହରେ ନିଆଁ ଜଳି ଉଠୁଥିଲା । ଭାବୁଥିଲି ଯଦି ଖଲାସ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଏମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବି ।

କୋର୍ଟରେ ବିଗ୍ୟରପତିଙ୍କ ନିକଟରେ, ମୋତେ ବିଷ ସଲବତ ଦେବା, ଦେବକୀପ୍ରସାଦ ସହିତ ସେଠାଣୀଙ୍କର ଗୋପନ ପ୍ରୀତି କଥା କହିଲି । ହାକିମ ରାୟରେ ଏପରି ଲେଖିଲେ ଯେ ପିଲାବେଳୁ ଏ ଶେଠଜୀଙ୍କର ଘରେ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା କେବେ ଚେଷ୍ଟା ପ୍ରକୃତ ସେଠଜୀ ତାଁ ଠାରୁ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ସେଠଜୀଙ୍କର ଗ୍ୟବି ଏହା ହାତରେ ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ଥାଏ । ସେ ଟଙ୍କା ପଇସା ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଏମାନେ ତାକୁ

ଧରପାରବାର କୌଣସି ବାଟ ନଥିଲା । ଏଦ୍ୱାର ସଂସାରରେ କେହି ନାହିଁ । ଟଙ୍କା ପଇସା ଗଣିବା ପରେ, ବୋଧହୁଏ ସରବତ ସଙ୍ଗରେ ବିଷ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଯାଇଛି, ଯଦ୍ଦ୍ୱାରା କ ସେ ସଂଜ୍ଞାହୀନ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ତେଣୁ ଏ କେଶ ମିଛ ଏବଂ ଭିତ୍ତିହୀନ । ଆସାମୀ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ।

ସେହିଦିନଠୁ ସେ ଜାଗା ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଆସିଲି । ଏଇ ସହରରେ ଖଣ୍ଡେ ଚାକିରି କରୁଚି । ଖବର କାଗଜରେ ଦେଖୁଚି ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଜଣେ କିଏ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ନୂଆ ମିଲ୍ ବସାଇଚି । ସେହି ମିଲ୍‌ରେ ବହୁତ ଲୋକ ନିଆଯିବା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାପନ ଦିଆ ହୋଇଚି । ଭାବୁଚି ସେଇଠିକି ଖଣ୍ଡେ ଦରଖାସ୍ତ କରିବି— ।

ଆଗ୍ରହରେ କୁମାର ପଚାରିଲା —

"ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଲ୍ ଖୋଲା ଯାଇଚି । ଖୁବ୍ ଭଲକଥା । ମୁଁ ବି ଖଣ୍ଡେ ଦରଖାସ୍ତ କରିବି । କେଉଁଦିନ କାଗଜରେ ବାହାରିଚି ?"

ପଥିକ କହିଲା—"ଆଜି କାଗଜରେ ବାହାରିଛି, ପଢ଼ୁନା ?"

କୁମାର ପଢ଼ିଲା—ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମିଲ୍‌ସ୍ (ପ୍ରାଇଭେଟ) ଲିମିଟେଡ଼ ମେନେଜିଂଡାଇରେକ୍‌ଟର—ଶ୍ରୀ ନାଗେଶ୍ୱର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ । ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ ମେନେଜର, ପଚାଶ ଜଣ କିରାଣି ଆଉ ଦୁଇଶହ ଦକ୍ଷ ମିସ୍ତ୍ରୀ ଆବଶ୍ୟକ । ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁସାରେ ଦରମା ଓ ରହିବା ପାଇଁ ବାସସ୍ଥାନର ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଠିକଣାକୁ ଆବେଦନ କରନ୍ତୁ ।

ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମିଲ୍‌ସ (ପ୍ରାଇଭେଟ) ଲିମିଟେଡ, ଓଡ଼ିଶା

କୁମାର ମନରେ କେତେ କଥା—ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମିଲ୍‌ସର ମାଲିକ ନାଗେଶ୍ୱର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ ଠିକଣାଟି ଟିପି ରଖି କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ପଥିକର ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଇ କୁମାର କହିଲା—

"ଅନେକ ସମୟ ହେଲାଣି, ସଉଦା ନେଲେ ତେଣେ ଉଜୁଡ଼ିଯିବ । ଫୁଲ ମୋ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହି ବସିଥିବ— ।" କାଲି ପୁଣି ଏହି ଠାରେ ସକାଳେ ଦେଖା ହେବ ।

ଅଧର କୋଣରେ ହସର ପାଖୁଡ଼ା ଟାଣି ଫୁଲ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"କୁମାର ! କଣ ଯେ ଏତେ ବସି ଭାବନା କର, ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ପାରେନା । ମୋତେ ପାଇ କଣ ତମ ମନରେ ଟିକିଏ ହେଲେ ଆନନ୍ଦ ଆସୁନା ?"

କଣ କହିବ କୁମାର ? ଫୁଲ କଣ ବୁଝିବ ତାର ଅନ୍ତର ବେଦନା ଯାହାକୁ ସେ ପ୍ରେମ କରୁଥିଲା । ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ତାର ଗଙ୍ଗା ପାଣିଠାରୁ ପବିତ୍ରଥିଲା, ସେହି ପ୍ରେମରେ ଯେଉଁ କଳା ଦାଗଟିଏ ଟାଣିହେଇ ଗଲା ତାକୁହିଁ ସେ ସବୁ ଦିନ ଭାବୁଚି । କପଟ ମୁହଁ ଫିଟାଇ ସେ ଫୁଲକୁ ଏ କଥା କହିବ ? ନାଗାଭାଇଙ୍କୁ ତାର ସେ କଣ ଆଉ ପାଇବନି ? ଲକ୍ଷ୍ମୀ କଣ ଜୀବନରେ ଆଉ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହେବନି । ଏଇ ଫୁଲକୁ ନେଇ କଣ ତାର ଶେଷ ଜୀବନ ଏଇଠି କଟାଇ ନେବ ?

ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ ଫୁଲ ପଚାରିଲା—

"କଣ କହିବନି କୁମାର ? ତମର ଏ ମଉଳା ମନ ଦେଖିଲେ ମୋ ଅନ୍ତର ଯେ ମଉଳି ଯାଉଚି । କଣ ହୋଇଛି ତମର ?"

ଧୀର ଗଳାରେ କୁମାର କହିଲା—

"କିଛି ହେଇନି ।···ତଥାପି ମନ ଭିତରେ ରହିରହି ଯେପରି ଗୋଟାଏ କଣ ଭାବନା ପଶି ମୋତେ ଦୁର୍ବଳ କରି ପକାଉଛି । ସେ ଭାବନା କଣ ଜାଣ ? ସେ ହେଉଛି ମୋର ବେକାର ଜୀବନ । ଯେଉଁଠି ହେଲେ ଜୀବନର ସ୍ଥାୟୀ ଠିକଣା କରି ପାଉନି । ଜୀବନଟାହିଁ ମୋର ଏକ ନିରାଶରେ କଟୁଚି । ମୁସାଫିରର ପୁଣି ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାୟୀ କଣ ? ଏଇ କଥା ଭାବି ମନକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ସ୍ଥିର କରି ପାରୁନି ।—

କୁମାର ମୁହଁରେ ନିଜର ହାତ ବୁଲେଇ ଧୀର ଗଳାରେ ଫୁଲ ଡାକିଲା—"କୁମାର !"

"କଣ କହ ?"

"ମତେ ଛାଡ଼ି କେଉଁଆଡ଼େ ଯିବନାହିଁ ତ ?"

"ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ ତଥାପି ଯିବାକୁ ହେଲେ ଏକାଯିବନି—!"

ହସିଉଠିଲା ଫୁଲ । କହିଲା ସେ—

"କାୟା ସାଙ୍ଗରେ ଛାୟା ଗୋଡ଼ାଇଲା ପରି ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼େଇ ଥିବି କିନ୍ତୁ—"

"ପୁଣି କିନ୍ତୁ କଣ ?"

"ନା—କିଛି ନୁହେ— ।"

"କିଛିନୁହେଁ କିପରି ? ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଅଛି । ଯାହା ଅଛି ତାହାକୁ ଜାଣେ— ।" "କଣ ଜାଣ ?"

"ଏଇବେଳେ ବେଳେ ତମର ଉଦାସିଆ ମନ ଖଣ୍ଡିକ କଥା—।"

"କାହିଁକି...କଣ ହେଲାକି ?" "ଯଦି ନାଗାଭାଇ ଦେଖା କେବେ ମିଳଯାଏ— ।"

"ଧେତ୍ ! ପୁଣି ସେହି କଥା—? ଯାହାକୁ ଭୁଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛ ପୁଣି ମନେ ପକାଇ ଲାଭ କଣ ?"

"ସେ କିନ୍ତୁ ତମକୁ ଭାରି ଭଲ ପାଉଥିଲେ ?"

"ତମକୁ ମୁଁ ବିତ ଭଲ ପାଏଁ ।"

"ଆମେ ଦୁହେଁ ମିଶି ନାଗା ଭାଇକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ—ନୁହେଁ ?"

ଫୁଲର ମୁହଁଟି ମଉଳିଗଲା । ଅନ୍ତର ଫଟାଇ କେମିତି ଓଜ୍ଞାଏ ଦୀର୍ଘ ଶ୍ୱାସ ପକାଇଲା ସେ ।

ଧୀର ଗଳାରେ କୁମାର କହିଲା—

"ଏଠି ଆଉ ଭଲ ଲାଗୁନି । ବସି ବସି ଉପାସ ଭୋକେ ମରିଯିବା । ଚାଲ ଓଡ଼ିଶାକୁ ପୁଣି ଫେରିଯିବା ଚାଲ— ।

ବିମର୍ଶ ମନରେ ଫୁଲ କହିଲା—"ଯାହା ଭଲ ମନେ କରୁଛ କର; ମୁଁ କଣ କହିବି ? ତମରି ପାଖେ ପାଖେ ଥିଲେ ନର୍କ ଯିବାକୁ ବି ରାଜି ଅଛି— ।"

କୁମାର ମନରେ ଉଛୁଳା ହସ । ଫୁଲକୁ ସେ ସହଜରେ ରାଜି କରାଇ ପାରିଛି ! ଦୁହେଁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଯିବାପାଇଁ ବାହାରିଲେ । କୁମାର ପୁଟୁଳି ପଦ ଧରି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଛି । ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଛି ଫୁଲ । ଉଭୟଙ୍କ ମନରେ ଆନନ୍ଦ ।

ଦୁହେଁ ସହଯାତ୍ରୀ—ଦୁହିଁଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଏକ । କୁମାର ଫୁଲକୁ କହେ ପ୍ରିୟତମା—ଆଉ ଫୁଲ ହସି ହସି କହେ—**ପ୍ରିୟ-ତମେଷୁ**— ।

ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ବାହୁପାଶର ନିବିଡ଼ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହିଲେ—!!!

କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ… …???
ଏହାରପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣା ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ
ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ !
ମହାପାତ୍ର ରାଜେନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦଙ୍କ ଲିଖିତ
ଅନାଡ଼ି

୧୨୪ ରସ ମନକୁ ସରସ କରବା ପାଇଁ :—

ଆଜି ପଢ଼ନ୍ତୁ

* ସତ୍ୟ ହାରିଲ ତୁମେ *

* ଅଶ୍ରୁର ଲଇନ *

* ମନମୋହିନୀ *

* ପ୍ରିୟ ତମେଷୁ *

* ଇଣ୍ଟରଭିଉ *

* ବେଇମାନ *

* ଷ୍ଟେରଭିଲ *

* ମୂର୍ଖର ସ୍ତ୍ରୀ *

* ରାମରାଜ୍ୟ *

* ମାତୃମୂର୍ତ୍ତି *

* ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ *

* ?? *

ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ !

ଜୟଶ୍ରୀର ଆଗାମୀ ଅବଦାନ

'ଅନାଡ଼ି'କୁ